

**A'ALO LAIXE NOXOU IESU
KALISITO ANE
LUKA
MUKAUKAVU VAIKALA LAMANA
MULAI NOXOU TEOPILO
Vaikala lamana**

A'alo laixe sou Iesu Kalisito e Luka mukaukavu 'o ne anu mua'aloXu Iesu lamana lexe Anu mune'e sou uno'a ta Isilaeli ilo'a ta mitema latala ukalusi ilivu. No anu a'alo noxou (4:18), la Iesu muvikalane'i ta mitema lexe, Uleenu Tavuna muavutilixu sou ua'aloXu vaikala laixe noxou Lataua ulai noxi'a ta mitema ane pa'usi'a no anu mimii tavu'alo. No anu lavuku noxou Luka 'o, la mua'alo tavu'alo no anu maui sou 'osa'ila. Musoko no anu a'alo noxou la mua'aloXu xali noxou Iesu ne, muxalixu 'osa'ila toxoxa'a manina (1:42-48; 2:10) xe no anu kaluxusou (24:52). No mine Iesu mulivu mutelai teitexi no opo loxotolo.

Luka anusisi mua'aloXu xaixai noxou Iesu xe mimii tavu'alo Anu mu'oxonu. Mo vaikala tovola'i mose'i Anu mu'oxonu kalumo ne umomomo sou namaisou no anu lavuku leviani uasi. Loxo lexe sou 'osa'ila noxi'a ta angelo (2:13-14), xe ta mitema sou isaxila'a ta sipsip milai mimaisou Iesu no mine nenu mivo'onu. Mo Luka mua'aloXu Iesu no mine nenu ilou momu mino'u milailixu no nano no anu taasou lalotu tatila noxou Lataua sou mialusou loxo lapuloto noxou Mosesi mivikalane'i sou imulinu. Mo mua'aloXu vaikala tovola'i vile sou itema ne Samalia e mu'oxonu 'ilixu laixe noxou itema vile ane ta mitema ta masua mivau xe molomolo e mu'umesou momu. No nano no anu lavuku

noxou Luka, la anu mua'aloXu 'ilixu sou lakilala maninasou mo mua'aloXu xaixai noxi'a ta sema no nano no anu xaixai noxou Iesu, mo xaixai no anu Uleenu Tavuna xe 'ilixu sou Lataua uxi-unu tumalou no anu 'ilixu masumasua noxi'a ta mitema.

A'alo noxou Luka ukalu ane 'o uasi, anu musolonu a'alo noxou la no anu lavuku vile mukaukavunu a'alosou xaixai noxi'a ta aposeli. Lavuku ane xaixai noxi'a ta aposeli ne, anu mua'aloXu xaixai noxi'a ta aposeli no mine Iesu mulivu mulai teitexi no opo loxotolo.

A'alo muai no nano aloxo 'o

Vaikala lamana mulai noxou Tiopilasi 1:1-4

A'alosi'a Iesu ilou Ioanesi ta neni'a mivo'one'i xe ta molomoloxa'a 1:5-2:52

Xaixai noxou Ioanesi itema sou u'ulosi'a ta mitema 3:1-20

Iesu mu'ulo xe mukalu la mulai no anu tovo-tovo 3:21-4:13

Xaixai noxou Iesu ne Xalilaia 4:14-9:50

Iesu mulutu ne Xalilaia sou mulai ne Ielusalemu 9:51-19:27

Voxo kalukaluxusou no ale xe no nano ne Ielusalemu 19:28-23:56

Iesu mutulu, mo mupalapla'alixu, xe mulivu mulai teitexi no opo loxotolo 24:1-53

¹ ✧Eni akaukavu vaivaikala ano 'o ulai noxine, nini tila Teopilo. Tei, la ta mitema tapiena mitovo avo'a sou mikaukavunu a'alo sou mimii ane Lataua mumomomosou muxali no nixi noxixe. ² Ane'i mimulinu vaikala noxi'a ta mitema ane'i e mimaisou mimii ane ne no ie'i no voxo ane mimii ne musoko muxali. Ane'i ta mitema ane ne, mixolu lexe ane'i ta mitema sou xaixai sou

---

✧ **1:1:** Apo 1:1

vaikala noxou Iesu. La sou ane'i milosixe a'alo sou mimii ane ne. ³ Loxo ne, la sou eni kalumo emasaxa lexe akaukavunu a'alo sou mimii ane ne mo asovanu ulai noxine. Eni exaxai maxuveeni musuku sou ekakamulinu mimii mukalusi ne tava'u laixe. Mo vaimomo 'o, eni ekaukavu laixe aloxo nesi, aloxo mimii ane ne muxali. ⁴ Nini naitisou, la sou nalavu laixe lexe vaivaikala ane ane'i milosienixu ne, anu maninasi.

Elisaveti Mivo'onu Ioanesi

⁵ No voxo ane Elodesi muxolu loxo tatananu tuala no xalee lia tila ne Iutaia, la aili'i vile muxoxolu lai ne, ualason lexe Sakalia. Anu itema vile no anu la'oluxa'a ta Avia. Semau ne, ane Aloni mutu'u ovuxu e ualasio lexe Elisaveti. ⁶ Ilou mixolu milapu no iou Lataua mo milavusou mimulinu vaivaikala noxou Lataua mo lapuloto noxou mukalusi, la isusu no iou uasi. ⁷ Ia, ilou ta 'ili'a uasi, xo Elisaveti imomomosou ipalaa la uasi, mole ilou ta aululu mukalu ne.

⁸ Alaxu vile, la la'oluxa'a noxou Sakalia mi-lai mi'oxonu xaixai noxi'a sou i'elaxa'a ta sip-sip no iou Lataua. ⁹ ✧ La ane'i mi'oxonu vila'i vile mimulinu 'ilixo noxi'a sou misosovosou vile noxi'a sou lexe u'unalai no taasou lalotu tatila noxou Lataua sou u'elaxu mimii ane tuma'u lailaixe. Xe mi'oxo aloxo ne, la misosovosou Sakalia. ¹⁰ Voxo sou anu u'elaxu mimii ane tuma'u lailaixe muxali, la ta mitema tapiena mipita no ale sou milinga mulai noxou Lataua.

¹¹ La sou angelo vile noxou Tila muxali mupala'a noxou Sakalia. Muxali la mutulu no xalee tema no anu valoalo e i'elaxu mimii tuma'u lailaixe no anu. ¹² Anu mumaisou angelo

---

✧ 1:9: Mul 30:7

ne, la mukuluke xe mumama'u. ¹³ Ia angelo muvikananu aloxo 'o, “Sakalia, na'ume mamu! Lataua mulomusou linga noxine ne. Ili'i, la semameni Elisaveti ivo'onu keakea mulu vile. La nini namoxo'u ualasou lexe Ioanesi. ¹⁴ Ulai ili'i, la oponeni u'osa'osadou mo ta mitema tapiena kalumo i'osadou no voxo mine ivo'onu. ¹⁵ ✧Xo anu uxali itema tila vile no iou Lataua. Anu umomomousou uixu uaini mo lexa pekia'u uasi. Xo no mine anu uxolu noxie nenu opoone sio mo no anu mauxixu ukalusi ne, la Uleenu Tavuna u'ana'ana noxou. ¹⁶ Anu ulivulixa'a ta mitema tavu'alo ne Isilaeli ilivu ilai noxou Tila, anu Lataua noxi'a. ¹⁷ ✧Anu uno'u uleenu mo xavi noxou Eliasi sou uuli noxou Tila. Anu upitane'i ta mami'a ilo'a ta 'ili'a sou opone'i upita vilesisi mo uxiune'i ane'i ane ilomuxu vaikala noxou Lataua uasi mo ixali ta mitema sou ilavu no anu voteli ane mulapusi. Anu ulalaaxine'i ta mitema sou ixomaiou Tila.”

¹⁸ Sakalia mulomusou vaikala ane ne, la mutali'isou angelo aloxo 'o, “Loxovaa, la sou eni alavu manina lexe nini nevikala ne manina? Xo nexi noxie semaxeni ne, ta aululu manina.”

¹⁹ ✧La angelo mukolinu vaikalau aloxo 'o, “Eni ualasilolexe Xavulieli. Eni atutulu no talaxu Lataua. La sou Anu mupalusilo ene'e noxine sou avikala no anu a'alo laixe ane ne. ²⁰ Ioxe, nini nalomu. Usoko yaimomo 'o mo ulai utalo no voxo ane mii ane eni evikalanenixu 'o uxali manina, la nini anaxene utomu mo navikala uasi. Xo nini namuxaxu taneni no anu vaikala noxilo ane uxali manina no voxo ane Lataua musosovosou ne uasi.”

✧ **1:15:** Iti 6:2-3 ✧ **1:17:** Mal 3:1; 4:5-6; Mat 17:11-13 ✧ **1:19:** Tan 8:16; 9:21

21 Ta mitema mixomaïou Sakalia maxuveeni, la sou ane'i tane'i lili lexe tava'u loxovaa la sou anu muxolu maxuveeni no nano no tani tila noxou Lataua ne. 22 Xe ili'i, la anu muuatu no ale, ia umomomo sou uvikalane'i uasi. La sou ane'i milavu lexe anu mumaisou mii vile loxo aipiepiena no nano no taasou lalotu tatila noxou Lataua. Anu mutovotovola'i no avolusi, ia uvikala uasi.

23 Xe ili'i no mine voxo sou xaixai noxou mukalu, la mulivu mulai no tani. 24 Ioxe, ili'i la semau Elisaveti opoone. La ane mixolixu no nano no tani mumomomo loxo so'io ta'uve. 25 La mivikala lexe, "Tila tanuxo, la sou mu'oxonu mii ano 'o muxali noxilo sou ukalusou maela noxilo no ie'i ta mitema."

Vaikala Lamana sou Xali Noxou Iesu

26 So'io ta'uve mukalu xe muxatele vile sou muxali, la Lataua mupalusou angelo vile ualasou lexe Xavulieli muxali mune'e no tuala vile ne Naseleti no xalee lia tila ne Xalilaia. 27 ✧Anu muxali noxie sema vile vuanga misosovosie lexe i'uluxu itema vile ualasou lexe Iosepu, anu Deviti 'ilusunu vile. Sema ne, ualasio lexe Malia. 28 Ioxe, angelo muxali noxie, la muvikala aloxo 'o, "Opoo se'isisi uxolu noxine. Lataua uxolu noxine mo ualusine."

29 Ia Malia milomusou vaikala ane ne, la tane lili no anu, la mixavutala lexe vaikala ano 'o laaxu a loxovaa? 30-31 ✧La anu muvikalane aloxo 'o, "Na'ume uasi. Lataua tanuxene nini Malia. Nalomu, ulai ili'i la nini oponeni la navo'onu 'iline vile mulu. La namoxo'u ualasou lexe Iesu. 32 ✧Ulai, la anu uxali tila mo ane'i ilemolu

✧ **1:27:** Mat 1:16, 18 ✧ **1:30-31:** Ais 7:14; Mat 1:21-23 ✧ **1:32:** 2Sa 7:12-13, 16; Ais 9:7

lexe Lataua teitexi manina 'Olu. La Lataua Tila usosovosou Iesu sou uno'u tanixu 'ilusunu Deviti. ³³ Anu sou usaxila'a Iakovo ta xaixasou ilo'a ta 'ilu'ilusunu utotomu mo saxisaxila'u noxou ne umomomo sou ukalu uasi."

³⁴ Ia Malia mivikalanu angelo aloxo 'o, "Mii ane 'o uxali a loxovaa? Xo eni vuanga sio."

³⁵ Angelo mukoline aloxo 'o, "Ulai, la Uleenu Tavuna uxolu noxine, la sou Lataua teitexi manina xaviinu uvausine. Aloxo ne, la sou nini navo'onu 'iline ne. La imoxo'u lexe itema vile malemalenge noxou Lataua mo Anu Lataua 'Olu. ³⁶ Namaisie tulaneni Elisaveti. Ane aululu mukalu, ia ane 'a opoone sou ivo'onu 'ilie mulu. Tei, la ane sema sou ipalaa uasi, ia so'ioxe sou opoone a muxatele vile sou. ³⁷ ✧Mii vile pekia'u sou Lataua u'oxonu uasi."

³⁸ Malia mivikalanu aloxo 'o, "Mii ane nini nele-molu ne, uxali noxilosi aloxo ne. Xo eni asema sou xaixai noxou Tilasi." Angelo muvikalane aloxo ne mukalu, la mu'umesie sou mulai.

Malia Mixixaosie Elisaveti

³⁹ No voxo ane ne, la Malia miavuti sou mipalea minuna no xalee lia tila ne Iutaia, la sou mitelo no tuala vile muxolu no laxa'ilu vile. ⁴⁰ Mixali la mi'unalai no tani noxou Sakalia sou misexelaxe Elisaveti. ⁴¹ No mine Elisaveti milomusou vaikala sou sexela noxie Malia, la keakea no nano no opoone ne, musuxulae. Xe Uleenu Tavuna mu'ana'ana noxie Elisaveti. ⁴² La ane mi'ava tatila aloxo 'o, "Lataua mualusine laixe manina no taiine'i ta sema tavu'alo, mo mualusou 'iline e muxolu no oponeni ne kalumo. ⁴³ Eni asema ma'i, la sou Tila noxilo nenu mine'e noxilo 'o?"

✧ **1:37:** Tav 18:14

44 Eni elomusou sexela noxine, la alaxu vilesisi 'o, la keakea muxolu no opoleli 'o, musuxulae sou mu'osa. 45 Lataua ualusie ane ane mimulaxu tane no anu vaikala noxou lexe mimii e mulemolu ne, anu u'oxonu maninasou.”

Lexeie Malia

- 46 ✧Xe Malia miavuti, la milexe aloxo 'o,
 “Eni taleli u'itinu Tila ualasu,
 47 mo eni uleeleli kalumo u'osasu Lataua,
 Anu itema sou pamauli noxilo.
- 48 Xo Anu muxavutalaleli eni asema sou xaixai
 noxou vitanisi,
 la sou ulai ili'i, la ta mitema tavu'alo ilemelo
 lexe Lataua mualusilo.
- 49 Xo itema sou xavi mu'oxonu mimii tatila man-
 ina mune'e noxilo.
 Anusi anu Lataua malemalenga manina mo
 anu loxo itema uasi.
- 50 ✧Anu ualaunaxa'a ane'i ane itoxonu utotomu
 mo kaluxu uasi.
- 51 ✧Anu mu'oxonu xaixai xaviinu no avolu,
 mo mukusai'a ane'i ane me'a i'itinu ualasi'a
 no anu xavutalai'asi.
- 52 ✧Anu mulu'elainixi'a ta motu sou isaxila'a ta
 mitema
 mo muxexene'i no puloulousi'a,
 ia mutelailixa'a ane'i ta mitema vitanisi la
 mitelai mino'u tanixa'a.
- 53 ✧Anu mu'ana'analixa'a ane'i ane misolixa'a no
 anu la'ilali laixe,
 ia mukusai'a ane'i ane lavulutii'a tavu'alo
 ne, milai viatanisi.

✧ **1:46:** 1Sa 2:1-10 ✧ **1:50:** Lex 103:13, 17 ✧ **1:51:** 2Sa 22:28

✧ **1:52:** Iop 5:11; 12:19; Lex 147:6 ✧ **1:53:** Lex 34:10

54 ✧ Anu musu'uline'i ta mitema sou xaixai noxou, ta Isilaeli.

Anu muxavutalane'i mo tanuxa'a.

55 ✧ Aloxo Anu muxavutalanu vaikala e Anu mulemolu noxou Avalaamu ilo'a ta xaixasou mo ta 'ilu'ilusunu xe ta xaixasi'a ta maminge ilo'a ta 'ilu'ilusuneli ta maminge.”

56 Malia ilee Elisaveti mixoxolu mumomomo loxo so'io tatalu, xe ili'i la ane milivu milai no tualasie.

Elisaveti Mivo'onu Ioanesi

57 Voxo sou Elisaveti ivo'o muxali, la mivo'o 'ilie mulu vile. 58 Xe ta tema tualasie ilo'a ta minemine milomusie xo mimaisie lexe Tila tanuxe musuku, la ane'i ilo'a mi'osa.

59 ✧ Xe mivo'o mo voxo muxatele tatalu sou, la ane'i mine'e mipita sou xooxoo mungaasou xe sou lexe imoxou ualasou sou momu Sakalia. 60 Ia nenu mivikala aloxo 'o, “Uasi! Tamoxou ualasou lexe Ioanesi.”

61 Ia ane'i mivikalane aloxo 'o, “Ta minemineni vile ualasou loxo ne uasi.” 62 La sou ane'i milosi no avo'a mulai noxou momu lexe umoxo'u 'olu ualasou a loxovaa? 63 Anu mutovola'i sou lexe ino'u ovu alelaxu sou ukaukavu no anu. Xe milosou mukalu, la anu mukaukavu no anu aloxo 'o, “Ngamoxo'u ualasou lexe Ioanesi.” Ane'i mimaisou uala ane ne, la mikuluke manina.

64 Alaxu vilesisi 'o, la Sakalia anaxu e mutomu ne, utomu la ua. Anu umomomo sou uvikala la. La sou muvikala sou mu'itinu Lataua ualasou.

65 Xe ta tema tualasou mimaisou aloxo ne, la mimama'u misevile. La sou a'alosou mimii latala

e muxali ne, mulutu la mulai no tuatuala e no anu laxalaxa'ilu sie Iutaia. ⁶⁶ Ta mitema latala milomusou a'alo ane ne, la ane'i tane'i lili no anu. La sou mivikala lexe ili'i, la anu keakea ne uxali itema a loxovaa? Xo milavu lexe xavi noxou Tila a muxolu noxou ne.

Lexeu Sakalia

⁶⁷ Ioxe, Uleenu Tavuna mu'ana'ana noxou Ioanesi momu e Sakalia ne, la sou anu muvikala mupalomatana aloxo 'o,

⁶⁸ ✧ “Nenge ta'itinu Tila ualasou, anu Lataua noxinge nenge ta Isilaeli,
xo Anu mune'e sou mulivulixa'a ta mitema noxou.

⁶⁹ ✧ No nano no taiine'i ta xaixasou ilo'a ta 'ilu'ilusunu,
Deviti e itema sou xaixai noxou.
la Anu muxalixu itema vile xaviinu sou upamaulinenge.

⁷⁰ Aloxo, tatei la Anu mulemo noxi'a ta mitema sou palomatana noxou e
Anu musosovosi'a.

⁷¹ ✧ Anu upamaulinenge no avo'a ta uluamenge mo no avo'a ta mitema ukalusi ane imasaxaingue uasi.

⁷² ✧ Anu tanuxa'a ta xaixasinge ilo'a ta 'ilu'ilusunenge,
mo muxavutalanu vaikala noxou e Anu musakiinu tatei,

⁷³ ✧ noxou Avalaamu, Anu 'ilusunenge.

⁷⁴ Sou lexe Anu upamaulinenge no avo'a ta uluamenge

✧ **1:68:** Lex 72:18 ✧ **1:69:** Lex 18:2 ✧ **1:71:** Lex 106:10

✧ **1:72:** Tav 17:7; Lex 105:8-9 ✧ **1:73:** Tav 22:16-17

- mo sou lexe nenge tamama'u mo ta'ume uasi,
- 75 ✧ ia nenge taxaxai noxou, la nenge taxolu va'axu no anu 'ili'ilixo masumasua mo tamulinu 'ilixo ane mulapu no voxovoxo utotomu.
- 76 ✧ Mo nini 'alixeni 'o, ulai ili'i la imoxoine lexe nini itema sou palomatana noxou Lataua teitexi manina.
Xo nini naulaxunu Tila sou namomosou vote'isou,
- 77 ✧ mo sou ta mitema noxou ilavusou lexe Anu uxiu tumalou 'ili'ilixo masumasua noxi'a mo upamauline'i
- 78 ✧ xo Anu tanuxa'a musuku. Mo no anu alauna noxou,
la Anu usoyanu lamana sou tuala teitexi une'e noxinge,
- 79 sou ukaasi'a ta mitema ane'i e mixolu no isivoxo
mo mimuamua'i no vote'i ane masua sou soli uxalisi'a no anu,
mo sou upamuxanenge no anu vote'i sou opo se'isisi.”
- 80 Ili'i, xe molomolo ne muxali tila, la uleenu tavuna mu'ana'ana noxou. La mulai muxolu no xalee lia vitanisi, mutalo no voxo sou anu mupala'a no ie'i ta Isilaeli.

2

Malia Mivo'onu Iesu (Mat 1:18-25)

¹ Ioxe, no voxo ane ne, la tila noxi'a ta Romu ualason lexe Kaisari Auxusuto mumulaxu

✧ 1:75: Tit 2:12-14 ✧ 1:76: Ais 40:3 ✧ 1:77: Iel 31:34

✧ 1:78: Ais 60:1-2

vaikala vile pekia'u. La muvikala aloxo 'o, “Ngingi ta mitema ne Romu ukalusi ne, ngalai no nunisinge sou ikaukavu ualasinge no lavuku noxilo.” ² Ano 'o ne, anu usoko sou ikaukavu ualasi'a tei manina no voxo ane Kirinito musaxila'u xalee lia tila ne Silia. ³ La sou ta mitema mukalusi milai no nunisi'a sou lexe ikaukavu ualasi'a.

⁴ Ioxe, itema vile ualasou lexe Iosepu kalumo mulutu no tuala ne Naseleti no xalee lia tila ne Xalilaia, sou mununa no tuala ne Vetiliemu no xalee lia tila ne Iutaia. Xo anu Deviti 'ilusunu vile. ⁵ Anu ilee Malia e misosovosie lexe anu semau, milai sou ikaukavu ualasi'a. Ia Malia ne, ane opoone. ⁶ Xe no voxo ane ilou mixolu ne Vetiliemu, la voxo sou lavulo'o noxie muxali. ⁷ La mivo'onu 'ilie mulu lapolaxu. Mivo'onu mukalu, la mikupokuponu no anu lavalavasi'a ta keakea sou miaisou no nano no taasou la'ilalixa'a ta bulumakau. Xo tani vile sou ane'i iai no anu uasi.

Ta Angelo Mia'aloi'a ta Mitema sou Isaxila'a ta Sipsip

⁸ Io, no xalee lia vile no ale ne Vetiliemu, la ta mitema mose'i 'a mixaxai sou misaxila'a ta sipsip no 'olovoxo ane ne. ⁹ La angelo noxou Tila muxali noxi'a xe lamanaxu Tila mukaasi'a, la ane'i mi'ume. ¹⁰ Ia, angelo muvikalane'i aloxo 'o, “Nga'ume uasi. Xo eni ene'enu a'alo laixe sou u'oxongengi ta mitema ukalusi no lia 'o, nga'osa no anu. ¹¹ A'alo laixe ne aloxo 'o. Vaimomo 'o, itema sou pamauli mupaa no tuala noxou Deviti. Anu Tila Kalisito. ¹² Anu sosovo noxinge sou ngalavusou aloxo 'o. Ngalai la ngamaisou keakea

vile mikupokuponu no anu lavalava ka miaisou no taasou la'ilalixa'a ta bulumakau.”

¹³ Angelo muvikala mukalu, la alaxu vilesisi, la ta angelo tavu'alo sou 'oto'oto no opo loxotolo ne mixali mipita noxou sou mi'itinu Lataua ualasou.

¹⁴ ✧ La mivikala aloxo 'o,

“Ta'itinu ualasou Lataua uxolu teitexi manina.

Nexi telinga lexe opo se'isisi noxou Lataua uxolu noxi'a ta mitema no lia ane Lataua u'osasi'a.”

¹⁵ Ta angelo mivikala aloxo ne mukalu, xe mixexesi'a sou milivu no opo loxotolo, la ta mitema sou isaxila'a ta sipsip mivikalane'i ngatongato'o lexe, “Ioxe, nenge'a talai ne Vetiliemu mo tamaisou mii ane muxali e Tila muvikalangexu 'o.”

¹⁶ La sou ane'i mipalea milai, la mixalisi'a Malia ilou Iosepu xe mimaisou keakea uai no taasou la'ilalixa'a ta bulumakau. ¹⁷ Mimaisou mukalu, la milai mia'alo'i'a ta mitema no anu a'alosou keakea e ta angelo mia'aloxu. ¹⁸ La ta mitema latala e milomusou a'alo e ta mitemasou isaxila'a ta sipsip mia'alo'i'axu ne, mikuluke.

¹⁹ ✧ Ia Malia ne, mimolo taneu mimii latala e muxali noxie sou 'ilie ne mo tane umulimulinu.

²⁰ Io, ane'i ta mitema sou isaxila'a ta sipsip ne, milivu la mi'iti'itinu Lataua ualasou sou mimii mukalusi ane milomu sou mo mimaisou muxali manina loxo ta angelo mivikalane'ixu.

Milaixu Keakea Iesu no Taasou Lalotu Tatila Noxou Lataua

²¹ ✧ Malia mivo'onu keakea xe voxo ta'uve mo muxatele tatalu mukalu, la xooxoo ungaasou xe

mimoxo'u ualason lexe Iesu. Xo uala ane ne, nenu opoone uao, ia angelo vile mulemolu tei.

22 ✧Ili'i, xe voxo sou ane'i ixali malemalenga no iou Lataua loxo Mosesi movikala muxali, la milaixu keakea ne Ielusalemu sou milosou Tila. 23 ✧Ane'i mi'oxonu aloxo ne, xo lapuloto noxou Tila movikala aloxo 'o, "Ta keakea ta mulu laposalaxa'a ukalusi ne, ikaline'i sou ixolu va'axu loxo Tila ta na'u." 24 ✧Mo milai ne lexe sou miamane'i ta kuau tameii'a, lexe uasi la ta utu tamei loxo lapuloto noxou Tila movikala.

25-26 No voxo ane ne, la itema vile muxolu ne Ielusalemu, ualason lexe Simeoni. Anu itema sou u'oxonu 'ilixu laixe mo anu itema sou utoxonu Lataua mo anu uxomaiou voxo sou pamauli noxi'a ta Isilaeli. Mo Uleenu Tavuna muxolu noxou, la movikalano lexe anu usoli uao, ia umaisou Kalisito noxou Tila. 27 Uleenu Tavuna muavutinoxu Simeoni, la mu'unalai no nano no taasou lalotu tatila noxou Lataua. La Iosepu ilee Malia mine'enu 'ili'a Iesu mo mi'unalai kalumo sou imulinu 'ili'ilixosou e loxo lapuloto noxou Mosesi mulemolu. 28 Simeoni mumaisi'a, la mulai noxi'a sou muvo'onu keakea. Io mu'iti Lataua, la movikala aloxo 'o,

29 "Tila, eni amitema sou xaixai noxinesi.

La eni emasaxa lexe asoli se'isisi loxo nini nelemolu.

30 ✧Xo eni ieli mumaisou itema e nesovanu mune'e sou upamaulinexi.

31 Nini nemomomosou itema ane 'o mo ta mitema latala ukalusi imaisou.

✧ 2:22: Liv 12:1-8 ✧ 2:23: Mul 13:2, 12 ✧ 2:24: Liv 12:8

✧ 2:30: Ais 52:10; Luk 3:6; Tit 2:11

32 ✨ Anu lamana sou ukaasi'a ta mitema ane ilavusou Lataua uasi.

Ia lamana ane ne, ukaasi'a la ane'i i'itinu ta Isilaeli ualasi'a.”

33 Momu ilee nenu mikuluke no anu mimii ane Simeoni mulemolusou. 34 ✨ Xe Simeoni mualusi'a, la muvikalane Malia aloxo 'o, “Nalomu. Lataua musosovosou 'iline 'o sou u'oxone'i ta mitema tavu'alo ne Isilaeli ilapau xe tavu'alo itulu. Mo anu Lataua musosovosou lexe ta mitema tavu'alo ivikala tumalou noxou. 35 La sou xavutalai'a ne uxali upala'a lamana lexe imasaxau 'iline uasi. La nini taneni uxoto sou 'iline ne loxo laviso uxotonu taneni.”

36 No anu voxo e Simeoni muvikalane Malia ne, la sema vile sou palomatana mixoxolu ne kalumo. Ualasia lexe Ana, ane Panueli 'olu sema, ia ane vile noxi'a ta Aseli. Ane aululu manina mukalu. Tatei no mine ane vuanga, la ane mitaula'i mo ilou mulue mixolu tauu ie ta'uve mo muxatele tamei. 37 Ia ili'i, la mulue musoli, io ane mixolu vaalu mole tauu iexe muxali loxo itemaxu tami'a mo tami'a. Ia ane Ana ne, i'umesou taasou lalotu tatila noxou Lataua uasi, ane ixolu sou ilolotu noxou Lataua no aso mo 'olovoxo. Mo ane ipelemu sou ikilaka ulai noxou Lataua no voxovoxo. 38 Ia ane mine'e 'alai noxou keakea kalumo, la mivikala laixe musuku mulai noxou Lataua. Ane mia'aloxu keakea mulai noxi'a ta Ielusalemu mukalusi e mixomaiau voxo ane sou Lataua upamauline'i.

39 ✨ Iosepu ilee Malia mi'oxonu mimii latala mukalusi loxo lapuloto noxou Tila mulemolu. Mukalu, la milivu milai no tualasi'a ne Naseleti

---

✨ 2:32: Ais 42:6; 49:6; 52:10 ✨ 2:34: Ais 8:14; Mat 21:42; 1Pi 2:8 ✨ 2:39: Mat 2:23

no xalee lia tila ne Xalilaia. ⁴⁰ Mixolu xe, ili'i la 'ili'a muleme tatila mo muxali pekia'u. La Anu mu'ana'ana no anu xavutala lailaixe mo alauna noxou Lataua muxolu noxou kalumo.

Molomolo Iesu Mulai no Nano no Taasou Lalotu Tatila Noxou Lataua

⁴¹ ✧ No anu tauutauu ie utotomu, la Iesu momu ilee nenu ilavusou ilalai ne Ielusalemu no voxo sou isosovosou voxo ane Lataua Mupolopeene'i Ta Isilaeli. ⁴² Xe no tauu ie ane Iesu tauu iexu muxali loxo mavulovexa vile mo tamei, la ane'i ilo'a minuna ne Ielusalemu loxo ane'i imumulinu 'ilixu sou voxo tila ane ne. ⁴³ Ili'i no mine voxo sou Lataua Mupolopeene'i Ta Isilaeli ne mukalu, ia ane'i ililivu o no tualasi'a, la molomolo Iesu ne muxolu ne Ielusalemu. Muxolu, io momu ilee nenu ilavusou lexe Anu a uxolu ne uasi. ⁴⁴ Ane'i mixavutala lexe Anu ilo'a ane'i ane mimuamua'i sou ilivulivu ne, la sou ane'i ilou mimuamua'i voxo vile mukalu. Xe ili'i, la sou ane'i ilou misoko sou mikamulinu no taiine'i ta tema tualasi'a mo ta minemine'i. ⁴⁵ Ia ixalisou uasi. La sou ane'i ilou milivu milai ne Ielusalemu sou ikakamulinu. ⁴⁶ Ikakamuli xoo xe voxo tatalusou, la mixalisou no nano no taasou lalotu tatila noxou Lataua. No mine mixalisou, la Anu uxoxolu no taiine'i ta mitema sou ilosi'a ta mitema lavulavu sou ulolomusou vaikala noxi'a xe utalitali'isi'a kalumo. ⁴⁷ La ane'i ane ilolomusou vaikalau Iesu ne, ane'i latala mikuluke no anu lavulavu noxou sou mukolinu tali'i noxi'a. ⁴⁸ Ane'i ilou mimaisou aloxo ne, la mikuluke manina. La nenu mivikalanu aloxo 'o, "Ae, 'alixeni, tava'u loxovaa, la sou nini ne'oxonexi noxou mamine loxo ne? Namaisou,

✧ **2:41:** Mul 12:24-27; 23:14-17; Lap 16:1-8

nexi noxou tekakamulineni xoo mole tanexi lili ne.”

⁴⁹ Ane mivikalanu aloxo ne, la Iesu muvikalane'i ilou aloxo 'o, “Loxovaa, la sou ngingi nongou ngakakamulileli o? Ngalavusilo lexe eni axoxolu no tani noxou mamilo uasi?” ⁵⁰ Ia ane'i ilou ilamana no anu vaikala noxou ne laaxu uasi. ⁵¹ ✧Ilo'a mivikala mukalu, la milivu mito'o no tualasi'a ne Naseleti sou mixolu. Mixolu, la Iesu ne ulolomuxa'a momu ilee nenusi. La ane nenu mimolo taneu mimii latala e Iesu mu'oxonu. ⁵² ✧Xe ili'i, la Iesu muleme tatila xe xavutala laixe noxou kalumo muxali tatila. La Lataua mo ta mitema kalumo mimasaxau misevile.

3

Ioanesi Mua'aloxu Iesu (*Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Ioa 1:19-28*)

¹⁻² No mine Kaisari Tiverio muxolu loxo tila ne Romu, xe tauu ie mavulovexa mo mulu'e no lia ta'uve mukalu, la vaikala noxou Lataua muxali noxou Ioanesi, e Sakalia 'olu no xalee lia vitanisi. No 'a tauu ie ane ne, la Pontio Pilato musaxila'u xalee lia tila ne Iutaia, xe Elodesi muxolu loxo tatananu tuala no xalee lia tila ne Xalilaia, xe vimou Pilipi kalumo muxolu loxo tatananu tuala no xalee lia ne Ituria xe Taroniti. Xe Lisanio kalumo muxolu loxo tatananu tuala no xalee lia ne Avilene, ia Anasi ilou Kaiapasi mixolu loxo ta kisi'a ta aili'i. ³ ✧Vaikala noxou Lataua muxali noxou Ioanesi, la sou anu mumuamua'inoxu mulai noxi'a ta mitema no tuatuala mukalusi e muxolu 'alai no lexa ne Ioridani. La mu'ava aloxo

---

✧ **2:51:** Luk 2:19 ✧ **2:52:** 1Sa 2:26; Xav 3:4 ✧ **3:3:** Apo 13:24

'o, “Ngingi ngaxiu opongengi mo ngaxiu tuma-
lingeu 'ili'ilixo masumasua noxinge, mo nga'ulo
sou sosovo lexe Lataua uxixu tumalouou 'ili'ilixo
masumasua noxinge.”⁴ ✧ Anu muvika aloxo
ne, xo itema sou palomatana, Aisaia mukaukavu
tatei aloxo 'o,

“Itema vile u'ava'ava no xalee lia vitanisi aloxo
'o,
'Ngalalaxiinu vote'isou IAUE mo ngalapunoxu
vote'isou.

⁵ Ngasovolou vanuvanunu ukalusi mo ngamomo-
mosou,

xe nga'asou tani la'ola'oluxu ilou
laxalaxa'iluxu ukalusi mo uxali latia laixe.
Ngingi ngalapunoxu vote'i ane mukikalukalu
mo ulapu,

xe vote'i ane laixe uasi, la nga'oxonu laixe
mo uxali uvilimi laixe.

⁶ La sou ta mitema no tuatuala ukalusi ne,
imaisou itema e Lataua usovanu une'e sou
upamauline'i ta mitema.’ ”

⁷ ✧ La sou ta mitema tavu'alo mine'e noxou
Ioanesi sou lexe anu u'ulosi'a. Ia anu mu-
maisi'a, la muvika la'iaxui'a aloxo 'o, “Ngingi
loxo sinana veveeni masua ta 'olu! Lataua
la'iaxinge, ia 'ei muvikalangengi lexe nga'ume
sou ngapoloxalonu lai'a noxou?”⁸ ✧ Lexe ngingi
ngexiu opongengi manina, la 'ili'ilixomengi ne
umaxa'inge lexe ngingi ngexiu opongengi mo
nene'axu ne uxali no anu maulingenge. Io
mamu sou ngavikalangengi ngatongato'o vitavi-
tanisi lexe ngingi Avalaamu ta 'ilu'ilusunu. Eni
avikalangengi aloxo ne, xo Lataua umomomo sou

✧ 3:4: Ais 40:3-5 ✧ 3:7: Mat 12:34; 23:33 ✧ 3:8: Ioa 8:33,
39

uxalixa'a Avalaamu ta 'ilu'ilusunu no anu lavo'o vile vitanisi 'olele. ⁹ ✧ La Lataua uxexengengi loxo itema vile uxetau ovu no anu lapemu sou uxexee mo u'elaxu, xo unene'a laixe uasi."

¹⁰ Io, ane'i milolomusou vaikalau Ioanesi aloxo ne, la mitali'isou aloxo 'o, "La sou nexi ta'oxo ma'ia 'o?"

¹¹ La Ioanesi mukolinu vaikalai'a aloxo 'o, "Ei ane tokolomou tamei uai, la avikalanu pekia'u lexe anu ulosou menexu vile ane anu iu tokolomou uasi ne vile. Xe 'ei ane la'ilalixu uai tavu'alo, la anu kalumo u'oxonu aloxo ne."

¹² ✧ Ta mitema sou itaxusou lamoli kalumo mine'e noxou sou lexe u'ulosi'a, la ane'i kalumo mitali'isou aloxo 'o, "Itema sou ulosinge lavulavu, nexi ta'oxo ma'ia?"

¹³ La anu mukoline'i aloxo 'o, "Ngataxusou lamoli, la ngano'u u'isalili no anu sosovosousi, ia ngano'u usukusuku mamu."

¹⁴ Io, ta mitema sou 'oto'oto kalumo mine'e noxou sou lexe u'ulosi'a, la ane'i kalumo mitali'isou aloxo 'o, "Nexi ta'oxo a loxovaa?" La anu mukoline'i aloxo 'o, "Ngingi ngakaitolone'i ta mitema mo ngaviou lamoli'a vitanisi mamu. Ia eni avikalangengi pekia'u lexe ngingi nga'osasou lamoli e nganono'u sou xaixaimengi u'isalili."

¹⁵ Ta mitema e ixomaiou itema sou pamauli ulu'e no lia 'o, mimaisou Ioanesi, la tane'i lili. La mixavutala lexe mane anu Kalisito ane. ¹⁶ ✧ La sou anu muvikalane'i aloxo 'o, "Eni a'ulosinge no anu lexa viatanisi loxo sosovo lexe ngingi ngexiunu opongengi. Ia ili'i, la itema vile xaviinu une'e sou u'ulosinge no anu Uleenu Tavuna mo

navu. Ia xavi noxou ne, uaulixu xavi noxilo. La sou eni amomomosou alulusou lamotasou sioveuxu tava'u uasi. ¹⁷ Anu une'e loxo itema vile utetelidou silapa no avolu sou usilapanu uiti sosou sou u'elaxu no anu navu e ukalu uasi. Io, temanu, la ulai uai no taasou la'ilali.” ¹⁸ Ioanesi musolo vaikala tavu'alo la, xe mua'aloxu a'alo laixe noxou Lataua mulai noxi'a kalumo.

¹⁹ ✧Ioxe, no voxo vile ili'i, la Ioanesi mukaitolonu Elodesi, anu tatananu tuala ne Xalilaia. Xo anu muno'e vimou semau ualasio lexe Elodia mo mu'oxonu 'ili'ilixu masumasua se'i la. ²⁰ La sou Elodesi musukunu 'ilixu vile masua sou mutatuxu Ioanesi no taasou navunavu.

*Ioanesi Mu'ulosou Iesu
(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)*

²¹ No mine Elodesi utatuxu Ioanesi no anu taasou navunavu uao, la Ioanesi mu'ulosi'a ta mitema tavu'alo. Mo Iesu kalumo mune'e noxou, la anu mu'ulosou. Xe mu'ulosou mukalu, la Iesu mulinga. La opo loxotolo mukisi, ²² ✧la sou Uleenu Tavuna mulu'e loxo ngiala kuau movava mulu'e muxolu no kisou. La itema vile no opo loxotolo movikala mulu'e aloxo 'o, “Nini eni 'alixeni. Eni emasaxaine musuku mo opoleli mu'osaxine misevile.”

*Nanasi'a Iesu ta 'Ilu'ilusunu Ilo'a ta Xaixasou
(Mat 1:1-17)*

²³ ✧Iesu mu'ulo xe musokou xaixai noxou sou ulosi'a ta mitema lavulavu, la tauu iexu muxali loxo mavulovexa tatalu. La ta mitema tavu'alo mixavutala lexe anu Iosepu 'olu. Ia Iosepu ne,

---

✧ **3:19:** Mat 14:3-4; Mak 6:17-18   ✧ **3:22:** Ioa 1:32   ✧ **3:23:** Luk 4:22; Ioa 6:42

anu Eli 'olu. ²⁴ Eli ne, Matati 'olu. Xe Matati ne, Levi 'olu. Xe Levi ne, Meleki 'olu. Xe Meleki ne, Iana 'olu. Xe Iana ne, Iosepu 'olu. ²⁵ Xe Iosepu ne, Matatio 'olu. Xe Matatio ne, Amosi 'olu. Xe Amosi ne, Naumu 'olu. Xe Naumu ne, Esili 'olu. Xe Esili ne, Naxai 'olu. ²⁶ Xe Naxai ne, Mati 'olu. Xe Mati ne, Matatio 'olu. Xe Matatio ne, Semei 'olu. Xe Semei ne, Ioseki 'olu. Xe Ioseki ne, Ioda 'olu. ²⁷ Xe Ioda ne, Ioanani 'olu. Xe Ioanani ne, Resa 'olu. Xe Resa ne, Seruvaveli 'olu. Xe Seruvaveli ne, Salatieli 'olu. Xe Salatieli ne, Neri 'olu. ²⁸ Xe Neri ne, Meleki 'olu. Xe Meleki ne, Adi 'olu. Xe Adi ne, Kosamu 'olu. Xe Kosamu ne, Elimada 'olu. Xe Elimada ne, Ela 'olu. ²⁹ Xe Ela ne, Iosua 'olu. Xe Iosua ne, Eliaselu 'olu. Xe Eliaselu ne, Iorimu 'olu. Xe Iorimu ne, Matati 'olu. Xe Matati ne, Levi 'olu. ³⁰ Xe Levi ne, Simeoni 'olu. Xe Simeoni ne, Iuda 'olu. Xe Iuda ne, Iosepu 'olu. Xe Iosepu ne, Ionamu 'olu. Xe Ionamu ne, Eliakimu 'olu. ³¹ Xe Eliakimu ne, Melea 'olu. Xe Melea ne, Mena 'olu. Xe Mena ne, Matata 'olu. Xe Matata ne, Natani 'olu. Xe Natani ne, Deviti 'olu. ³² ✧Xe Deviti ne, Iesi 'olu. Xe Iesi ne, Oveti 'olu. Xe Oveti ne, Voasi 'olu. Xe Voasi ne, Solomoni 'olu. Xe Solomoni ne, Nasoni 'olu. ³³ Xe Nasoni ne, Aminadavu 'olu. Xe Aminadavu ne Ademini 'olu. Xe Ademini ne Ramu 'olu. Xe Ramu ne, Esuloni 'olu. Xe Esuloni ne, Peresi 'olu. Xe Peresi ne, Iuda 'olu. ³⁴ Xe Iuda ne, Iakovo 'olu. Xe Iakovo ne, Aisaki 'olu. Xe Aisaki ne, Avalaamu 'olu. Xe Avalaamu ne, Tela 'olu. Xe Tela ne, Naolu 'olu. ³⁵ Xe Naolu ne, Seluxu 'olu. Xe Seluxu ne, Leu 'olu. Xe Leu ne, Pelexi 'olu. Xe Pelexi ne, Eve 'olu. Xe Eve ne, Sela 'olu. ³⁶ ✧Xe Sela ne, Kainani 'olu. Xe

✧ 3:32: Rut 4:17-22 ✧ 3:36: Tav 11:10-26

Kainani ne, Apasata 'olu. Xe Apasata ne, Semu 'olu. Xe Semu ne, Noa 'olu. Xe Noa ne, Lameki 'olu. ³⁷ Xe Lameki ne, Metusela 'olu. Xe Metusela ne, Enoko 'olu. Xe Enoko ne, Ielati 'olu. Xe Ielati ne, Maalaleli 'olu. Xe Maalaleli ne, Kenani 'olu. ³⁸ ✧ Xe Kenani ne, Enosi 'olu. Xe Enosi ne, Seti 'olu. Xe Seti ne, Adamu 'olu. Xe Adamu ne, Lataua mukoinu.

4

Tovotovo Noxou Iesu (Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹⁻² Ioxe, Iesu mu'ulo ne Ioridani mukalu xe xaviinu Uleenu Tavuna mu'ana'ana noxou, la mulivu no tualasou. Xe ili'i, la Uleenu Tavuna mulaixu no xalee lia vitanisi sou lexe Satani utovonu. Anu muxolu lai ne, la u'ani uasi mumomomo loxo voxo mavulovexa tami'a. Xe voxo mavulovexa tami'a mukalu, la muxamuli lexe Anu musolixu.

³ Anu musolixu, la sou Satani movikalanu aloxo 'o, “Lexe nini Lataua 'Olu, la navikalanu lavo'o vile 'o mo uxIU uxali veleti.”

⁴ ✧ Ia Iesu mukolinu aloxo 'o, “Vaikalau Lataua movikala lexe ta mitema imauli no anu veletisi uasi, ia imauli no anu vaivaikala noxou Lataua kalumo.”

⁵ Mukalu, la Satani mulutunoxu Iesu mutelonu no la'olu vile teitexi. Xe alaxu vilesisi 'o, la mulosiouxu tuatuala mukalusi no lia 'o. ⁶ La movikalanu aloxo 'o, “Eni alosine xavi sou nasaxila'u tuatuala ukalusi mo alosine mimii ukalusi no anu sou na'anini. Xo eni esaxila'u mimii ane ne, la sou eni alosou mitema 'ena'ei ane

eni emasaxa sou alosou. ⁷ La sou lexe nini napala'alixo lexe eni Lataua, la mimii ukalusi 'o ne, nini na'anini.”

⁸ ✧Ia Iesu mukolinu aloxo 'o, “Vaikalau Lataua movikala lexe ngingi ngalu'elailingenge sou nga'itinu Tila Lataua noxinge ualasou mo ngaxaxai noxousi.”

⁹ Xe mukalu, la Satani mulaixu mulai ne Ielusalemu sou mu'italonu muxolu teitexi no tani tila noxou Lataua kisou. Ia movikalanu Iesu aloxo 'o, “Lexe nini Lataua 'Olu, la naili'e lai 'o nalai no lia. ¹⁰ ✧Xo vaikalau Lataua movikala lexe Lataua upalusi'a ta angelo noxou sou ilooxene no avo'a lailaixe. ¹¹ Mo itetelisine no avo'a teitexi, mo sou mamu sou lavo'o vile uto'omolu tava'ine.”

¹² ✧Ia Iesu mukolinu aloxo 'o, “Vaikalau Lataua movikala lexe mamu sou nenge tatovonu xavi noxou Tila, anu Lataua noxinge.”

¹³ ✧Satani mutovonu Iesu no anu tovtotovo iouiou ne mukalu, ia Iesu ulapau uasi. La sou Satani mu'umesou sou ulai uxomaiou no anu voxo vile ili'i la.

¹⁴ Ili'i no anu tovtotovo, la xaviinu Uleenu Tavuna mu'ana'ana noxou Iesu sou mulivu no xalee lia tila ne Xalilaia. Anu mulivu, la ta mitema no xalee lia mukalusi ne mino'u a'alosou la, milavusou lexe Iesu Anu a mulivu mune'e ne Xalilaia. ¹⁵ Xe Anu mulosi'a ta mitema lavulavu no taasou la lotu noxi'a ta lutaia, la ta mitema mukalusi mi'itinu ualasou.

✧ **4:8:** Lap 6:13-14 ✧ **4:10:** Lex 91:11-12 ✧ **4:12:** Lap 6:16; 1Ko 10:9 ✧ **4:13:** Eva 2:18; 4:15

Ta Mitema no Tualasou Iesu La'iaxa'au Misevile

(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Xe ili'i, la Iesu mulai ne Nasaleti. No mine anu kitu'axu sio, la muxolu no tuala ane ne mo muxali tila no anu. No voxo Tavuna vile, la Anu mu'unalai no taasou lalotu noxi'a ta Iutaia loxo Anu ulavusou u'unalai no anu. Xe Anu mu'unalai mukalu, la mutulu sou lexe uitisou vaikala noxou Lataua. ¹⁷ La ane'i milosou lavuku e Aisaia anu itema sou palomatana mukaukavunu mipipinu muai. Anu muno'u ka muxavulalanu sou mukamuli vaikala vile movikala aloxo 'o,

¹⁸ ✧ “Uleenu Tavuna noxou IAUE, anu a uxolu noxilo 'o.

Xo anu IAUE musosovosilo sou lexe eni aa'aloxu a'alo laixe noxou Lataua noxi'a ta mitema e i'a lavuluti uasi.

Anu mupalusilo sou lexe eni alulusi'a ta mitema ane mixolu no anu taasou navunavu, mo avikalane'i ane'i e ie'i seleselevenu lexe ie'i ukaa la.

Mo Anu mupalusilo kalumo sou lexe eni akalusou tu'utu'umaxu noxi'a ta mitema ane'i ane ta tatilasi'a mi'oxo masuane'i,

¹⁹ mo avikalane'i no anu voxo sou IAUE ualau-nasi'a ta mitema.”

²⁰ Iesu muitisou aloxo ne mukalu, la mupipinu mukalu la mulosou itema sou usaxila'u kaukavu ne. Io, Anu muxolu no lia, la ta mitema mukalusi mixolu no nano ne, mimatakisou. ²¹ Ia Anu muayuti la movikalane'i aloxo 'o, “Kaukavu ane eni eitisou 'o, anu a muxali manina vaimomo 'o loxo ngingi ngelomusou ne.”

✧ **4:18:** Ais 61:1-2

22 ✧ Ane'i milomusou, la miitinu ualasou xe mikuluke no anu vaivaikalau lailaixe ne. Ia ane'i mixavutala piena, la mivikalane'i ngatongato'o aloxo 'o, "Anu ne, nenge telavusou lexe Anu Iosepu 'olu, ia loxovaa la sou Anu muovikala aloxo ne."

23 La Iesu musolonu vaikala sou muovikalane'i aloxo 'o la, "Eni elavu manina lexe ulai ili'i, la ngingi ngalemolu vaikala vile tatei mikaukavunu lexe, 'Itema sou pamauli, nini mene napamauli-neni.' Mo ngavikalaleli lexe mimii e eni e'oxonu lai ne Kapenaumu ne, eni a'oxonu lai no tualasilo 'o.

24 ✧ Eni avikalangengi manina musuku. Ta tema tualasou itema sou palomatana vile ne imomomo sou i'osasou uasi. 25 ✧ Eni avikalangengi manina musuku. No anu voxo e Eliasi muxaxai loxo itema sou palomatana, xe tauu aso toxoxa'a mo tausoli kalumo muxolu ne no tuatuala mukalusi mumomomo loxo tauu ie tatalu mo so'io muxatele vile. La ta sema ta vaalu tavu'alo mixolu ne Isilaeli, 26 ✧ ia Lataua upalusou Eliasi ulai noxie vile noxi'a ne uasi. Mupalusou mulai noxie vaalu vile ne Sareputa no xalee lia ne Saidoni.

27 ✧ Xe no anu voxo e Elisa muxaxai loxo itema sou palomatana sie Isilaeli, la pipiena vulukali mu'oxone'i ta mitema tavu'alo ne Isilaeli. Ia vile noxi'a une'e noxou Elisa sou umauli uasi. Naamani e ne Siliasi a mulai noxou Elisa sou mumauli."

28 Ioxe, ta mitema mukalusi no nano no taasou lalotu noxi'a ta Iutaia ne, milomu aloxo ne, la la'iaxa'a manina. 29 Xe ane'i miavuti la mikusau

---

✧ 4:22: Luk 3:23; Ioa 6:42 ✧ 4:24: Ioa 4:44 ✧ 4:25: 1Ta 17:1, 7 ✧ 4:26: 1Ta 17:8-16 ✧ 4:27: 2Ta 5:1-14

Iesu mulai no ale sou milaixu no maea kisou e tuala tila muxolu no anu sou lexe ivau usoli. ³⁰ Ia, uasi. Anu musixa no taiine'i ta mitema, la mulai avile.

Iesu Mukusau Ulee Vile Masua
(Mak 1:21-28)

³¹ Ioxe, ili'i la Iesu mulu'elai no tuala ne Kapenaumu e ne Xalilaia. Muxolu ne sou musoko sou ulosieixa'a ta mitema lavulavu no voxo Tavuna. ³² ✧Xe ta mitema milomusou vaivaikala noxou, la ane'i mikuluke, xo vaikalau ne xaviinu. ³³ Io, no voxo vile la itema vile muxolu no taasou lalotu noxi'a ta Iutaia ne, ulee vile masua muxolu noxou. La anu mu'ava'ava tatila misevile. ³⁴ La muvikalanu Iesu aloxo 'o, "Ae, nini Iesu sie Nasaleti! Nene'e 'o sou na'oxonu ma'i noxixe? Nini nene'e 'o sou na'oxonu masuanexi? Nini ne, eni elavusine. Nini itema mulapu noxou Lataua." ³⁵ Ia Iesu mulomu sou aloxo ne, la mukaitolonu ulee masua ne aloxo 'o, "Naxoo tasiau! Mo naxexesou itema ne!" La ulee masua ne, mulovelixu itema ne mulu'e no talaxa'a mukalu, la sou muxexesou mulai. Ia u'oxonu masuanu itema ne uasi. ³⁶ Ta mitema mimaisou aloxo ne, la mikuluke la mivikalane'i ngatongato'o aloxo 'o, "Iu, nenge vaikala mii ma'ia ane loxo! Itema 'o mukaitolone'i ta ulee ta masumasua no anu xavi noxou, la ane'i milomuxu mo milaalaa." ³⁷ Loxo ne, la sou a'alosou mimii e Iesu mu'oxonu ne, mulai no tuatuala tavu'alo e muxolu 'ala'alai ne Kapenaumu.

Iesu Mupamauline'i ta Mitema Tavu'alo
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

✧ 4:32: Mat 7:28-29

³⁸ Iesu mulutu no taasou lalotu noxi'a ta Iutaia sou mulai no tani noxou Saimoni. Ia Saimoni leuanu ne mipipiena, mo vasimele ialuxu mis-evile. La ane'i mitali'isou Iesu lexe upamauline.

³⁹ La sou Anu mutulu 'alai noxie sou muvikalala pekia'u lexe pipiena ne uxexesie. La ialuialuxe ne mukalu. Io, alaxu vilesisi la ane mitulu sou mixuxutuxa'a la'ilali.

⁴⁰ Ili'i no 'olo'olovoxo, la ta mitema mine'ene'i ta minemine'i e pipiena iouiou mu'oxone'i ne noxou Iesu sou Anu mumulaxu avolu noxi'a vilevilesi, la ane'i mimauli. ⁴¹ ✧Xe ta ulee ma-sumasua kalumo milaalaa noxi'a ta mitema tapi-ena. La i'ava'ava aloxo 'o, “Nini ne, Lataua 'Olu.” Ia Anu mukaitolone'i lexe mamu sou ivikala. La ane'i milomuxu Iesu, xo milavu lexe Anu Kalisito.

⁴² 'Olovoxo mukalu xe kakau, la Iesu mulutu sou mulai no xalee lia vile ane ta mitema ixolu no anu uasi. Ia ta mitema mikakamulinu xe mixalisou, la miapixu lexe ilo'a ixolu 'o. ⁴³ Ia Anu muvikalane'i aloxo 'o, “Eni ene'e 'o sou aa'aloxu a'alo laixe sou saxisaxila'u noxou Lataua no tuatuala seli va'axu kalumo. Xo Lataua mupalusilo sou xaixai aloxo nesi.” ⁴⁴ ✧La sou Anu mux-ixaoxao no tuatuala ne Iutaia sou mua'alo no taasou lalotu noxi'a.

5

Iesu Mu'avali'a ta Molomolo Noxou (Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ ✧Ili'i no voxo vile, la Iesu mulai no kupa ne Xenesaleti. La ta mitema tavu'alo mipita noxou sou ilomusou vaikala noxou Lataua, la sou Iesu

---

✧ **4:41:** Mat 8:29; Mak 3:11-12   ✧ **4:44:** Mat 4:23   ✧ **5:1:** Mat 13:1-2; Mak 3:9-10

mutulu no kupa pa'umolu. ² Anu mumaisou uaxa tamei muai no tasi'i, io ta moosou milu'e sou mi'uinu kaexa'a. ³ Xe Anu mumaisi'a aloxo ne, la muvikalanu Saimoni ilo'a ta menexu ne sou misulunu no anu uaxa vile noxou Saimoni ne mulai no ale sevile. Io Iesu muxolu teitexi no uaxa ne sou mulosi'a ta mitema tavu'alo ne lavulavu.

⁴ Mulosi'a lavulavu mukalu, xe ili'i la muvikalanu Saimoni aloxo 'o, “Navole nalai no kupa lixinu mo ngongi'a ta menexine ngasu'anu kaengege sou ngano'a ta sinana mose'i.”

⁵ ✧Ia Saimoni muvikalanu Iesu aloxo 'o, “Tila, no 'olovoxo lololi ano 'o, nexi texaxai ialuxu mo mutalo no anu lamana, ia tano'u sinana soxu vile uasi. Ia, mii vile uasi, nexi tamulinu vaikalameni mo tasu'anu kaenexe.”

⁶ Ane'i mi'oxo aloxo ne, la mino'a ta sinana tavu'alo misevile, la kae ne lexe sou ukakaa. ⁷ La sou mitavene'i ta menexi'a ane no anu uaxa vile 'olele lexe ine'e mo isu'uline'i. Ane'i mixali xe mitaane'i ta sinana no anu uaxa tamei ne, la uaxa ne mu'ana'ana mo sexasisi sou u'uo'uo.

⁸ Saimoni mumaisou aloxo ne, la mutangatulu no talaxu Iesu sou muvikalanu aloxo 'o, “Tila, nalai va'axu noxilo, xo eni amitema sou 'ilixu masua.” ⁹ Muvikalanu aloxo ne, xo anu ilo'a ta menexu mimama'u noxi'a ta sinana tavu'alo e mikaene'i ne. ¹⁰ Ta menexu tamei e Iakovo ilou Ioanesi, e Sevetaio ta 'olu ne, ilou mimama'u kalumo.

La sou Iesu muvikalanu Saimoni lexe, “Nini namama'u uasi. Vaimomo 'o ne, nini neno'a ta sinanasi, ia ili'i la nini nakaene'i ta mitema ine'e noxilo.” ¹¹ ✧La sou ane'i mivole sou milai no nano

no tasi'i. Mixali no tasi'i, la mi'italonu mimii'a mukalusi, io mimulinu Iesu.

Iesu Mupamaulinu Itema Vile Vulukali Mu'oxonu

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Ioxe, no voxo vile, la Iesu muxolu no tuala vile. La itema vile vulukali mu'oxonu mo mutaa-sou vasimolu mukalusi ne muxolu no tuala ane ne kalumo. Anu mumaisou Iesu, la mutangatulu no talaxu Iesu sou mulinga noxou, la muvikalanu aloxo 'o, “Tila, lexe nini nemasaxa, la nini na-paipouleli no a vulukali 'o sou uxexesou vasimelo mo axali malemalenga noxou Lataua iou.”

¹³ Xe Iesu mumexinu avolu sou mukasou, la muvikalanu aloxo 'o, “Eni emasaxa lexe nini naxali malemalenga.” La alaxu vilesisi 'o, la vulukali ne tasiauxu avile.

¹⁴ ✧Mukalu, la Iesu muvikala pekia'u noxou aloxo 'o, “Mamu sou navikalanu itema vile sou mii e muxali noxine 'o, ia nalai nalapu noxou aili'i vile mo namaxa'u vasimene noxou. Ukalu, la sou naiama mimii ulai noxou Lataua loxo Mosesi muvikala pekia'u lexe nini namulinu sou napala'alixene noxi'a ta mitema lexe nini nexali malemalenga noxou Lataua iou.”

¹⁵ Ia uasi. A'alo sou mimii e Iesu mu'oxonu ne, ta mitema tavu'alo milavusou mukalu. La sou tavu'alo noxi'a mine'e sou milomu noxou, xe tavu'alo noxi'a e pipiena mu'oxone'i ne mine'e noxou sou lexe Anu upamauline'i. ¹⁶ Ia voxo se'i, la Anu u'umesi'a mo ulai no xalee lia e ta mitema ixolu no anu uasi sou mulinga noxou Lataua.

✧ 5:14: Liv 14:1-32

Iesu Mupamaulinu Itema Vile E Vasimolu Muisoli

(*Mat 9:1-8; Mak 2:1-12*)

¹⁷ Ili'i no voxo vile la, no mine Iesu mulosi'a ta mitema lavulavu, la ta Palisaio mose'i ilo'a ta mitema sou ilosinge lavulavu sou lapuloto mose'i kalumo a mixolu ne, mose'i noxi'a me'a no tuatuala mukalusi loxo ne Xalilaia xe ne Iutaia xe ne Ielusalemu a mine'e mipita ne. La xavi noxou Tila muxolu noxou Iesu sou upamauline'i ta mitema e pipiena mu'oxone'i. ¹⁸ La sou ta mulu se'i mitavulenu itema vile e vasimolu muisoli no anu luusou mine'enu. La mitovo lexe i'unalainixu mo imulaxu no talaxu Iesu. ¹⁹ Ia imomomo sou i'unalainixu uasi, xo ta mitema tavu'alo mitomu manina. La sou ane'i mitavulenu mitelaixu no tani laxa'u. Mukalu, la mi'elixu tani laxa'u sou mikalaanu ilou luusou ne mulu'e no nixine'i ta mitema no talaxu Iesu.

²⁰ ✧Xe Iesu mumaisi'a aloxo ne, la mulavu lexe ane'i mimulaxu tane'i noxou manina, la sou muvikalane itema ne aloxo 'o, "Menexilo, Lataua muxiu tumalouou 'ili'ilixu masumasua noxine mukalu."

²¹ Ia ta mitema sou lapuloto ilo'a ta Palisaio milomusou Iesu muvikala aloxo ne, la muvikala piena no anu xavutala noxi'a aloxo 'o, "Anu itema ma'ia, la sou muvikala masua mulai noxou Lataua 'o? Lataua anusisi Anu umomomo sou uxu tumalouou 'ili'ilixu masumasua."

²² Ia Iesu mulavusou xavuxavutala noxi'a, la sou muvikalane'i aloxo 'o, "Loxovaa, la sou ngingi ngemolo tangengi loxo ne? ²³⁻²⁴ ✧Vaikala ma'ia ane, eni alemolu, la se'isisi noxinge sou

ngalavusou lexe Lataua mulosou Itema 'Olu xavi sou uxiu tumalouu 'ili'ilixo masumasua noxi'a ta mitema no lia 'o? Avikala lexe Lataua muxiu tumalouu 'ili'ilixo masumasua noxou, uasi? Avikala lexe utulu mo ulai.” La sou Iesu iou mulai noxou itema e vasimolu musoisoli mukalu ne, io muvikalanu aloxo 'o, “Avikalaneni lexe natulu mo nano'u mo'esine mo nalai no taasine.”²⁵ Xe alaxu vilesisi 'o, la itema ne mutulu no talaxa'a ta mitema sou muno'u mo'esou e muai no anu ne. Xe muavuti sou mulai no tani, la mu'iti'itinu Lataua ualasou no vote'i.²⁶ Ia, ta mitema mimaisou aloxo ne, la mikuluke manina mo mimama'u misevile. Ia mi'itinu Lataua ualasou, la mivikala aloxo 'o, “Vaimomo 'o, nenge temaisou mii vile e nenge talavusou tamaisou tatei uasi.”

Iesu Mu'avalou Levi
(*Mat 9:9-13; Mak 2:13-17*)

²⁷ Ili'i no anu ne, la Iesu mulaa mulai no ale. Mulai la mumaisou itema vile ualasou lexe Levi, anu itema sou utaxusou lamoli, ia uxoxolu no tani e ta mitema i'una xe iuatu la ilea lamoli no anu. La Iesu muvikalanu aloxo 'o, “Nini nane'e mo namulileli.”²⁸ Xe Levi muavuti la mu'italonu miomiou, ia mumulinu avile.

²⁹ Xe Levi muxali no taasou, la mu'oxonu la'ilali vile toxoxa'a xou Iesu. Ta mitema sou itaxusou lamoli ilo'a ta mitema tavu'alo kalumo mixolu sou ilo'a mi'ani.³⁰ ✧ La ta Palisaio mose'i xe ta mitema sou lapuloto mose'i e ane'i kalumo e mixolu ne mivikala tapiena noxi'a ta molomolou Iesu aloxo 'o, “Loxovaa, la sou ngingi ngongi'a ta mitema sou itaxusou lamoli xe ta mitema sou

---

✧ 5:30: Luk 15:1-2

'ili'ilixo masumasua, nga'ani xe ngaie ngapita 'o?"

³¹ La sou Iesu mukoline'i aloxo 'o, "Ta mitema e ipipiena uasi ne, ilavusou ilai noxou itema sou pamauli sou pipiena uasi. Ia ta mitema e ipipienasi la ilai noxou. ³² Anu aloxo nesi, la sou eni ene'e 'o sou a'avali'a ta mitema e milavusi'a lexe ane'i milaixe uasi. Eni ene'e 'o sou a'avali'a ta mitema e milavusi'a lexe ane'i mimasua sou ane'i ixiu tumali'au 'ilixo masua noxi'a."

Iesu Mutali'i no Anu 'Ilixo sou ta Pelemu
(*Mat 9:14-17; Mak 2:18-22*)

³³ Iesu mukolinu tali'i noxi'a aloxo ne mukalu, la sou ane'i mitali'isou Iesu la aloxo 'o, "Voxo tapiena, la ta molomolou Ioanesi ilavusou ipelemu sou ikilaka, mo ta molomolo noxi'a ta Palisaio kalumo i'oxo aloxo ne. Ia tava'u loxovaa, la sou ta molomolo noxine 'o ipelemu uasi ne? Ane'i i'ani'anisi xe iiesi." ³⁴ ✧ La Iesu mukoline'i la aloxo 'o, "No voxo mine itema sou utaula'i ilo'a ta minuminu ixoxolu o, la ngingi ngamomomo sou ngavikalane'i sou lexe ipelemu no anu la'ilali sou taula'i ne? Uasi anesi. ³⁵ Ia ulai ili'i no anu voxo ane sou anu u'umesi'a, la sou ane'i ipelemu."

³⁶ Mukalu, la sou Iesu mulemolu vaikala tovola'i vile noxi'a aloxo 'o, "Itema vile umomomo sou uxotonu lavalava vile alavua xasixu sou usimenu vaxa no anu ane teinu ne uasi. Xo lexe anu u'oxonu aloxo ne, la anu uvila'isou lavalava alavua ne sou ukakanu, xe lavalava xasixu alavua ne anu utoxo laixe uasi. ³⁷ Xe itema vile umomomo sou utaanu uaini lexaxu alavua ulu'e no anu xalusou ane teinu uasi. Xo lexe anu u'oxonu aloxo ne, la uaini lexaxu alavua

---

✧ 5:34: Ioa 3:29

ne upaunoxu xalusou ne la unixi ulai no lia, xe vexasou ne umamulo mo usu'a. ³⁸ Tava'u aloxo ne, la sou tataanu uaini lexaxu alavua no anu xalusou e alavuasi. ³⁹ Xe ta mitema ane miixu uaini lexaxu teinu mukalu, la ane'i imasaxa sou iixu ane alavua ne uasi. Xo ane'i ivikala lexe ane teinusi ne anu laixe.”

6

Vaikala sou Voxo Tavuna (Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ ✧ Ili'i no voxo Tavuna vile, la Iesu ilo'a ta molo-molo noxou mimuamua'i no nano no xai sou uiti, la ta molomolo noxou mi'elexu uiti temanu ka miteasou sou mio'u. ² ✧ Ia ta Palisaio mose'i mimaisi'a la mitali'isi'a aloxo 'o, “Loxovaa, la sou ngingi nge'oxonu mii ane nenge talavusou ta'oxonu no voxo Tavuna uasi 'o?”

³ ✧ La Iesu mukoline'i aloxo 'o, “Ngingi ngaitisou a'alo sou mii ane Deviti mu'oxonu no voxo ane anu ilo'a ta menexu misolixa'a uasi? ⁴ ✧ No voxo ane ne, la Deviti mu'una no tani noxou Lataua ka muno'u la'ilali ane ane'i milosou Lataua. La'ilali ane ne, anu noxou Lataua, la sou ta aili'isi i'ou. Ia Deviti muno'u ka mu'ou mo muitixa'a ta menexu kalumo.” ⁵ La Iesu movikalane'i la aloxo 'o, “Itema 'Olu ne, Anu Tila no anu voxo Tavuna sou usaxila'u.”

⁶ Xe ili'i no voxo vile Tavuna la, la Iesu mu'unalai no taasou lalotu noxi'a ta Iutaia sou mulosi'a lavulavu. La mitema vile a muxolu ne kalumo, avolu tema musoli. ⁷ La ta mitema sou lapuloto ilo'a ta Palisaio mose'i no nano ne, ie'i umulimulinu Iesu lexe Anu upamaulinu

---

✧ **6:1:** Lap 23:25   ✧ **6:2:** Ioa 5:10   ✧ **6:3:** 1Sa 21:1-6   ✧ **6:4:** Liv 24:5-9

mitema e avolu musoli ne no voxo Tavuna. Xo ane'i ikakamuli vote'i vile sou itulusou no anu vaivaikala. ⁸ Ia Iesu mulavusou xayutala noxi'a ne mukalu, la sou Anu movikalanu itema e avolu musoli ne aloxo 'o, "Naavuti mo natulu no iel'i ta mitema 'o." La sou mitema ne muavuti sou mutulu.

⁹ Mutulu mukalu, la Iesu movikalane'i aloxo 'o, "Eni atali'isinge. Lapuloto noxinge nenge'a movikalanenge a loxovaa? Nenge ta'oxonu 'ilixo laixe no voxo Tavuna, uasi? Ta'oxonu 'ilixo masua? Lapuloto movikalanenge sou tasu'ulinu itema, uasi? Ta'oxo masuanu?"

¹⁰ Iesu movikala mukalu, la iou muitisi'a ta mitema ne mukalusi. La movikalanu itema ne aloxo 'o, "Namexiinu avone uuatu." La mitema ne mu'oxonu aloxo ne, la sou avolu ne muxali laixe la. ¹¹ Ia ta mitema sou lapuloto ilo'a ta Pali-saio ne la'iaxa'a masua manina, la mivikalane'i ngatongato'lo lexe, "Nenge ta'oxonu mii ma'ia noxou Iesu 'o?"

*Iesu Mu'avali'a ta Aposeli Noxou Mavulovexa
Mo Mulu'e no Lia Tamei
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² No voxo ane Iesu mutelai no laxa'ilu sou mukilaka noxou Lataua, la mukilaka no 'olovoxo lololinu ne. ¹³ Xe no kakau, la Anu mu'avali'a ta molomolo noxou ne mine'e sou musosovosi'a mavulovexa mo mulu'e no lia tamei noxi'a ane Anu mumoxo'a lexe ta aposeli noxou. ¹⁴ Itiitisi'a ne aloxo 'o. Saimoni e Iesu mumoxo'u lexe Pita, xe vimou Andeleasi, xe Iakovo ilou Ioanesi, xe Pilipi ilou Vatolomaio, ¹⁵ xe Mataio ilou Tomasi, xe Iakovo e Alipaio 'olu, xe Saimoni vile la, anu vile noxi'a ta mitema ane imasaxa lexe me'a

isaxila'u tualasi'a tatila. ¹⁶ Xe Iudasi e Iakovo 'olu xe Iudasi Isikarioti ane mu'italonu Iesu no avo'a ta mitema.

'Ei Ane U'osa Xe 'Ei Ane Uxolu no Anu Tu'umaxu?
(Mat 4:23-25)

¹⁷ Ili'i, la Iesu ilo'a ta molomolo noxou me'a no laxa'ilu ne, milu'e. La Anu mulai mutulu no anu lialia latia vile. Io, ta molomolo noxou tapiena mine'e mipita noxou. Xe ta mitema tavu'alo manina sou tuatuala no xalee lia tila ne Iutaia mo no tuala tila ne Ielusalemu mo 'alai no luaki pa'upa'umolu no tuala ne Taia xe ne Saidoni, ane'i kalumo mine'e mipita ne. ¹⁸ Se'i noxi'a ne mine'e mipita sou lexe ilomusou vaikala noxou, xe se'i ne mine'e sou Iesu upamauline'i. La ta mitema e ta ulee masumasua mi'oxo masuane'i ne mixali laixe. ¹⁹ Mo ta mitema mukalusi e mitovo sou mikasou Iesu ne, ane'i mixali laixe. Xo xavi muxolu noxou ne, mulaa sou mupamauline'i.

²⁰ Iesu iou mulai noxi'a ta molomolo noxou, io movikalane'i aloxo 'o,

“Ngingi ane mengi lavuluti uasi, la ngingi nga'osa,

xo Lataua usaxila'inge.

²¹ ✧Xe ngingi ane la'ilalingenge uasi, la ngingi nga'osa,

xo ili'i, la Lataua ulosinge la'ilali mo nga'ana'ana.

Mo ngingi ane ngaxolu sou ngatatama, la ngingi nga'osa,

xo ili'i, la ngingi ngakeke.

✧ 6:21: Lex 126:5-6; Ais 61:3; Pal 7:16-17

- 22 ✨Xe ili'i, la ta mitema imasaxainge uasisi man-
ina mo ikusainge
mo ikalipalangengi mo ivikala lexe ngingi ta
mitema ta masua
xo ngingi ngemulinu Itema 'Olu ne. Ia mii
vile uasi, ngingi nga'osa.
- 23 No voxo ane ta mitema i'oxo aloxo ne noxinge
loxo
ta 'ilu'ilusune'i mi'oxo masuane'i ta mitema
sou palomatana tatei,
la opongengi uai laixesi mo ngalei sou
'osa'ila.
Xo lakolisou sou ngemulileli ne tatila musuku
a uai sou ngano'u ili'i no opo loxotolo.
- 24 Ia, ngingi ane nge'osa xo lavulutimengi tapiena
'o,
ili'i la ngaxolu no anu tu'umaxu
- 25 Xe ngingi ane nge'ani mo nge'ana'ana
vaimomo 'o,
ili'i la ngaxolu no anu tu'umaxu sou nga-
solingenge.
- Mo tu'umaxu uxali noxinge ane ngakeke
vaimomo 'o,
xo ili'i la ngaxolu sou tama.
- 26 Mo lexe ta mitema i'iti'itinu ualasinge loxo ta
'ilu'ilusune'i mi'oxo noxi'a ta mitema sou
palomatana kalakalavoi tatei,
la ngingi ngaxolu no anu tu'umaxu,
xo ngingi nge'oxonu xaixai loxo ane'i ta
mitema sou palomatana kalakalavoi
mi'oxonu tei.”

✨ 6:22: Ioa 15:19; 16:2; 1Pi 4:14

Ngamasaxai'a ta Uluamengi

(Mat 5:38-48; 7:12a)

²⁷ Iesu musolonu vaivaikalau, la muvikalane'i ta molomolo noxou la aloxo 'o, "Toxe, eni avikalangengi ngingi e ngalolomusilo lexe ngingi ngamasaxai'a ta uluamengi. Mo nga'oxo 'ilixo laixe noxi'a ane'i ane imasaxainge uasisi manina. ²⁸ Mo ngaalusi'a ane'i ane ivavaangenge. Mo ngakilakasi'a ane'i ane i'oxo masuangengi. ²⁹ Mo loxo evile usavalou xaleeneni vile, la naxiu xaleeneni vile la mo usavalou la. Mo loxo evile u'umenu tokolomomeni vile sou vasimene no ale, la nini namalanixu uno'u vile ane sou no nano ne la kalumo. ³⁰ Mo ane'i ane ilingai'a mimii noxine, la nalosi'asi. Mo lexe itema vile uno'u mii vile noxine, la nalingau la mamu. ³¹ ✧Nga'oxonu mii ulai noxi'a ta mitema aloxo ngingi ngemasaxa lexe ane'i i'oxo une'e noxinge nesi.

³² Xo lexe ngingi ngamasaxai'a ta mitema ane ane'i mimasaxaingesi, la Lataua ulosinge lakolisou 'ilixomengi ne? Uasi. Xo ta mitema sou 'ili'ilixo masumasua kalumo ne, ilavusou i'oxonu aloxo ne. ³³ Mo lexe ngingi nga'oxonu 'ilixo laixe noxi'a ane'i ane i'oxonu laixe noxinge, la Lataua ulosinge lakolisou 'ilixomenge ne? Uasi. Xo ta mitema sou 'ili'ilixo masumasua kalumo ne, ilavusou i'oxonu aloxo ne. ³⁴ Mo lexe ngingi ngalosi'a ta mitema mimii vitanisi uasi, ia ngax-avutala lexe ikolinu ulivu ulai noxinge, la Lataua ulosinge lakolisou 'ilixomengi ne? Uasi. Xo ta mitema sou 'ili'ilixo masumasua kalumo ne, ilavusou i'oxonu aloxo ne. ³⁵ Ia ngingi nga'oxonu loxo ta mitema sou 'ili'ilixo masumasua ilavusou

---

✧ **6:31:** Mat 7:12

i'oxonu uasi. Eni avikalangengi pekia'u lexe ngamasaxai'a ta uluamengi mo nga'oxonu laixe ulai noxi'a mo ngalosi'a mimii vitanisi, ia mamu sou ngaxavutala lexe ikolinu noxinge. Lexe ngingi nga'oxonu aloxo ne, la ngingi ngano'u lakolisou toxoxu mo ngingi ngaxolu loxo Lataua Teitexi Manina ta 'olu. Xo anu tanuxa'a ta mitema ta masua e ilavusou ilemolu laixe noxou uasi. ³⁶ La sou ngingi kalumo tangengixa'a ta mitema aloxo Maminge tanuxa'a ne.

*Mamu sou Ngailevinu 'Ilixoi'a ta Menexinge
(Mat 7:1-5)*

³⁷ ✧Mukalu, la Iesu muvikalane'i aloxo 'o la, “Mamu sou ngatilosou 'ilixoi'a ta menexinge, mo sou Lataua utilovosou 'ili'ilixomengi uasi. Mo mamu sou ngavikala lexe ane'i ta mitema sou 'ilixo masua, mo sou Lataua uvikalasinge lexe ngingi ta mitema sou 'ilixo masua mamu. Ia ngaxiu tumalingeu 'ilixo masumasua noxi'a ta menexinge, mo sou Lataua uxiu tumalouu 'ilixo masumasua noxinge kalumo. ³⁸ ✧Io, ngalosi'a ta menexingesi, mo sou Lataua ulosinge kalumo. La uvelu laixe mo utaanu u'ana'ana manina no anu kupomengi, ia utaanu sio mo upaxepaxeesinge sou ngano'u. 'Ilixo sou ngaiti mi ane ngingi nga'oxo ulai noxi'a ta menexinge ne, anusi ane Lataua u'oxo une'e noxinge.”

³⁹ ✧Iesu muvikalane'i la no anu vaikala tovola'i vile aloxo 'o, “Itema vile iou seleveenu, la umomomo sou utilau menexu vile iou seleveenu la uasi. Lexe aloxo ne, la ilou ikei italoxo no anu

---

✧ 6:37: Mat 6:14 ✧ 6:38: Mak 4:24 ✧ 6:39: Mat 15:14

taxa. ⁴⁰ ✧ Xe molomolo vile sou umulimulinu tila noxou ne, umomomo sou uuaulixu tilasou ne uasi. Ia lexe anu uno'u lavulavu ukalusi noxou tilasou ne, la sou anu uxali loxo tilasou ne.

⁴¹ Ia tava'u loxovaa, la sou namaisou 'ili'ili se no iou itema vile noxou Lataua e anu loxo vivine, ia namaisou ovu visoxu e muxolu no ieni ne uasi? ⁴² Nini namaisou ovu visoxu no ieni uasi, io loxovaa la sou navikalanu vivine lexe, 'Vivilo, ieni uvaxailosi mo axexeenu 'ili'ili no ieni.' La nini loxo itema sou kalavoi manina. Tei, la nini naxexeenu ovu visoxu no ieni o, ka sou namalei lamana laixe sou naxexee 'ili'ili se noxou vivine iou ne.”

*Ovu Masua La Nene'axu Kalumo ne Masua
(Mat 7:17-20; 12:34-35)*

⁴³ Mukalu, la Iesu muvikalane'i aloxo 'o la, “Ovu laixe ne, ulavusou unene'a masua uasi. Xe ovu masua ne, ulavusou unene'a laixe uasi. ⁴⁴ Ovuovu ne, ta mitema itongonu no anu ngiaxu. Umomomo sou ta mitema i'elexu lovo temanu no anu lamota anaanaxu uasi, xe umomomo sou i'elexu uaini ngiaxu no anu xuxua uasi. ⁴⁵ Anu aloxo nesi, itema laixe ulaalixu 'ili'ilixu laixe ane muxolu no tanu. Xe itema masua ulaalixu 'ili'ilixu masumasua ane muxolu no tanu. Xo ta mitema ilavusou ipala'alixu no anaxa'a mii ma'ia ane muxolu no nano no tane'i.”

*Ta Mitema sou Itulusou Tani Mitulusou Tani
Iou Tamei
(Mat 7:24-27)*

✧ **6:40:** Mat 10:24-25

⁴⁶ ✧ Mukalu, la Iesu muvikalane'i aloxo 'o la, “Ngingi ngamoxo'ilo lexe, ‘Tila noxixe, Tila noxixe.’ Ia loxovaa, la sou ngalomuxo sou ngamulinu vaikala noxilo uasi 'o? ⁴⁷ Itema ane une'e noxilo mo ulomusou vaikalaxeni xe umulinu, la avikalangengi lexe anu itema ne a loxovaa? ⁴⁸ Anu ne, aloxo itema e mu'asou taxa mulai no lia muxalisou lavo'o, la mutulusou tani teiteixi no anu. Ili'i xe uali musili xe lexa mu'ani, la tani ne ukuni uasisi xo anu mutulu musiatoto pekia'u no lavo'o kisou. ⁴⁹ Ia itema vile ulomusou vaikalaxeni, ia umulinu uasi ne, anu aloxo itema e mutulusou tani no lia vitavitanisi. Ili'i xe uali musili, xe lexa mu'ani, la tani ne mulapau alaxu vilesisi la mumamulo avile.”

7

Itema Tila Noxi'a ta Mitema sou 'Oto'oto Mumulaxu Tanu Noxou Iesu
(*Mat 8:5-13; Ioa 4:43-54*)

¹ Iesu muvikalane'i ta molomolo noxou e mipita sou milomusou ne mukalu, la Anu mu'unalai no tuala ne Kapenaumu. ² La itema sou xaixai noxou tila noxi'a ta mitema itemaxu ta'uve sou 'oto'oto, mupipiena mo anu sou usoli. Ia tilasou ne, mumasaxau misevile. ³ Ia no voxo ane ne, la mulomusou lexe Iesu muxali ne Kapenaumu. La sou anu mupalusi'a ta tatila noxi'a ta Iutaia milai milinga noxou Iesu lexe une'e mo upamaulinu itema sou xaixai noxou. ⁴ Ane'i mixali noxou Iesu, la miuoloteteu mo mivikalanu aloxo 'o, “Itema e mupalusixe tene'e ne, anu itema laixe manina. La sou laixe sou nini

---

✧ 6:46: Mat 7:21

nasu'ulinu. ⁵ Xo anu mulavusou umasaxaixe nexi ta lutaia mo anu molu mutulusou taasou lalotu noxixe.” ⁶ La sou anu ilo'a milai.

Milai xe mixali 'ala'alai no tani noxou tila noxi'a ta mitema itemaxu ta'uve sou 'oto'oto ne, la anu mupalusi'a ta menexu se'i milai noxou Iesu sou mivikalanu aloxo 'o, “Tila, napuuneni sou nalai no tani noxou menexixe mamu. Xo anu muvikala lexe anu itema laixe sou u'avaline nalai no tani noxou uasi. ⁷ La sou anu molu une'e uxali noxine uasi. Ia mumasaxa lexe nini navikalasi, la sou itema sou xaixai noxou ne umauli laixe. ⁸ Anu muvikala aloxo ne, xo anu kalumo muxolu no laaxu tila noxou, mo anu kalumo musaxila'a ta mitema sou 'oto'oto noxou, la ane'i mixolu no laaxu la. Uvikalanu vile noxi'a lexe ulai, la anu ulai. Xe uvikalanu vile noxi'a lexe une'e, la anu une'esi. Mo uvikala itema sou xaixai noxou vile lexe u'oxonu mii 'o, la anu u'oxonusi.”

⁹ Iesu mulomusou vaikala noxi'a aloxo ne, la mukuluke ka muxiu mulai noxi'a ta mitema e mimulimulinu, io muvikalane'i aloxo 'o, “Avikalangengi, eni axalisou itema vile sou muxamuxaxu tanu noxilo loxo 'o no taiingengi ngingi ta Isilaeli uasi.” ¹⁰ Ta mitema e tila noxi'a ta mitema sou 'oto'oto mupalusi'a ne, milivu milai no taasou, la mimaisou itema sou xaixai noxou ne mumauli laixe mukalu.

Iesu Mutulusou Sema Vile Vaalu 'Ilie

¹¹ Ili'i seville la, la Iesu ilo'a ta molomolou mo ta mitema tavu'alo mikei mivaxa no tuala vile ilemolu lexe Naini. ¹² Anu ilo'a mixali 'alai no iou xalengaxu tuala ne Naini ne, la mixalisi'a ta mitema mitavulenu itema e musoli ne miuatunu. Itema e musoli ne, anu sema vaalu vile 'ilie vilesisi anesi, mo ta mitema tavu'alo no tuala

ne mivaitaone sou miuatunu 'ilie ne. ¹³ Xe Tila mumaisie vaalu ne, la tanuxe manina la sou muvikalane lexe, “Natama uasi.”

¹⁴ Muvikalane mukalu, la mulai 'alai no luvo sou mu'italonu avolu no anu. La ta mitema e mitavulenu luvo ne, mitulu. Ia Iesu muvikalanu itema e musoli ne aloxo 'o, “Nini mauulu ne, eni avikalaneni lexe natulu.” ¹⁵ ✧La itema e musoli ne, muavuti mutalupexa mo musoko sou muvivikala avile. La Iesu mu'italonu mulivu noxie nenu.

¹⁶ ✧Xe ta mitema tavu'alo mimaisou aloxo ne, la mimama'u misevile mo mi'itinu Lataua uala-sou. La se'i noxi'a mivikala aloxo 'o, “Itema sou palomatana vile tila a muxali noxinge 'o.” Xe se'i mivikala aloxo 'o, “Lataua anu a mune'e 'o sou usu'uline'i ta mitema noxou.” ¹⁷ La sou ta mitema milutunoxu a'alo sou mimii e Iesu mu'oxonu ne, mulai no xalexalee tuatuala mukalusi no xalee lia tila ne Iutaia mo tuatuala se'i 'ala'alai ne Iutaia.

Tali'i Noxou Ioanesi Xe Vaikala Lamana Noxou Iesu sou Ioanesi
(Mat 11:1-19)

¹⁸ Ioxe, ta molomolo noxou Ioanesi milomu-sou a'alo sou mimii ane Iesu mu'oxonu ne, la milai mia'aloxu mukalusi noxou Ioanesi. ¹⁹ ✧La sou Ioanesi mu'avali'a ta molomolou tamei sou mupalusi'a milai noxou Tila sou lexe itali'isou aloxo 'o, “Nini itema e Lataua muvikala lamana tei sine lexe usovaneni nane'e ano 'o? Uasi? Nexi taxomaïou itema vile anu a uao?”

²⁰ Tamei ne, mixali noxou Iesu mukalu, la mivikalanu aloxo 'o, “Tila noxixe Ioanesi mupalusixe sou tatali'isine lexe, ‘Nini mitema e

---

✧ **7:15:** 1Ta 17:23; 2Ta 4:36   ✧ **7:16:** Luk 1:68   ✧ **7:19:** Lex 40:7; Mal 3:1; Pal 1:8

Lataua muvikalala lamana tei lexe usovaneni nane'e ano 'o? Uasi? Nexi taxomaïou itema vile anu a uao?"

²¹ No voxo ngiou ane ne, la Iesu mupamauline'i ta mitema tavu'alo ane pipiena iouiou mu'oxone'i mo ane'i ane ta ulee ta masumasua mixolu noxi'a xe mupamauline'i ta mitema tavu'alo ane'i ane ie'i seleveenu kalumo. ²² ✨La sou Iesu mukolinu tali'i noxou Ioanesi, la muvikalane'i ilou aloxo 'o, "Ngingi nongou ngalivu mo ngavikalanu Ioanesi sou mii ma'ia ane ngingi nongou ngemaisou mo ngelomusou 'o. Mimii e ngemaisou mo ngelomusou ne aloxo 'o. Ane'i ane ie'i seleveenu ne, ane'i mimalei laixe mo ane'i ane tava'a musoisoli ne, ane'i a mimuamua'i mo ane'i ane vulukali mu'ou vasime'a ne, ane'i a vasime'a laixe mo ane'i ane sangali'a mutomutomu ne, ane'i a milomu laixe mo ane'i ane misoisoli ne, ane'i a mimauli. Xe ane'i ane lavulutii'a uasi ne, ane'i milomusou a'alo laixe noxou Lataua. ²³ Aloxo ne, la sou Lataua ualusou 'ena'ei ane xavutalau mutulu vilesisi noxilo, ia ukalipala mo ulapau uasi."

²⁴ Ioxe, ta mitema tamei e Ioanesi mupalusi'a mine'e ne, milivu mukalu, la sou Iesu muavuti sou muvikalane'i ta mitema lamana sou Ioanesi aloxo 'o, "No voxo ane ngingi ngelai no xalee lia vitanisi ne sou lexe ngamaisou mii ma'ia? Ngelai ne sou lexe ngamaisou visoviso voloxu no mine atume uiliilisu? ²⁵ Lexe uasi, la ngelai sou lexe ngamaisou mii ma'ia ne? Ngelai ne sou lexe ngamaisou itema vile mutokolomo lailaixe? Uasi. Ta mitema ane lavulutii'a tapiena xe itokolomo

---

✨ **7:22:** Ais 35:5-6; 61:1; Luk 4:18

lailaixe mo i'ani'ani lailaixe ne, ixolu no taasi'a ta tatananu tualasi. ²⁶ ✧ Lexe uasi, la ngingi ngelai sou lexe ngamaisou mii ma'ia ne? Ngelai sou lexe ngamaisou itema sou palomatana vile ne? Ani, eni avikalangengi lexe ngingi ngelai sou lexe ngemasiou itema vile ne anu tila noxi'a ta mitema sou palomatana ane tei. ²⁷ ✧ Itema ane nesi, ane'i mikaukavusou muxolu no nano no Lavuku Tavuna teinu lexe,

‘Lataua upalusou itema vile sou a'alo noxou, sou uulaxuneni Tila mo upaipounu vote'isine tei.’

²⁸ Eni avikalangengi aloxo 'o. Ioanesi ne, anu tatila manina noxi'a ta mitema mukalusi no lia 'o. Ia itema ane uxali kitu'a manina no nano no anu saxisaxila'u noxou Lataua, la anu utila noxou Ioanesi.”

²⁹ ✧ Ta mitema tavu'alo mukalusi mo ta mitema sou itaxusou lamoli kalumo, milomusou vaikala noxou Iesu aloxo ne, la milavu lexe 'ili'ilixo noxou Lataua ne mulapu manina. Xo ane'i milai noxou Ioanesi sou anu mu'ulosi'a tei. ³⁰ ✧ Ia ta Palisaio ilo'a ta mitema sou lapuloto ne imasaxa sou imulinu masaxa noxou Lataua si'a ne uasi. Xo ane'i ilai noxou Ioanesi sou anu u'ulosi'a tei uasi.

³¹ Mukalu, la sou Iesu muvikalane'i la aloxo 'o, “Lexe eni amasaxa sou avikala tovola'isi'a ta mitema vaimomo 'o, la atovola'ine'i a loxovaa? Ane'i a loxo ma'i? ³² Ane'i a loxo ta molomolo e ixoxolu la'oluxa'a vilesisi no loxomala, io i'ava noxi'a ngato'o aloxo 'o, ‘Nexi tetau vei lexe sou ngingi ngalei,

---

✧ 7:26: Luk 1:76 ✧ 7:27: Mal 3:1 ✧ 7:29: Luk 3:12 ✧ 7:30: Mat 21:32

ia ngingi ngamasaxa sou ngalei uasi.
 Mo nexi tematengalei kalumo,
 ia ngingi ngamasaxa sou ngatama uasi.'

³³ La sou ngingi ne aloxo ta molomolo ne, xo Ioanesi sou u'ulosi'a ta mitema muxali xe u'ani veleti uasi mo uixu uaini lexaxu uasi, la ngingi ngevikala lexe, 'Ulee masua a uxolu noxou ne.'

³⁴ ✧Io, Itema 'Olu muxali xe mu'ani'ani mo muie, la ngingi ngevikalasou lexe, 'Ngamaisou. Anu itema sou vunekaina mo uie u'oki manina. Mo Anu uvaitami noxi'a ta mitema sou itaxusou lamoli ilo'a ta mitema sou 'ili'ilixo masumasua.'

³⁵ Ngingi ngevikalasilo aloxo ne, ia ane'i ane milavusou Lataua la milavusou lexe lavulavu noxou Lataua ne, anu maninasou."

Sema Vile Minixi'u Ueli E Tuma'u Lailaixé sou Iesu Tava'u

³⁶ Iesu muvikalane'i mukalu, la Palisaio vile mu'avalou Iesu sou lexe ulai u'ani no tani noxou. La sou Iesu mulai muxolu no tani noxou sou lexe u'ani. ³⁷ ✧La sema sou 'ili'ilixo masumasua vile e ixoxolu no tuala ane ne, milavusou lexe Iesu anu a u'ani'ani no taasou Palisaio ane ne. La sou ane mino'u ueli e tuma'u lailaixé vexasou vile mine'enu no tani. ³⁸ Mixali no tani, la milai mitulu no tumalou Iesu 'alai no tava'u, ia itatama. Xe iei lexaxu munixi mulu'e sou miuinu Iesu tava'u mukalu, la milutunu no anu kisie laxusou. Mukalu, la ane mitimu tava'u sou mi'osasou xe minixi'u ueli e tuma'u lailaixé no anu.

³⁹ Xe Palisaio ualasou lexe Saimoni e mu'avalou Iesu mune'e ne, mumaisie sema ne no mine mi'oxonu Iesu aloxo ne, la tanu muvikala aloxo

'o, “Lexe mitema ano 'o ne Anu itema sou palomatana manina, la Anu ulavusie lexe 'ena'ei ane ikakasou 'o mo ulavusou 'ili'ilixioie kalumo. Xo ane sema sou 'ili'ilixo masumasua.”

⁴⁰ Saimoni muxavutala aloxo ne, la Iesu mulavusou. La sou movikalanu aloxo 'o, “Saimoni, Nalomu. Eni vaikala vile sou avikalanenixu aloxo 'o.”

La sou Saimoni movikalanu lexe, “Itema sou ulosixe lavulavu, nalemolu vaikalameni ne.”

⁴¹ La Iesu movikalanu aloxo 'o, “Ta mitema tamei mino'u itema vile lamoliu, io lexe ili'i la ikolinu. Vile noxi'a muno'u Denalia itemaxu mavulovexa tamei mo itemaxu ta'uve (500) xe vile muno'u Denalia mavulovexa ta'uve (50). ⁴² Ia ane'i ilou imomomo sou ikolinu uasi. Loxo ne, la sou moosou lamoli ne movikalane'i ilou lexe mamu sou ikolinu. Ioxe, nini naxavutala lexe 'ena'ei noxi'a ilou ane umasaxau mitema ne musuku?”

⁴³ La Saimoni mukolinu aloxo 'o, “Eni exavutala lexe mitema ane muno'u lamoli tatila, io moosou movikalanu lexe mamu sou ukolinu.”

Iesu mulomusou aloxo ne, la movikalanu lexe, “Xavutalameni ne, mulapu manina.”

⁴⁴ Mukalu, la Iesu muxiu sou iou mulai noxie sema ne, io movikalanu Saimoni aloxo 'o, “Nini nemişie sema 'o? Eni e'una no taasine 'o, la nini natau lexa sou nauinu tava'ilo uasi. Ia sema ano 'o ne, ane miuinu tava'ilo no 'a iei lexaxu mo miasou no anu kisie laxusou. ⁴⁵ Mo nini natimu xaleeleli sou na'oşasilo uasi. Ia sema ano 'o ne, ane mitimunu tava'ilo ne no mine eni e'una mo. ⁴⁶ Mo nini nanixi'u ueli e tuma'u lailaixie no kisilo uasi. Ia sema 'o nesi, ane minixiu

no tava'ilo. ⁴⁷ Aloxo ne, la sou eni avikalane ni lexe ane sema 'o mimaxa'u masaxasilo tila musuku, xo Lataua muxiu tumalouou 'ili'ilixo masumasua noxie. Ia mitema e mu'oxonu 'ili'ilixo masumasua tavu'alo, ia Lataua muxiu tumalouu 'ili'ilixo masumasua noxou ta'eisi, la anu umaxa'u masaxasou Lataua ne seville kitu'asi.”

⁴⁸ Iesu movikalane aloxo ne mukalu, la movikalane sema ne aloxo, “Eni exiunu tumalilou 'ili'ilixo masumasua noxine mukalu ne.”

⁴⁹ Ta mitema e mixolu mipita sou 'ani'ani ne, milomusou movikala aloxo ne, la ane'i miavuti sou mivikalane'i ngatongato'o aloxo 'o, “Itema ano 'o ne, anu itema ma'i, la sou uxionu tumalouu 'ili'ilixo masumasua 'o?”

⁵⁰ ✧ La Iesu movikalane sema ne aloxo 'o, “Nini nemulaxu taneni noxilo, la sou Lataua mupamaulineni. Nini nalai, no 'a opo se'isisi.”

8

Vaikala Tovola'i sou Itema Usu'a Ovu Ngiaxu (Mat 13:1-17; Mak 4:1-12)

¹ Xe ili'i, la Iesu muxixaoxao no tuatuala se'i tatatila xe se'i kitukitu'a sou mua'aloi'a ta mitema sou a'alo laixe sou saxisaxila'u noxou Lataua. La ta molomolo noxou mavulovexa mo mulu'e no lia tamei kalumo a mimulinu ne. ² ✧ Mo ta sema mose'i e tei la Iesu mukusai'a ta ulee ta masumasua noxi'a mo mupamauline'i no anu pipienaxa'a ne, ane'i a imumulinu kalumo. Vile ualasio lexe Malia sie Maxatale e Iesu mukusai'a ta ulee ta masumasua muxatele tamei noxie. ³ Xe vile ualasio lexe Ioana e Kusa semau. Io, Kusa

---

✧ **7:50:** Luk 8:48; 18:42   ✧ **8:2:** Mat 27:55-56; Mak 15:40-41; Luk 23:49

ne, anu itema tila noxi'a ane'i ane isaxila'u tani noxou Elodesi. Xe Susana ilo'a ta sema tapi-ena mose'i la mimuline'i Iesu ilo'a ta molomolo noxou. Ane'i ta sema ane ne, mimolo mimii noxi'a sou isu'usu'uline'i Iesu ilo'a ta molomolo noxou no anu.

⁴ Ta mitema tavu'alo mixali mipita noxou Iesu, ia ta mitema me'a no tuatuala kalumo mixaxali sio sou mipita noxou, la Iesu movikala tovola'i vile mulai noxi'a aloxo 'o, ⁵ “No voxo vile, la itema vile mulai no xai sou usu'anu ovu ngiaxu. No mine anu ususu'anu ovu ngiaxu ne, la se'i mula-palapau no vote'i. La ta mitema mimalomaloxou xe ta ngiala mi'ou. ⁶ Xe mose'i mulapalapau no lavolavo'o. La mupau, ia muxalo la. Xo lia siliu uasi. ⁷ Xe mose'i mulapalapau no xuxua tanutanu, xe muleme la xuxua ne muisiisinu mole uleme laixe sou unene'a uasi. ⁸ Ia mose'i mulapalapau no lia laixe mole muleme muxali tila sou munene'a. Mose'i muxalixu ngiaxu itemaxu ta'uve (100).”

Iesu movikala tovola'i mulai noxi'a mukalu, la mu'ava noxi'a aloxo 'o, “Itema ane anu mulavu lexe anu sangalou a uxoxolu sou ulolomu no anu, la laixe lexe anu ulomusou vaikala ane ne no anu.”

⁹ Ioxe, ta molomolo noxou Iesu milomusou vaikala tovola'i noxou ne, ia ilamana no anu uasi. La sou ane'i mitali'isou Iesu lexe ulamanalixa'a no anu vaikala tovola'i ne laaxu. ¹⁰ ✧ La sou Iesu mulamanalixa'a no anu aloxo 'o, “Lataua mulosiengixu laaxu vaikala mutalume sou sax-isaxila'u noxou. Ia ta mitema va'axu ilomusou

---

✧ **8:10:** Ais 6:9-10

vaivaikala latala ne no anu vaikala tovola'isi. Mo sou,

‘ane'i imalei, ia imaisou mii vile uasi,
mo ilolomu, ia ilavusou mii vile uasi.’

¹¹ Ioxe, vaikala tovola'i ane ne, laaxu aloxo 'o. Ovu ngiaxu ne, anu musosovosou vaikala noxou Lataua. ¹² Vaikala ane anu musu'anu xe mulapau no vote'i ne, anu loxo ta mitema ane ilomusou vaikala noxou Lataua, ia Satani une'e la uxexeenu vaikala ane Lataua mutounu no oponse'i ne alaxu vilesisi. Xo Satani uxavutala lexe loxo 'o io ane'i imulaxu tane'i noxou Lataua, la Lataua upamauline'i. ¹³ Xe vaikala ane anu musu'anu, io mulapau no lavolavo'o ne, anu loxo ta mitema ane ilomusou vaikala noxou Lataua la ino'u palea mo i'osasou. Ia tava'u xo uliuli'a uasi, la vaikala ne uxolu maxuveeni uasi. Xe no anu voxo ane loxo tovtotovo uxali noxi'a, la ane'i ilapau alaxu vilesisi. ¹⁴ Xe Vaikala ane anu musu'anu xe mulapau no xuxua tanu ne, anu loxo ta mitema ane ilomusou vaikala noxou Lataua ne. Ia ane'i imulinu masaxa noxi'a sou ixavutala piena no anu mauli ilou xoluxolu no lia 'o mo imasaxa lexe i'a lavuluti piena mo oponse'i uisuisuxu mimii iouiou, la sou anu mimii ane ne uvausou vaikalau Lataua la unene'a uasi. ¹⁵ Ia vaikala ane musu'anu xe mulapau no lia laixe ne, anu loxo ta mitema ane ilomusou vaikala noxou Lataua no anu oponse'i lailaixe manina, la ino'u mo itetelisu pekia'u la inene'a.”

*Telu Utulu Teitexi no Valovalo sou Ukaa
(Mak 4:21-25)*

16 ✧ Iesu muavuti, la muvikala aloxo 'o la, “Itama vile umomomo sou u'elaxu telu ka utulu pupunisou xe utalumeu no lia no laaxu luu uasi. Ia anu utulusou teitexi no valovalo, mo sou ta mitema e i'una no tani ne, la imaisou lamana ane ne. 17 ✧ Xo mimii ukalusi ane mutalume ne, ili'i la anu upala'a. Mo mimii ukalusi ane ta mitema mi-vauvausou mo a uai ne, ili'i la upala'a no taatexa. 18 ✧ Aloxo ne, la sou ngingi ngalaxa'ingengi sou ngalomusou vaikala. Xo lexe itama vile mimiu tavu'alo seville, la Lataua ulosou mose'i la. Ia lexe itama ane miumiu uasi, ia uxavutala lexe anu miu seville ne, la Lataua uxexee noxou.”

Iesu Nenu Ilo'a ta Vimovimou
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

19 Xe ili'i, la Iesu nenu ilo'a ta vimovimou mine'e sou lexe imaisou, ia ane'i imomomo sou ixali noxou uasi. Xo ta mitema tapiena musuku, la mitaluxa'a. 20 La sou itama vile muvikalanu Iesu aloxo 'o, “Nenine ilo'a ta vivine ane'i a itutulu no ale sou imasaxa lexe imaisine.”

21 La Anu mukolinu vaikala noxou mitema ne aloxo 'o, “Ane'i ane ilomusou vaikala noxou Lataua mo imulinu, la ane'i ne eni nenilo mo ta vivilo.”

Iesu Mukaitolone'i Sivo Ilou Xasi
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

22 No voxo vile ili'i, la Iesu muvikalane'i ta molomolo noxou lexe, “Nenge'a talai no kupa xalee vile.” La sou ane'i ilo'a mitelo no anu uaxa sou milai. 23 Ane'i mivole uaxa ne lexe sou ilai xalee vile, la Iesu mupasipaa la muai. Ia atume

---

✧ **8:16:** Mat 5:15; Luk 11:33   ✧ **8:17:** Mat 10:26; Luk 12:2

✧ **8:18:** Mat 25:29; Luk 19:26

vile tatila muilidou kupa, la muavutinoxu xasi tatila mole lexa mu'una no anu uaxa mo 'alai sou i'uo'uo.

²⁴ La sou ane'i milai mitulusou Iesu sou mivikalano lexe, "Tilasixe, tilasixe. Natulu mo nasu'lulinenge, xo nenge asou ta'uo'uo!"

Xe Iesu muavuti mutulu, la mukaitolone'i atume ilou xasi tila ne. La atume ilou xasi tila ne, tasiauxa'a avile mo lexa loxo'u muai se'isisi. ²⁵ Mukalu, la sou Iesu muvikalane'i ta molomolo noxou aloxo 'o, "Loxovaa, la sou ngingi ngamuxaxu tangengi noxilo uasi 'o?"

Iesu mu'oxo aloxo ne xe ane'i mimaisou, la ane'i mikuluke mo mimama'u. La sou mivikalane'i ngatongato'o aloxo, "Itama ano 'o ne, Anu itama ma'i 'o? La sou atume ilou xasi milomuxu vaikalau 'o."

Iesu Mukusau Ulee Vile Masua Muxolu Noxou Mitema Vile

(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Ane'i mivole uaxa no anu kupa ne Xalilaia, la milai mixali no xalee vile no xalee lia tila ne Xelasene. ²⁷ Xe Iesu muili'e muuatu no uaxa sou lexe ulai no ale. La mitema vile e ulee masua muxolu noxou ne, molu no tuala ane ne mune'e muxalisou Iesu. Itama ane ne, anu ulavusou usakii malo uasi mo ulavusou uxoxolu no tani vile uasi maxuveeni manina. Ia ulavusou uxoxolu no loulousi'a ta mitemasi. ²⁸ Io, no mine anu mumaisou Iesu, la anu mu'ava tatila ka mulapau noxou Iesu tava'u. Io anu muunga toxoxa'a mulai noxou Iesu sou muvikalalo aloxo 'o, "Iesu, nini Lataua e muxolu teitexi manina 'Olu. Nini nemasaxa lexe na'oxonu ma'ia noxilo? Eni alingaine lexe mamu sou na'oxo masua noxilo!"

²⁹ Anu mu'ava tatila aloxo ne, xo Iesu muvikalalo

pekia'u mulai noxou lexe uxexesou mitema ne. Xo ta mitema e isaxila'u itema ne, misakisakiinu avolu ilou tava'u no anu xalolo. Ia alaxu tavu'alo, xe ulee masua ne u'aisou, la anu uxotosou xalolo ane ne. Io, ulee masua ne ulaixu no xalee lia ane ta mitema ixolu no anu uasi.

³⁰ La Iesu mutali'isou aloxo 'o, “Ualasine a loxovaa?”

La anu mukolinu aloxo 'o, “Ualasilolexe Lexioni.” Xo ta ulee ta masumasua tavu'alo mixolu mipita noxou. ³¹ Ane'i milinga noxou Iesu alaxu tavu'alo lexe mamu sou Anu ukusai'a ilai no taxa e kaluxusou uasi.

³² Ia, ta memee la'oluxa'a vile toxoxa'a a i'ani'ani no laxa'ilu vile 'alalai ne. La sou ta ulee ta masua ne, milinga pekia'u noxou Iesu lexe upalusi'a ilai i'una noxi'a ta memee ne. La Iesu movikala lexe ilai i'una noxi'a. ³³ La sou ane'i mixexesou mitema ane ne, io milai mi'una noxi'a ta memee. Mi'una noxi'a, la ta memee la'oluxa'a ne miia'uxu milu'e no tava'u maea e no kupa ne, la mi'uo'uo mole misoisoli mukalu.

³⁴ Xe ta mitema sou isaxila'a ta memee ne, mimaisou mii ane ne, la mi'ume'ume sou milai mia'alo no tuala xe tuatuala ane muxoluxolu no pa'upa'umolu tuala ne. ³⁵ La sou ta mitema sou tuatuala ne mine'e sou mimaisou mii ma'ia ane muxali ne. Mine'e xe mixali noxou Iesu, la mimaisou itema e ta ulee ta masumasua mi'aisou ne a mutokolomo mo a uxoxolu noxou Iesu tava'u. Xavutalau ne, mulamana ia uxovulaulau la uasi. Ta motu mimaisou aloxo ne, la mimama'u misevile. ³⁶ Xe ta mitema ane ane'i mimaisou mii ane ne, mia'aloi'a ta mitema ane mixali ne sou imaisou itema ane ta ulee ta masumasua mixolu noxou ne, muxali laixe. ³⁷ Xe ta mitema

latala no xalee lia tila ne Xelasene miavuti, la mivikalanu Iesu pekia'u lexe Anu uxexesi'a. Xo ane'i mimama'u manina. La sou Iesu mutelo no anu uaxa sou mulai.

³⁸⁻³⁹ Ioxe, Iesu asou lexe utelai no anu uaxa, la itema e ta ulee ta masumasua mixolu noxou ne, mutali'isou pekia'u lexe anu umulinu mo ilou ilai. Ia Iesu mulivusou, la muvikalanu lexe, “Nalai no tualasine mo nalai noxi'a ta mine-mineni la naa'aloxu mimii latala ane Lataua mu'oxonu noxine.” La sou, anu itema ne mulai la musoko sou mua'alo'i'a ta mitema mukalusi no tualasou no anu mimii latala e Iesu mu'oxonu noxou ne.

Molomolo Sema Misoli Ilee Sema E Sialu Mulu'e Noxie

(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Ioxe, Iesu mulivu mune'e no kupa pa'umolu xalee vile, la ta mitema tavu'alo misevile milooxu sou misexelaxu. Xo ane'i mixolu ne imulaxu tane'i sousi. ⁴¹ La itema vile sou usaxila'u taasou lalotu noxi'a ta Iutaia ne, ualasou lexe Iairo ne mune'e muxali. Mune'e muxali noxou Iesu, la mulapau mulu'e noxou Iesu tava'u, sou mukatu pekia'u lexe Iesu ulai no taasou. ⁴² Xo anu 'olu sema se vilesisi kitu'a ne, ane asou isoli. Ane tauu iexe loxo mavulovexa mo mulu'e no lia tamei.

La sou Iesu mulutu sou ilou milai. Ilou milai ne, la ta mitema tavu'alo ne mimulinu, la mitomu manina. ⁴³ Mo sema vile mine'e kalumo. Ane sema ne, sialu ululu'e noxie, la ukalu noxie uasi. Muxolu tauu ie mavulovexa mo mulu'e no lia tamei. Ia itema vile umomomo sou upamauline uasi. ⁴⁴ Ane mine'e mimulinu Iesu 'alai no tumalou, ka mikasou tokolomoxu e veveeni ne telexu. La sialu ne, mutalo mo mukalu avile.

⁴⁵ La Iesu muavuti la mutal'isi'a ta mitema aloxo 'o, “Ngingi 'ena'ei ane mukasilo 'o?” La ane'i mikolinu lexe, “Nexi takasine uasi.” Ia Pita muavuti la muvikalanu Iesu aloxo 'o, “Tila, nini nalavusou lexe ta mitema tavu'alo musuku ane mipita 'o la sou misousouneni ne uasi?”

⁴⁶ Xe Iesu muvikala aloxo 'o, “Eni elavu lexe ngingi vile a mukasilo 'o, xo eni examuli xavi noxilo a muxexesilo.”

⁴⁷ Anu muvikala aloxo ne, la sema ne milavu lexe ane imomomo sou italume uasi. La sou ane mi'olo'olo mine'e sou milapau noxou Iesu tava'u. Xe no ie'i ta mitema tavu'alo ne, la ane mivikala lamana lexe tava'u loxovaa la sou ane mikasou Iesu ne mo mivikala lamana kalumo lexe pipienaxe ne a muxexesie mo ane laixene avile. ⁴⁸ ✧La Iesu muvikalane aloxo 'o, “'Alixeni, nini nemulaxu taneni noxilo, la sou pipiena noxine ne a mukalu. Nalai, ia oponeni uai se'isisi.”

⁴⁹ No mine Iesu uao uvivikala sio, ia ta mitema se'i me'a no taasou Iairo, anu itema sou usaxisaxila'u taasou lalotu noxi'a ta Iutaia, mine'e mivikalanu aloxo 'o, “'Iline sema ne a misoli ne. Ia na'ausou itema sou ulosinge lavulavu ne malaxo mamu.”

⁵⁰ Iesu mulomusou vaikala ane ne, la muvikalanu Iairo aloxo 'o, “Na'olo'olo mamu. Ia namuxaxu taneni noxilosi, la 'iline ne imauli.”

⁵¹ Ioxe, Iesu mulai muxali no tani noxou Iairo, la Iesu muno'a Pita ilo'a Ioanesi ilou Iakovo mo molomolo sema ne mamie ilee neniesi sou ilo'a mi'unalai no tani. Xo Iesu umasaxa lexe evile la umuline'i uasi. ⁵² Iesu mu'unalai no tani, la mumaisi'a ta mitema tane'ixe molomolo ne mo itatamasie. Xe Iesu muavuti, la muvikalane'i

---

✧ 8:48: Luk 7:50

aloxo 'o, “Ngatama mamu. Xo ane isoli uasi, ane miaisi ane.”

⁵³ Iesu muvikalane aloxo ne, la ane'i mikekeiou xo milavusou lexe ane misoli. ⁵⁴ Ia Anu muavuti la mukasi vaxa no avole, ka sou muvikalane aloxo 'o, “Alixeni seo, nini natulu!” ⁵⁵ Iesu muvikalane aloxo ne, la uleenu mulivu mune'e mu'una noxie. La ane mitulu alaxu vilesisi. Mukalu, la Iesu muvikalane'i lexe ilosie 'ani sou i'ou. ⁵⁶ Molomolo ne mamie ilee nenie mimaisou aloxo ne, la mikuluke manina. Ia Iesu muvikalane pekia'u noxi'a ilou aloxo 'o, “Masi la, ngingi ngongou ngavikalane itema vile sou mimii ane muxali 'o, mamu.”

9

Iesu Mupalusi'a ta Molomolo Noxou Mavulovexa Mo Mulu'e no Lia Tamei
(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Xe ili'i, la sou Iesu mu'avali'a ta molomolo noxou mavulovexa mo mulu'e no lia tamei ne mine'e noxou. Mine'e mukalu, la muvikalane'i xe mulosi'a xavi sou ikusai'a ta ulee ta mamasua ukalausi e mixolu noxi'a ta mitema mo ipamauline'i ta mitema no anu pipienaxa'a. ² Xe muavuti, la mupalusi'a milai sou ia'aloxu a'alo sou saxisaxila'u noxou Lataua xe ipamauline'i ta mitema e mipipiena. ³ ✧Mupalusi'a, la muvikalane'i aloxo 'o, “Ngingi ngalai, io ngano'u mii vile no anu muamua'ingenge ne uasi. Ngano'u vilaxongenge mo tivamengi mo la'ilalingenge mo lamolimengi xe tokolomomengi tamei mamu. ⁴ Xe ngalai no tuala vile xe nga'unalai no tani vile, la ngaxolu anesi, ulai utalo no voxo ane

---

✧ 9:3: Luk 10:4-11

sou ngingi nga'umesou tuala ane ne. ⁵ Ia lexe ta mitema sou tuala ane ne, i'avalinge mo ino'inge i'unangengi no taasi'a uasi, la ngavutasou lomulo no tava'inge ne uxexee, ia ngingi ngasukusou tuala ane ne. Nga'oxo aloxo ne, mo sou ane'i ilavu lexe Lataua ulosi'a navunavu no anu 'ilixo ane ane'i mi'oxonu noxinge ne.” ⁶ Ioxe, ane'i milomu noxou aloxo ne mukalu, la milutusou milai no tuatuala sou mia'aloXu a'alo laixe noxou Lataua mo mipamauline'i ta mitema mukalusi no anu pipienaxa'a.

⁷ ✧Ioxe, ta mitema mimaisou xaixai e Iesu mu'oxonu ne, la sou ane'i milai mia'aloXu noxou tatananu tuala e ualasou lexe Elodesi. La anu tanu lili, xo ta mitema se'i mivikala lexe Ioanesi e musoli ne a mumauli ne la. ⁸ Xe mose'i mivikala lexe Eliasi anu a muxali ne, xe mose'i la mivikala lexe anu vile noxi'a ta mitema sou palomatana tatei a mumauli la ne. ⁹ ✧Ia Elodesi mulomusou vaikala ane ne, la muvika aloxo 'o, “Ioanesi ne, eni epalusi'a la mixotonu xolanu ne. Io mitema ane ne, Anu itema ma'i, la sou eni alomusou a'alo sou mimii ane anu u'oxo'oxonu ne?” La sou anu utovo sou lexe umaisou Iesu.

*Iesu Mulosi'a ta Mitema 5,000 'Ani
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Ioa 6:1-14)*

¹⁰ Ioxe, ta mitema sou xaixai noxou Iesu milivu mine'e mukalu, la ane'i mia'aloXu mimii ane ane'i mi'oxonu. Xe mukalu, la Iesu muno'a sou ilo'a mitalumexa'a ta mitema ne, sou milai no tuala vile ilemo lexe Vetesaida sou lexe ima'ila. ¹¹ Ilo'a milai ne, io ta mitema tavu'alo milavusi'a. La sou ane'i milutu sou mimuline'i milai. Ia

Iesu mumaisi'a aloxo ne, la musexelaxa'asi mo mua'aloi'a no anu saxisaxila'u noxou Lataua xe mupamauline'i ane'i ane mipipiena kalumo.

¹² Ilo'a mixoxolu ane xoo mole aso mulu'elai, la sou ta molomolo noxou mavulovexa mo mulu'e no lia tamei ne mine'e mixali noxou, la mivikalane aloxo 'o, “Laixe lexe nini napalusi'a ta mitema ukalusi 'o mo ilai no tuatuala ane 'ala'alai 'o xe pa'upa'umolu tuatuala ne sou ilo-toxa'a la'ilali mo ikamulisi'a tani sou iai no anu. Xo nenge texoxolu 'o no xalee tani ane ta mitema ixolu no anu uasi.”

¹³ Ia Anu muavuti la mukolinu vaikalai'a aloxo 'o, “Ngingi menge ngalosi'a 'ani'ani.”

Xe ane'i miavuti la mikolinu Iesu aloxo 'o, “Ia lexe nenge tamomomosou talotonu la'ilalixa'a ta mitema latala 'o uasi, la nexi teno'u veleti ta'uve xe sinana tameisi 'a uai 'o.”

¹⁴ (Ta mulusi ne, itititisi'a umomomo loxo itemaxu mavulovexa mavulovexa tamei mo itemaxu mavulovexa ta'uve 5,000.) Ia Iesu muvikalane'i ta molomolo noxou aloxo 'o, “Ngingi ngavikalane'i ta mitema ne lexe ixoluxolu no lia la'ola'oluxa'a mavulovexa ta'uta'uve.” ¹⁵ La sou ta molomolo noxou mi'oxonu aloxo ne noxi'a ta mitema ne sou mixoluxolu no lia. ¹⁶ Xe mukalu, la sou Iesu muno'u veleti ta'uve xe sinana tamei ne. Io iou mutelo no opo loxotolo sou muvikalala laixe musuku mulai noxou Lataua. Xe mukalu, la sou Anu muse'ise'i veleti ilou sinana ne ka mulosi'a ta molomolo noxou ne sou mivelunu noxi'a ta mitema ne. ¹⁷ La ane'i ta mitema mukalusi ne, mi'ani'ani xoo mole mi'ana'ana manina. Io ikalusou uasi. La sou ta molomolo noxou mino'u lakela mavulovexa mo mulu'e

no lia tamei sou mine'e mitaataanu veleti ilou sinana pa'upa'usou ane ane'i ikalusou uasi ne.

*Palapala'anixu Noxou Pita sou Iesu
(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)*

¹⁸ No voxo vile mine Iesu anusisi mulai sou mulinga mulai noxou Lataua, la ta molomolo noxou mimulinu. La Anu mutali'isi'a aloxo 'o, “Ta mitema tavu'alo 'o ilemelo lexe eni 'ena'ei?”

¹⁹ ✧Xe ane'i miavuti, la mikolinu aloxo 'o, “Mose'i ivikala lexe nini Ioanesi e itema sou u'ulosi'a ta mitema, xe mose'i ivikala lexe nini Eliasi, xe mose'i la ivikala lexe nini vile noxi'a ta mitema sou palomatana e tatei anu a mumauli la 'o.”

²⁰ ✧Xe Anu muavuti la mutali'i vaxa noxi'a aloxo 'o, “Ia ngingi, la ngavikala lexe eni 'ena'ei?”

Xe Pita muavuti, la mukolinu aloxo 'o, “Nini ne, nini Kalisito ane Lataua mupalusine nene'e no lia 'o.”

²¹ Xe Iesu muavuti, la muvikalane'i pekia'u sou ia'aloi'a ta mitema no anu mamu. ²² ✧Mukalu, la Iesu muvikalane'i la aloxo, “Ulai ili'i, la Itema 'Olu ne utavule navunavu piena misevile mo ta tatila ilo'a ta tatila noxi'a ta aili'i mo ta mitema sou lapuloto ixiu tumali'au, la ivau usoli. Ia voxo tatalu ukalu, la Anu utulu.”

²³ ✧Xe muvikalane'i aloxo 'o la, “Lexe evile umasaxa sou umulileli, la anu uxiunu tumalouu masaxa noxou, ia une'e mo utavulenu tu'utu'umaxu no voxovoxo loxo eni atatavulenu 'o mo umulileli, mo usoli loxo eni asoli 'o.

²⁴ ✧Xo itema ane tanuxu maulixu sou vasimolu, la

✧ **9:19:** Luk 9:7-8   ✧ **9:20:** Ioa 6:68-69   ✧ **9:22:** Luk 9:44; 18:32-33   ✧ **9:23:** Mat 10:38; Luk 14:27   ✧ **9:24:** Mat 10:39; Luk 17:33; Ioa 12:25

u'oxovaunu mauli ane kaluxu uasi. Ia itema ane tanuxu maulixu sou vasimolu uasi, io u'italonu une'e noxilo, la anu uno'u mauli ane kaluxu uasi. ²⁵ Mo lexe itema vile uno'u mimii latala sou lialia 'o ukalusi, ia uxovulaunu uleenu, la mimii sou lialia e anu uno'u ne, usu'ulinu sou ulivunoxu maulixu a loxovaa? ²⁶ ✧Xe itema ane umaela noxilo mo umaela sou ua'aloxu vaikala noxilo, la Itema 'Olu kalumo umaela noxou no anu voxo ane Anu ulivu une'e no anu lamana noxou mo lamana noxou Momu ilo'a ta angelo noxou. ²⁷ Eni avikalangengi manina musuku aloxo 'o. Ta mitema se'i ane'i itutulu 'o ne, umomomo sou isoli uao, ia imaisou saxisaxila'u noxou Lataua ne uxali.”

*Iesu Vasimolu Muxali Iou Vilemo
(Mat 17:1-8; Mak 9:2-8)*

²⁸ Ioxe, Iesu movikalane'i aloxo ne mukalu, io loxo voxo ta'uve mo muxatele tatalu mukalu, la Anu muno'a Pita ilou Ioanesi mo Iakovo. La ilo'a mitelai no laxa'ilu vile teitexi sou ilinga ulai noxou Lataua. ²⁹ Anu Iesu ulilinga noxou Lataua sio, la vasimolu ne muxiu. Tokolomoxu kalumo ne, muxiu mo muxali mukea loxo lele'e lamixu. ³⁰ Xe ta molomolo noxou tatalu ne mimalei loxo 'o, la mimaisi'a Mosesi ilou Eliasi ³¹ ✧mipala'a mixali no anu lamana toxoxa'a mo mitulu no pa'umolu Iesu sou ilo'a mivivikala. Ane'i ilo'a mivivikalasou soli noxou Iesu e asou lexe uxali noxou ne Ielusalemu loxo Lataua mumasaxa. ³² ✧Pita ilo'a ta menexu ne, ie'i uvuvu manina. Ia no mine ie'i mukala, la mimaisi'a ta mitema tamei ilo'a Iesu itutulu. ³³ No mine ta tamei ne

---

✧ 9:26: Mat 10:33; Luk 12:9   ✧ 9:31: Luk 9:22   ✧ 9:32: 2Pi 1:16-18

sou i'umesou Iesu, la Pita muavuti sou muvikala vaxa noxou Iesu aloxo 'o, “Tila, anu laixe noxinge lexe nenge taxolu ano 'o mo ta'alaxu tani alelaxu tatalu. Nini sine vile xe Mosesi sou vile xe Eliasi sou vile.” (Pita muvikala aloxo ne, ia anu ulavusou lexe anu mulemolu mii ma'ia ne uasi.)

³⁴ Xe anu uvivikala sio, la tamuxala vile mune'e la muvasi'a ilo'a mukalusi. La ane'i mi'ume. ³⁵ ✧ La ane'i milomusou vaikala vile molu no nano no anu tamuxala mune'e aloxo 'o, “Eni 'alixeni mulu Anu ano 'o ne eni esosovosou. Ngingi ngalomu noxou.” ³⁶ Milomusou vaikala aloxo ne mukalu xe ane'i mimalei loxo 'o, la imaisou evile la uasi, ia Iesu anusisi 'a mututulu ne. Ta molomolo noxou tatalu ne, mimolo tane'iiou mii ane ane'i mimaisou ne. Mo no voxo ane ne, la ia'alou evile no anu uasi.

Iesu Mupamaulinu Molomolo Vile Ulee Masua Muxolu Noxou
(Mat 17:14-18; Mak 9:14-27)

³⁷ Voxo vile mukalu, la ane'i ilo'a me'a no laxa'ilu ne milu'e. Milu'e, la ta mitema tavu'alo mixalisou Iesu. ³⁸ La itema vile no nano no taiine'i ne, mu'ava mulai noxou Iesu aloxo 'o, “Itema sou ulosixe lavulavu, eni alinga pekia'u ulai noxine lexe nini namaisou 'alixeni mulu 'o, xo anu 'alixeni soxu vilesisi anesi. ³⁹ Ia ulee vile u'aisou, la uiauiauukaka avile mo vasimolu utoto'eke, la sou livilivixu uxali no anaxu. Mo ulee ane ne uvila'isou vasimolu manina, ia uxexesou palea uasi. ⁴⁰ Eni elingai'a ta molomolo noxine lexe ikusau ulee ane ne, la ane'i imomomo uasi.”

✧ 9:35: Luk 3:22

⁴¹ Xe Iesu muavuti la muvikalanu aloxo 'o, “Ngingi ta mitema sou ngamuxaxu tangengi noxou Lataua uasi! Tauu ie ta'ei ane sou eni axolu noxinge? Mo alaxu ta'ei ane sou eni atavulenu tu'utu'umaxu noxinge? Ngano'u molomolo ne une'e noxilo.”

⁴² Xe no mine molomolo ne umuamua'i unene'e noxou Iesu, la ulee masua ne mulovelixu mulu'e no lialia mo vasimolu mutotoeke. Xe Iesu mumaisou aloxo ne, la Anu mukaitolonu ulee masua ne. La ulee masua muxexesou, io Anu mupamaulinu molomolo ne. Mukalu, la muitalonu mulivu noxou momu. ⁴³⁻⁴⁴ ✧La ta mitema latala ne, mikuluke no anu xavi noxou Lataua.

Ane'i latala mixavuxavutala piena no anu mimii latala e Iesu mu'oxonu ne, la Anu muvikalane'i ta molomolo noxou aloxo 'o, “Ngalomu laixe sou mii ane eni avikalangengixu 'o. Itema 'Olu ne, ta mitema i'italonu no avo'a ta mitema.” ⁴⁵ ✧Ia ane'i ilavu lexe vaikala ane ne, laaxu a loxovaa uasi. Vaikala laaxu ne, mutalume noxi'a, la sou ane'i ilamana no anu uasi. Xe ane'i kalumo mimama'u sou itali'isou sou ulamananixu vaikala ne laaxu noxi'a.

'Ena'ei Ane Utila Noxi'a
(*Mat 18:1-5; Mak 9:33-37*)

⁴⁶ ✧Ili'i, la ta molomolo noxou Iesu miavuti sou mi'otosou anaxa'a sou lexe 'ena'ei ane uxali tila noxi'a. ⁴⁷ Iesu mulavusou xavutala noxi'a aloxo ne, la sou munu'u molomolo soxu vile kitu'a mune'e mutulusou no pa'umolu. ⁴⁸ ✧Mukalu, io muvikalane'i ta molomolo noxou aloxo 'o,

---

✧ **9:43-44:** Luk 9:22 ✧ **9:45:** Luk 18:34 ✧ **9:46:** Luk 22:24

✧ **9:48:** Mat 10:40

“'Ena'ei ane lexe uxavutalaleli mo u'osasou uno'u molomolo vile kitu'a loxo 'o no ualasilo, la anu ane ne u'osasou uno'ilo. Xe 'ena'ei ane lexe u'osasilou sou uno'ilo, la anu ane ne u'osasou uno'u ane mupalusilo ene'e 'o. Xo 'ena'ei ane ulu'elaixu mo uxali kitu'a no taiingengi ne, la anu uxali tila manina noxinge.”

⁴⁹ Xe Ioanesi muavuti, la muvikalanu Iesu aloxo 'o, “Tilasixe, nexi temaisou itema vile ukukusai'a ta ulee ta masumasua no anu ualasinge, la nexi tetovo sou temulesou. Xo anu vile noxinge nenge'a uasi.”

⁵⁰ ✧Xe Iesu muavuti, la muvikalane'i aloxo 'o, “Ngamulesou mamu, xo anu ane uapingenge uasi ne, anu noxinge ane.”

Ta Samalia Imasaxau Iesu Uasi

⁵¹ Ioxe, voxo sou Lataua uno'u Iesu utelailixu no opo loxotolo, a muxali 'alai mukalu, la Iesu xavutalau pekia'usi lexe ulai ne Ielusalemu. ⁵² La sou Anu mupalusi'a ta mitema se'i miuli milai no tuala vile no xalee lia tila ne Samalia sou lexe imomosou mii se'i sou Iesu. ⁵³ Ia ta tema tuala ne, i'osasou ino'u Iesu uasi. Xo Anu muamua'i ne sou lexe ulai ne Ielusalemu mo. ⁵⁴ ✧Xe ta molomolo tamei noxou e ualasi'a lexe Iakovo ilou Ioanesi mimaisou aloxo ne, la ilou mitali'isou Iesu lexe, “Tilasixe, nemasaxa lexe nexi talinga noxou Lataua sou usu'anu navu ulu'e mo u'elaxa'a ta mitema no tuala ano 'o?” ⁵⁵ Ia Iesu muxiu vaxa noxi'a sou mukaitolone'i ilou lexe uasi. ⁵⁶ Mukalu, la sou ane'i mimuamua'i milai no tuala vileli.

✧ 9:50: Mat 12:30; Luk 11:23 ✧ 9:54: 2Ta 1:9-16

Tli'ilixo sou Tamulinu Iesu
(*Mat 8:19-22*)

⁵⁷ Ane'i ilo'a mimuamua'i no vote'i sio, la mitema vile mune'e muvikalanu Iesu lexe, "Lexe nini nalai no tuala ne'ei ne'ei ne, la eni amulinenisi."

⁵⁸ La Iesu muvikalanu aloxo 'o, "Ta a'aa ta vova ne, si'a taxa no 'a lialia sou iai no anu, mo ta ngiala kalumo ne, si'a iomu sou iai no anu. Ia Itema 'Olu ne, sou tani sou uai no anu uasi."

⁵⁹ Mukalu, la sou muvikalanu itema vile la aloxo 'o, "Nane'e mo namulileli."

Ia mitema ane ne, muvikalanu Iesu aloxo 'o, "Tila, tei sou amulineni la alai mo a'asixu mamilo o."

⁶⁰ La Iesu muvikalanu aloxo 'o, "Mamu. Laixe lexe ta tulanu e loxo misoisoli me'a i'asixu. Ia nini nalai mo naa'aloxu vaikala sou saxisaxila'u noxou Lataua."

⁶¹ ✧Mukalu, la itema vile la muvikalanu Iesu aloxo 'o, "Tila, eni emasaxa lexe amulineni. Ia tei la alai mo aioone'i ta milemileli o."

⁶² La Iesu muvikalanu aloxo 'o, "Mitema vile utotou, io iou ulai ili'i, la mitema ane aloxo ne, umomomo sou u'oxonu xaixai sou saxisaxila'u noxou Lataua uasi manina."

10

Iesu Mupalusi'a ta Mitemau 72

¹ ✧Tila muvikalane'i aloxo ne mukalu, xe ili'i la Anu musosovosi'a ta mitemau itemaxu tatalu mo mavulovexa vile mo tamei (72) la sou mupalusi'a tametamei sou lexe iulaxunu ilai no tuatuala ane lexe ili'i la Iesu ulai no anu. ² ✧La Anu

✧ **9:61:** 1Ta 19:20 ✧ **10:1:** Mak 6:7 ✧ **10:2:** Mat 9:37-38; Ioa 4:35

muvikalane'i aloxo 'o, "Xai ne lingamo mukalu, ia ta mitema sou iluvunu xai temanu ne, tavu'alo uasi. La sou ngalinga ulai noxou Tila e moosou xai ne, sou upalusi'a ta mitema sou ine'e iluvunu xaixu ne temanu. ³ ✧Ngalai! Eni apalusinge loxo ta sipsip ta 'ili'a e xavine'i uasi, ilai noxi'a ta a'aa ta vova e xavine'i musuku ne. ⁴ ✧Ngalai, la ngano'u tiva sou lamoli mo lakela xe ngataa siovesou tava'inge mamu. Mo ngaxalisi'a ta mitema no vote'i, la ngasexelaxa'a mamu.

⁵ Xe ngalai xe nga'unalai no tani vile, la ngavikalane'i ta moosou tani ne tei lexe, 'Opoo se'isisi noxou Lataua uxolu noxinge.' ⁶ Ia lexe itema vile sou opo se'isisi a uxolu no tani ne, la vaikala noxinge sou opo se'isisi ne ulu'e noxou. Ia lexe uasi, la anu ulivu une'e noxinge. ⁷ ✧Xe nga'unalai no tani ne, la ngaxolu anesi mo nga'ani mo ngaie mimii ane ane'i iitingenge ne. Xo ta mitema sou xaixai ne, ane'i ino'u lakoli sou xaixai e ane'i i'oxonu ne. Ia mamu sou ngavaxa ngane'e no tatani.

⁸ ✧Xe no mine ngingi ngalai nga'unalai no tuala vile xe ane'i ta mitema no tuala ane ne i'osa sou ino'inge, la nga'ou mii ma'ia ane ane'i ilosinge ne. ⁹ Mo ngapamauline'i ane'i ane mipipiena no tuala ne mo ngavikalane'i lexe, 'Saxisaxila'u noxou Lataua a muxali 'alai mukalu.' ¹⁰ Ia lexe ngingi ngalai nga'unalai no tuala vile, io ta mitema no tuala ane ne i'osa sou ino'inge uasi, la nga'unalai ngatulu no vote'i, io ngavikala lexe,

---

✧ **10:3:** Mat 10:16 ✧ **10:4:** Mat 10:7-14; Mak 6:8-11; Luk 9:3-5

✧ **10:7:** 1Ko 9:6-14; 1Ti 5:18 ✧ **10:8:** 1Ko 10:27

11 ✨‘Lialia sou tualasinge e mutei sou tava'ixe loxo'u 'o 'a, tapaxelenu uvaxasinge ne, mo sou ngingi ngalavu lexe Lataua ulosinge navunavu sou 'ilixo ane ngingi nge'oxonu ne. Ia ngingi ngalavu laixe lexe saxisaxila'u noxou Lataua a muxali 'alai mukalu.’ 12 ✨Io eni avikalangengi lexe tu'utu'umaxu ane uxali noxi'a no tuala ane ne, anu ua'ulixu tu'utu'umaxu ane muxali noxi'a ta Sodomu.

13 Eni talelixa'a ta Korasini mo ta Vetesaida! Xo lexe eni a'oxonu sosovo noxilo e eni e'oxonu noxinge 'o noxi'a ta Taia ilo'a ta Saidoni, la ane'i mitaa tokolomo sou tama mo mi'uloxu kaso sou mimaxa'a lexe ane'i mixiu opone'i mukalu.

14 Ia no voxo ane Lataua utulusi'a ta mitema no anu vaivaikala, la tu'utu'umaxu ane uxali noxi'a ta Korasini ilo'a ta Vetesaida ne, anu ua'ulixu tu'utu'umaxu noxi'a ta Taia ilo'a ta Saidoni. 15 Xe ta Kapenaumu ne, Lataua utelailixa'a teitexi no loxotolo? Uasi, ane'i ilu'elai no tualasi'a ta mitema ane'i ane misoisoli.

16 ✨Ia 'ena'ei ane ulomusou vaikala noxinge, la anu ulomusou vaikala noxilo kalumo. Xe 'ena'ei ane uxiu tumalouinge, la anu uxiu tumalouilo kalumo. Xe 'ena'ei ane uxiu tumalouilo, la anu uxiu tumalouu anu ane mupalusilo ene'e 'o.”

17 Ane'i itemaxu tatalu mo mavulovexa vile mo tamei (72) ne, milai mixaxai loxo Iesu mupalusi'a ne. Xe milivu mine'e, la mi'osa manina. La mivikalanu Iesu aloxo 'o, “Tilasixe, telai xe tekusai'a ta ulee masumasua no anu ualasinge, la ane'i milomunexesi mo mi'ume'ume.”

✨ **10:11:** Apo 13:51; 18:6 ✨ **10:12:** Tav 19:24-25; Mat 10:15; 11:24 ✨ **10:16:** Mat 10:40; Luk 9:48; Ioa 5:23

18 ✧ La Iesu muvikala mulai noxi'a aloxo 'o, “Eni emaisou Satani mulapau molu no opo loxotolo mulu'e loxo lele'e mulami. 19 ✧ Ia eni elosinge xavi ne mumomomo sou ngingi ngamaloxo'a ta sinana veveni mo ta tanga mo ngauaulixu xavi noxou uluamengi. Ia mii vile umomomo sou u'oxo masuangengi uasi. 20 ✧ Ia ngingi nga'oxo aloxo ne, io nga'osa lexe ta ulee ta masumasua ilomungenge uasi, ia nga'osasi lexe ualasinge a mikaukavunu muai no anu lavuku noxou Lataua no opo loxotolo.”

21 No anu voxo ngiou ane ne, la Uleenu Tavuna mu'oxonu Iesu mu'osa la muvikala aloxo 'o, “Eni a'itinu nini Mamilo ualasinge, nini Tila sou nasaxila'u mimii latala mukalusi no opo loxotolo mo lialia kalumo. Xo nini netalumeu xavi noxine noxi'a ta mitema sou xavutala laixe mo ta mitema sou lavulavu, ia nepala'anixu noxi'a ta molomolo ta kitukitu'a e i'a lavulavu uasi. Xo Mamilo, nini nemasaxa lexe na'oxonu aloxo nesi.

22 ✧ Mamilo mu'italonu mimii latala mukalusi mune'e noxilo mo evile ulavusou lexe 'Olu ne Anu 'ena'ei ane uasi, Momusi a mulavusou. Xe evile ulavusou lexe Momu ne Anu 'ena'ei ane uasi, ia 'Olusi a mulavusou. Mo ane'i ane 'Olu musosovosi'asi ne, 'Olu mupala'alixu Momu noxi'a.”

23 Iesu muvikalane'i aloxo ne mukalu, la sou muxiu mulai noxi'a ta molomolo noxou sou muvikalane'i ane'isisi aloxo 'o, “Lataua ualusi'a ane'i ane imaisou mii ane ngingi ngamaisou 'o. 24 Xo Eni avikalangengi lexe ta mitema sou

---

✧ **10:18:** Ioa 12:31; Pal 12:8-9 ✧ **10:19:** Lex 91:13; Mak 16:18

✧ **10:20:** Pil 4:3; Pal 3:5 ✧ **10:22:** Ioa 3:35; 10:15

palomatana tavu'alo ilo'a ta tatananu tuatuala mimasaxa lexe imaisou mo ilomusou mii ane ngingi ngemaisou mo ngelomusou 'o, ia ane'i imaisou mo ilomusou uasi.”

Vaikala Tovola'i sou Itema Laixe sie Samalia

²⁵ ✧No voxo vile, la itema vile ane mulavusou lapuloto noxou Mosesi muavuti mutulu sou mutovo Iesu la mutali'isou aloxo 'o, “Itema sou ulosixe lavulavu, eni a'oxonu mii ma'ia manina, la sou eni ano'u mauli ane kaluxu uasi?”

²⁶ La Iesu mukolinu tali'i noxou ne aloxo 'o, “Mii ma'ia ane ane'i mikaukavunu no anu lapuloto noxou Mosesi? Nini neitisou, la nelamana no anu a loxovaa?”

²⁷ ✧La sou anu mukolinu aloxo 'o, “Ngingi ngamasaxau IAUE Lataua noxinge no anu tangengi mo no anu uleengengi mo no anu xavingengi mo no anu xavutalamengi ukalusi.’ Mo ‘Ngamasaxai'a ta menexinge aloxo ngingi ngemasaxainge la.’ ”

²⁸ ✧Itema ne mukolinu aloxo ne, la Iesu muvikalanu lexe, “Nekolinu ne mulapu. Na'oxo aloxo ne, la sou nini nano'u mauli ane kaluxu uasi ne.”

²⁹ Ia anu mumasaxa sou umaxa'u lexe tali'i noxou ne mulapu manina, la sou mutali'isou Iesu aloxo 'o la, “Ta menexilo ne, ane'i ta 'ei manina?”

³⁰ La Iesu mukolinu no anu vaikala tovola'i vile aloxo 'o, “No voxo vile, la itema vile molu ne Ielusalemu mutelo ne Ieriko. La muxalisi'a ta mitema sou pakali no vote'i. La mitaxusou miu-miu, io mivau xoo mole anu musolilulu muai. Ia

✧ **10:25:** Mat 22:35-40; Luk 18:18 ✧ **10:27:** Lap 6:5; Liv 19:18

✧ **10:28:** Liv 18:5

ane'i mi'ume milai. ³¹ Ili'i no anu voxo ngiou ane ne, la aili'i vile mumulinu vote'i ane ne mutelo. Xe mumaisou mitema ne muai no vote'i ne, la mupolopepeenu no vote'i pa'umolu xalee vile mo mulai. ³² Aloxo ne la, la Levi vile kalumo mune'e muxali no vote'i ngiou ane ne, la anu mumaisou mitema ane ne. Ia anu kalumo mupolopepeenu no vote'i pa'umolu xalee vile mo mulai. ³³ Ioxe, itema vile sie Samalia mumuamua'i mune'e muxali noxou mitema ne xe mumaisou, la tanuxu manina. ³⁴ La sou anu mulai noxou sou mu'oxo lamalasile sou xalexalevinu ka muisinu. Mukalu, la anu mutelonu no anu donki noxou ka musaxa mulai no tani sou aiai sou itema sou usaxila'u tani ne lexe usaxila'u. ³⁵ Xe no voxo ane loxo ne'ielu, la anu mulosou itema e usaxila'u tani sou aiai ne Denalia tamei, io muvikalanu aloxo 'o, 'Nasaxila'u mitema ano 'o, xe lexe napaipalunu lamolimeni mose'i la, sou nasaxila'u no anu, la no voxo ane eni alivu ane'e, la eni akolinu ulivu noxine.' ”

³⁶ Iesu mutovola'i no anu a'alo aloxo ne mukalu, la sou mutali'isou mitema ane mulavu manina no anu lapuloto noxou Mosesi ne aloxo 'o, “Nini nexavutala lexe 'ena'ei noxi'a ane'i tatalu ne, muxali loxo menexu mitema ane ta mitema sou pakali mivau ne?”

³⁷ La anu mukolinu aloxo 'o, “Mitema ane anu tanuxu mo musu'ulinu.”

Xe, la sou Iesu muvikalanu lexe, “Nalai mo na'oxonu aloxo mitema ne mu'oxonu ne.”

Mata Ilee Malia

³⁸ Iesu ilo'a ta molomolo noxou mimuamua'i milai, la mixali no tuala vile ane sema vile ualasio lexe Mata ixoxolu no anu. La ane mi'avalou

Iesu sou mulai mu'unalai no taasie. ³⁹ ✧ Iesu mu'unalai, la Mata vimoe sema vile ualasio lexe Malia ne, mine'e mixolu no lia no tava'u sou milomusou vaivaikala noxou. ⁴⁰ Ia, Mata ne tane uxoo no anu xaixai tavu'alo sou ilalaxi la'ilali. La sou ane mine'e mivikalanu Iesu aloxo 'o, "Tila, nelavu lexe enisisi axaxai sou alalaxi la'ilali uasi? Io, vivilo mi'umesilo mo ane a ixoxolu sou ilolomu noxine, ia isu'ulileli uasi. La sou navikalane lexe ane ine'e mo isu'ulileli!"

⁴¹ Ia Tila mukoli vaikalaie aloxo 'o, "Mata, Mata, nini taneni uoxoxu mo nexavutala piena no anu mimii tapiena musuku. ⁴² ✧ Ia laixe lexe nini naxavutalanu mii vilesisi ane sou nini na'oxonu. Malia ane misosovosou mii ane tila no anu xaixai ane nini naxavutala piena no anu ne. Mo umomomo sou nenge taxexeenu mii ane ne noxie uasi."

11

Tlixo sou Talinga Ulai Noxou Lataua (Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ No voxo vile, la Iesu mulai no tuala vile sou mulinga mulai noxou Lataua. Mulinga mukalu, la vile noxi'a ta molomolo noxou muvikalanu aloxo 'o, "Tilasixe, nexi temasaxa lexe nini nalosieixixu 'ilixu sou talinga ulai noxou Lataua loxo Ioanesi mulosieixa'a ta molomolo noxou."

² La sou Iesu muvikalane'i aloxo 'o, "No mine ngingi ngalinga ulai noxou Lataua, la ngingi ngavikala aloxo 'o,
 'Mamixe, nexi ta'itinu ualasio
 mo talinga lexe saxisaxila'u noxine une'e.

³ Naitinexe la'ilali sou voxovoxo ukalusi.

⁴ Mo naxiu tumalineu 'ili'ilixo masumasua noxixe,

xo nexi kalumo taxiu tumalixeu 'ili'ilixo masumasua noxi'a

ane'i ane latala e i'oxonu 'ili'ilixo masumasua une'e noxixe.

Mo mamu sou nini naolenexi no anu tovo-tovo.' ”

⁵ Iesu muvikalane'i la aloxo 'o, “Lexe itema vile no taiingengei ne, menexu vile a uxoxolu. Ia no 'olovoxo lixinu manina, la mulai noxou menexu sou mulinga aloxo 'o, ‘Menexilo, eni emasaxau veleti tatalu. ⁶ Xo tulaleli vile mumuamua'i xoo mole anu a mune'e muxali noxilo, ia eni xenixo la'ilali sou alosou uasi.’

⁷ Ia lexe menexu ane uxoxolu no nano no tani ne, ukolinu vaikalau aloxo 'o, ‘Namolo'inasilo uasi. Xo nexi tetatu mo tesilikoo aitenga mukalu, mo nexi noxi'a ta 'alixe teai no luu mukalu. La sou eni amomomo sou atulu mo alosine mii vile uasi.’ ⁸ Anu mulavusi lexe anu menexu vile, ia utulu mo ulosou mii vile uasi. Ia eni avikalangengi lexe anu ulinga pekia'u sio ulai noxou, la anu uavuti ka ulosou mii ma'ia ane anu ulingau.

⁹ La sou eni avikalangengi aloxo 'o. Ngalinga ulai noxou Lataua, la Anu ulosinge. Mo ngakakamuli mii, la sou ngaxalisou. Xe ngapolopolo no aitenga, la Lataua ukisiinu aitenga. ¹⁰ Xo itema ane ulingau mii vile, la anu uno'u. Mo itema ane ukakamuli mii vile, la anu uxalisou. Xe itema ane upolopolo no aitenga, la aitenga ukisi noxou.

¹¹ Loxovaa? Ngingi e ta 'ilinge, io ilingau sinana vile noxinge ngingi ta mami'a, la ngingi ngalosi'a sinana veveeni? Uasi. ¹² Mo lexe ta 'ilinge ilingau

atolu vile noxinge, la ngalosi'a tanga vile? Uasi.
¹³ Xo ngingi ne ta masua, ia ngelavusou ngalosi'a ta 'ilinge mimii lailaixesi. Ia Maminge lailaixi e uxolu no opo loxotolo ne, u'oxo aloxo ne, ia Anu muliuli manina sou ulosi'a ta mitema e ilingau Uleenu Tavuna noxou!”

Iesu Xe Velesevulu
(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Ili'i, la Iesu ukukusau uleenu vile masua sou u'oxo ta mitema anaxa'a utomu ne muxolu noxou itema vile. Xe Anu mukusau mukalu, la itema ane anaxu mutomu ne, anaxu papaxe sou uvivikala. La ta mitema mimaisou aloxo ne, la mikuluke. ¹⁵ ✧Ia mose'i noxi'a ta mitema ne, mivikala aloxo 'o Anu ukukusai'a ta ulee ta masumasua ne no anu xavi noxou Velesevulu e anu tila noxi'a ta ulee ta masumasua. ¹⁶ ✧Xe mose'i mitovonu sou lexe u'oxonu sosovo vile no opo loxotolo sou umaxa'u lexe Anu uxaxai no anu xavi noxou Lataua.

¹⁷ Iesu mulavusou xavutalai'a aloxo ne, la sou movikalane'i aloxo 'o, “Tuala vile ta mitema sou ikalikalipalane'i sou i'oto'oto ngatongato'o noxi'a, la tuala ane ne, ta moosou ipaxele mo tuala ne usivu. Mo lexe ta temanu tani vile kalumo ne, ikalipalane'i ngatongato'o sou i'oto'oto noxi'a, la ta temanu tani ane ne ipaxele sou tani ne. ¹⁸ Mo lexe Satani ilo'a ta mitemau ikalipalane'i ngatongato'o sou i'oto'oto noxi'a, la ane'i xavine'i sou itulu uasi. Eni avikalangengi aloxo ne, xo ngingi ngevikala lexe eni akukusai'a ta ulee ta masumasua no anu xavi noxou Velesevulu. ¹⁹ Ioxe, lexe eni akukusai'a ta ulee ta

masumasua no anu xavi noxou Velesevulu, la sou no anu xavi noxou 'ena'ei ane ta mitemamengi ikukusai'a no anu ne? Xavi ane ta mitemamengi ixaxai no anu ne, uvikalangengi lexe vaikalamengi ne ulapu uasi. ²⁰ Ia lexe eni akukusai'a ta ulee ta masumasua no anu xavi no avolu Lataua, la ngingi ngelavusou lexe saxisaxila'u noxou Lataua ne a mune'e noxinge 'o.

²¹ La sou lexe itema vile xaviinu muno'u miu-miu latala sou 'oto'oto, sou usaxila'u taasou, la evile uno'u miumiu uasi, uai laixesi. ²² ✧ Ia lexe itema vile anu xaviinu muuaulixu xavi noxou itema ane ne, une'e u'alivulanu mo ua'ulixu, la u'umenu misomisou 'oto'oto noxou e anu usosoa no anu xe mimii sou uvelunu noxi'a ta menexu.

²³ ✧ Io, itema ane uxolu noxilo uasi, la anu u'apixo, xe itema ane nexi noxou tapita uasi, la anu umolo vila'isilo.

²⁴ Xe no mine ulee vile masua muxolu noxou itema vile, ia ulaa la anu uxixaoxao no tani e lexa no anu uasi sou ukakamulinu tani e anu uma'ila no anu. Xe uxalisou uasi, la uvikala lexe, 'Eni alivu no tani eni exolu no anu tei.' ²⁵ Anu mulivu mune'e no tani ane ne, la mumaisou lexe ane'i misilapa tani laixe mo mita'olunu mimii sou tani no tanitanixu laixe. ²⁶ Ioxe, mumaisou aloxo ne, la mulai sou mu'avali'a ta ulee ta masumasua muxatele tamei e ane'i mimasua manina noxou. Mukalu, la sou ane'i ilo'a ilai i'unalai no tani ne mo ixolu avile ane. La sou xoluxoluxu itema ane ne, uxali masua no 'a xoluxoluxu ane tei."

²⁷ ✧ Iesu uao Anu uvivikala sio, io sema vile no taiine'i ne mil'ava mulai noxou aloxo 'o, "Lataua ualusie nenine e mivo'oneni mo misusuneni."

28 La Anu muvikalane aloxo 'o, “Uasi, ia Lataua ualusi'a ane'i ane ilomusou vaikala noxou mo imulinu.”

Sosovo Noxou Iona
(*Mat 12:38-42; Mak 8:12*)

29 ✧Ta mitema laoluxa'a musuku ixali ipita noxou Iesu sio, la Anu muvikalane'i aloxo 'o, “Ta mitema vaimomo 'o, ane'i ta mitema ta masumasua. Xo ane'i imasaxa lexe imaisou sosovo vile silo lexe Lataua mupalusilo a ene'e 'o. Ia umomomo sou ane'i imaisou sosovo vile uasi. Sosovo vilesisi anu a noxou Iona nesi. 30 Xo aloxo Iona ne, anu sosovo noxi'a ta Ninive, la Itema 'Olu kalumo ne Anu sosovo noxi'a ta mitema vaimomo 'o. 31 ✧No voxo ane sou Lataua utulusi'a ta mitema no anu vaivaikala, la sema vile ane tatananu tuala ne Seva ilo'a ta mitema ane vaimomo 'o, itulu. La ane itelo vaikala noxi'a ta mitema sou vaimomo 'o. Xo ane mele no lia pa'umolu nopaxa, ia milutu mine'e sou milomu no anu vaikala sou xavutala laixe noxou Solomoni. Ia vaimomo 'o ne, itema vile Anu mutila noxou Solomoni a ututulu 'o. 32 ✧Xe no voxo ane ne, la ta mitema sie Ninive kalumo iavuti itulu sou itelo vaikala noxi'a ta mitema sou vaimomo 'o. Xo ane'i milomusou Iona mua'alo mulai noxi'a, la ane'i mixiu opone'i. Ia vaimomo 'o ne, itema vile Anu mutila noxou Iona a ututulu 'o.”

Ienge Anu Telu sou Vasimenge
(*Mat 5:15; 6:22-23*)

33 ✧Iesu musolonu vaikala noxou aloxo 'o la, “Itema vile u'elaxu telu, ka utalumeu no nano no

---

✧ 11:29: Mat 16:4 ✧ 11:31: 1Ta 10:1-10 ✧ 11:32: Io 3:5-10

✧ 11:33: Mak 4:21; Luk 8:16

kaveutu kitu'a uasi, mo utulu pupunisou uasi. Ia utulusou teitexi no valoalo, mo sou ta mitema ane i'una no tani ne, la imaisou lamana ane ne. ³⁴ Ngingi iengi ne, anu telu sou vasimenge. Xo lexe iengi ne laixe, la anu ulosinge lamana. Ia lexe iengi ne masua, la anu ulosinge isivoxosi. ³⁵ La sou ngasaxila'inge laixe, mo sou lamana no nano no tangengi ne, uxali isivoxo mamu. ³⁶ Aloxo ne, la sou lexe iengi laixe xe ulosinge lamana, io pa'usou isivoxo uasi, la anu lamana usavelesi loxo telu ukaasinge.”

Iesu Mukaitolone'i ta Palisaio Ilo'a ta Mitema sou Lapuloto

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Iesu muvikalane'i ta mitema ne aloxo ne mukalu, la Palisaio vile mu'avalou sou lexe ilou ilai no taasou sou i'ani. La sou Iesu mulai mu'unalai no taasou, la muxolu no luusou la'ilali sou lexe u'ani. ³⁸ Ia Palisaio ne, mumaisou Iesu mine u'uinu avolu tei ka u'ani uasi, la mukuluke.

³⁹ Tila mumaisou aloxo ne, la sou muvikalanu aloxo 'o, “Manina lexe ngingi ta Palisaio nga'uinu paku ilou latotope, la nga'uinu no alesi. Ia no nano no anu paku ilou latotope ne, 'ili'ilixo sou isuisu mo 'ili'ilixo sou xavutala masumasua a mu'ana'ana no nano no anu ne. ⁴⁰ Ngingi ta mitema sou xovulaulau! Anu manina lexe itema ane u'oxonu mimii vasimolu no ale, la anu u'oxonu no nano kalumo. ⁴¹ Ia ngalosi'a mimii ane uai no nano no paku ilou latotope ne ulai noxi'a ta mitema ane xa'a la'ilali uasi. Nga'oxo aloxo ne, la sou mingemingenge latala ne, uxali malemalenga.

⁴² Ngingi ta Palisaio ne, ili'i la Lataua ulosinge navunavu. Xo kamakamakala latala e tuma'u lailaixe ukalusi no xaingenge ne, ngingi ngelavusou sou ngakalipalanu la ngalivunoxu mavulovexasou ulai noxou Lataua. Ia ngingi ngexolu va'axu no anu 'ili'ilixu lailaixe ane Lataua mumasaxau ulai noxi'a ta menexinge mo ngexolu va'axu no anu 'ilixu sou ngamasaxau Lataua. Ia emasaxa manina lexe ngingi nga'oxonu 'ili'ilixu ane ne, mo sou tangengi vulusiu lapuloto sou ngalosou mavulovexasou mimii ulai noxou Lataua uasi.

⁴³ Mo ngingi ta Palisaio ne, ili'i la Lataua ulosinge navunavu. Xo ngingi ngamasaxa lexe ngaxolu no puloulou ane lailaixesi uuli no nano no taasou lalotu noxi'a ta Iutaia, mo ngamasaxa lexe ta mitema ixalisinge no tilovolovo la itoxongengi xe isexelengenge.

⁴⁴ Mo ngingi ta Palisaio ne, ili'i la Lataua ulosinge navunavu. Xo ngingi loxo lousi'a ta mitema e mutalume, la ta mitema imaisou uasi la imuamua'i teitexi no anu."

⁴⁵ Ioxe, itema vile noxi'a ta mitema ane milavusou lapuloto noxou Mosesi manina mulomu aloxo ne, la mukolinu Iesu aloxo 'o, "Itema sou ulosixe lavulavu, nini nevikalasi'a ta Palisaio aloxo ne, la nini netaloxolinexe kalumo."

⁴⁶ La Iesu muvikananu aloxo 'o, "Ngingi ta mitema ane ngelavusou lapuloto noxou Mosesi manina kalumo ne, ili'i la Lataua ulosinge navunavu. Xo ngingi ngalosi'a ta mitema tavala ane ane'i imomomo sou itavule ilutunoxu uasi. Ia ngingi ngamasaxa sou ngasu'uline'i mo ngakasi vaxa no anu tavala ne seville uasi.

⁴⁷ Mo ngingi ne, ili'i la Lataua ulosinge navunavu. Xo ngingi ngapaipounu lousi'a ta mitema sou palomatana e ta xaixasinge ilo'a ta 'ilu'ilusungengi mive'a tatei. ⁴⁸ No anu 'ilixo ane ne, la ngingi ngevikala manina xe ngemaxa'inge kalumo lexe ta xaixasinge ilo'a ta 'ilu'ilusungengi mive'a ta mitema sou palomatana ane ngingi ngapapaipounu lousi'a ne. ⁴⁹ La sou Lataua mulemolu no anu xavutala laixe noxou aloxo 'o, 'Eni apalusi'a ta mitema sou palomatana ilo'a ta mitema sou xaixaixeni ilai noxi'a ta mitema, la mose'i noxi'a ne ane'i ive'a xe mose'i noxi'a ne ane'i i'oxo masuane'i.' ⁵⁰ La sou Lataua ulosi'a ta mitema ane'i ane vaimomo 'o navunavu, xo ane'i mive'a ta mitema sou palomatana mukalusi musoko no anu voxo ane Lataua mukoinu loxotolo ilou lia mo mune'e mutalo vaimomo 'o. ⁵¹ Musoko sou mive'a ta mitema sou palomatana ne, musoko noxou Aveli mune'e muxali noxou Sakalia. Ane'i mivau Sakalia no nixi no anu valovalo sou i'elaxa'a ta sipsip no anu xe tani tila noxou Lataua. Ani manina, Lataua ulosi'a ta mitema sou vaimomo 'o navunavu.

⁵² Ngingi ta mitema ane ngelavu manina no anu lapuloto noxou Mosesi, ili'i la Lataua ulosinge navunavu. Xo ngingi ngalavusou sou ngataluxu vote'i sou lavulavu noxou Lataua, la ta mitema ilavusou uasi. Mo ngingi kalumo ne, ngalavu no anu uasi, mo ngingi nge'apixa'a ta mitema ane imasaxa lexe ino'u lavulavu ane ne."

⁵³ Iesu muvikala mukalu, xe mulaa muuatu. La ta mitema sou lapuloto ilo'a ta Palisaio la'iaxa'au manina, la sou misoko sou mitalitali'isou, ⁵⁴ sou lexe Anu ususu no anu tali'i noxi'a vile, la sou ane'i itetelisu.

12

Iesu Mupela'a ta Molomolo Noxou (Mat 10:26-33)

¹ No mine Iesu uvivikalane'i aloxo ne, la ta mitema tavu'alo mine'e mipita noxou la tani mutomu manina mo tanixa'a uasi. La sou ane'i mimalomaloxou tava'a ngatongato'o. La Iesu muavuti sou mupela'a ta molomolo noxou aloxo 'o, “Ngingi ngasaxila'inge laixe no anu 'ilixo sou kalavoi noxi'a ta Palisaio, xo 'ilixo noxi'a ne uvasainge. ² ✧Mii ma'ia ane mivausou ne, ulai ili'i la upala'a no taatexa. Xe mii ma'ia ane mutalume ne, ulai ili'i la ane'i ilavusou. ³ La sou mii ma'ia ane ngingi ngalemolu no isivoxo ne, ulai la ta mitema ilomusou no aso. Xe mii ma'ia ane ngingi ngamunumunusou no nano no tani tanu ne, ulai la ta mitema itulu teitexi no tani laxa'u sou ia'aloxu.

⁴ Ta menexilo, eni avikalangengi aloxo 'o. Mamu sou nga'ume'a ane'i ane ivau vasimenge mo usoli, ia ili'i la imomomo sou i'oxonu mii vile la noxinge uasisi. ⁵ Ia eni alosiengixu 'ena'ei ane ngingi nga'umolu. Nga'umolu itema ane Anu xaviinu sou uvau vasimenge usoli mo uleanu uleengengi ulai no taxa sou navunavu. Eni avikalangengi lexe nga'umolu itema ane ne. ⁶ Ngingi ngelavusou lexe ta mitema ilavusou ilotone'i ta ngiala ta kitukitu'a ta'uve no anu Asarioni* tamei. Ia Lataua iou si'isi'a ta ngiala

---

✧ **12:2:** Luk 8:17   * **12:6:** Asarioni ne, lamoli noxi'a ta Iutaia. Lexe nenge tano'u Asarioni mavulovexa mo mulu'e no lia ta'uve mo muxatele vile (16), la anu uxali loxo Denalia vile.

ta kitukitu'a ane ne uasi. ⁷ ✧Xe kalumo Lataua mulavusou sou uitisou kisinge laxusou. La sou ngingi nga'ume mamu. Xo ngingi ne, ngatiatila noxi'a ta ngiala ta kitukitu'a moso ne.

⁸ La sou eni avikalangengi aloxo 'o. 'Ena'ei ane uvikala lexe anu ulavusilo no ie'i ta mitema, la Itema 'Olu kalumo uvikala lexe Anu ulavusou no ie'i ta angelo noxou Lataua. ⁹ Ia, 'ena'ei ane uvikala lexe anu ulavusilo uasi no ie'i ta mitema, la Itema 'Olu kalumo uvikala lexe Anu ulavusou no ie'i ta angelo noxou Lataua uasi. ¹⁰ Xe 'ena'ei ane uvikala masua ulai noxou Itema 'Olu, la Lataua uxii tumalouu vaikala masua noxou ne. Ia 'ena'ei ane uvikala masua ulai noxou Uleenu Tavuna, la umomomo sou Lataua uxii tumalouu vaikala masua noxou ne uasi.

¹¹ ✧Xe lexe ta mitema ilailingenge no taasou lalotu noxi'a ta Iutaia, xe itulusinge no ie'i ta mitema sou isaxila'u tuatuala, la ngaxavutala piena sou nga'oxo latolosinge a loxovaa mo mii ma'ia ane ngingi ngalemo ulai noxi'a mamu. ¹² Xo no mine ngingi ngatulu sou ngavikala ulai noxi'a, la Uleenu Tavuna molu ulosiengixu vaikala ma'ia ane ngingi ngalemolu noxi'a ne.”

Vaikala Tovola'i sou Itema Vile Iou Lavuluti Tapiena Muxovulaulau

¹³ Xe vile noxi'a ta mitema tavu'alo ne, muavuti la muvikalanu Iesu aloxo 'o, “Itema sou ulosixe lavulavu. Mamixe a musoli ne, ia eni emasaxa lexe navikala vivilo mo uvelu mimii e mamixe musolisou ne mo ulosilo mose'i.”

¹⁴ Ia Iesu mukolinu aloxo 'o, “Ae, 'ena'ei musosovosilo sou axali itema vile sou atulu no 'a

vaikala sou no nixi noxinge nongou vivine ne?”
 15 ✧La Anu Iesu movikalane'i aloxo 'o, “Ngasax-
 ila'inge laixe! Xo loxo 'o io, iengi uisuisuxu
 mimii iouiou. Xo maulinenge a uxolu no anu
 mimemimengi ne uasi.”

16 La Anu movikala tovola'i vile noxi'a aloxo
 'o, “Itama vile sou lavuluti ne, xaixu munene'a
 mu'oki. 17 La anu muxavutala aloxo 'o, ‘Eni a'oxo
 a loxovaa? Xo eni silo tani vile umomomo sou
 apitanu la'ilalixo no anu uasi.’

18 La movikala aloxo 'o, ‘Mane, eni a'oxo
 aloxo 'o. Eni amamulunon tani kitukitu'a sou
 la'ilalixo mo atulusou apitanu tani ta tatilasi sou
 la'ilalixo xe lavulutixeni. 19 Mo sou eni melo taleli
 uvikalaleli aloxo 'o, “Eni ne, mixomixo tavu'alo
 misevile manina. Umomomo sou uai no anu tauu
 ie tavu'alo. La sou eni ama'ila laixe mo a'ani mo
 aie mo axolu a'osa'osasi.” ’

20 Ia Lataua movikalano aloxo 'o, ‘Kisine mux-
 ovulaulau manina! Vaimomo no 'olovoxo 'o si,
 la nini nasoli avile. La mixemixene ane nelalaxii
 muai no tani ne, 'ena'ei uno'u ne?’

21 ✧‘Ilixo ane loxo ne, uxali noxi'a ta mitema
 ane ipitanu mimii sou no lia 'o. Ia no iou Lataua,
 la ane'i ta mitema vitanisi mo i'a lavuluti uasi.”

Ngaxavutala Piena Mamu
 (Mat 6:25-34)

22 Iesu movikalane'i ta mitema mukalu, la sou
 movikalane'i ta molomolo noxou aloxo 'o, “Aloxo
 ne, la sou ngaxavutala piena no anu maulin-
 genge mamu. Mo mamu sou ngavikala lexe,
 ‘Nenge ta'ou mii ma'ia xe tasakii mii ma'ia sou
 vasimenge?’ 23 Xo maulinenge ne, anu mutila

no anu la'ilali xe vasimenge ne anu mutila no anu tokolomo. ²⁴ Loxo ngaxavutalane'i ta 'ola. Ane'i ilavusou itotou no xai mo imolo la'ilali uasi. Kalumo ane'i si'a tani sou ipitanu la'ilalixa'a no anu uasi. Ia Lataua molu ulosi'a la'ilali. Io, ngingi ne, loxo ta ngiala uasi. Ngingi ngatatila manina musuku noxi'a mo ngauaulixa'a! ²⁵ Ia lexe vile no nixi noxinge ne uxavutala piena sou maulixu uxolu maxuvee sevile, la anu umomomo sou molu usukunu maulixu ulai sevile la? Uasi manina. ²⁶ Lexe ngingi ngamomomo sou nga'oxonu mii se ane kitu'a ne uasi, la tava'u loxovaa la sou ngaxavutala piena no anu mimii ukalusi la?

²⁷ Ngaxavutala lexe kungalo seseenu ne uleme a loxovaa? Anu uxaxaisou u'oxonu tokolomou uasi. Ia avikalangengi lexe Solomoni ne muno'u mimii lailaixe no lia 'o mukalusi, ia kungalo seseenu muuaulixu tokolomoxu ne. ²⁸ Ia lexe Lataua utokolomo sese seseenu ane uleme vaimomo 'o xe ne'ielala ta mitema ixotosou sou i'elaxu, la anu utokolomongengi laixe manina musuku uuaulixu sese seseenu ne. Ae, ngingi ta mitema ane ngeuaulixu ne, ngemulaxu tangengi noxou Lataua ne kitu'asi. ²⁹ Aloxo ne, la sou mamu sou ngingi ngaxavutala piena no anu mii ma'ia sou nga'ou mo ngaixu. ³⁰ Xo ta mitema ane ilavusou Lataua uasi no lia 'o ne, ane'i ixavutala piena sou ikakamulinu mimii ane ne. Ia Maminge mulavusou lexe mimii ane ne, anu laixe sou ngingi ngano'u. ³¹ La sou laixe lexe ngingi ngakamulinu saxisaxila'u noxou Lataua tei, la sou Anu ulosinge mimii ane ne.

³² Ngingi moosou e loxo ta sipsip la'oluxa'a sevile kitu'a ne, nga'ume mamu. Xo Maminge

mu'osa lexe Anu ulosinge sou ngasaxila'u tuala ane anu usaxila'u. ³³ ✧ La sou ngingi ngalosi'a ta mitema lavulutimengi sou ilotonu. Xe ngano'u lamolisou, la ngalosi'a ta mitema ane'i i'a lamoli uasi. Io ngano'u tiva sou lamoli ane ulavusou ukakaa uasi sou ngataa mimii lailaixe no anu, mo ngamulaxu teitexi no opo loxotolo e mimii ukukasou uasi. Xo no tuala ane ne, la ta mitema sou pakali ilai 'alai no anu uasi mo ta totoxae ixotosou uasi. ³⁴ Xo no tuala ane mimii lalaixe noxinge uai no anu ne, la tangengi a uxolu lai ne kalumo.”

Ngaxolu sou Ngautiti
(Mat 24:45-51)

³⁵⁻³⁶ ✧ Iesu muvikalanu la aloxo 'o, “Ngasakinu malomengi ataxu mo ngautupokoxu sou ngalalaxii sou xaixai mo nga'elaxu telusinge ukaakaa loxo ta mitema ane ixomaïou tila noxi'a molu no anu la'ilali tila sou taula'i mine ulivu une'e. No voxo ane anu une'e xe upolopolo no aitenga, la ane'i ikisiinu aitenga noxou alaxu vilesisi. ³⁷ Anu laixe lexe tila noxi'a une'e la uxalisi'a ta mitema sou xaixai noxou mine ane'i ixoxomaïou. Eni avikalangengi manina musuku. Anu molu usakiinu maloxu ataxu mo utupokoxu ka uvikalane'i lexe ixolu no anu luu sou la'ilali mo Anu molu ulosi'a la'ilali. ³⁸ Mo anu laixe lexe tila noxi'a une'e, la uxalisi'a ta mitema sou xaixai noxou no 'olovoxo lixinu, uasi la no maxasesela mine ane'i ixoxomaïou. ³⁹ ✧ Ia ngalavusou aloxo 'o. Lexe moosou tani ulavusou voxo ngiou ane itema sou pakali une'e no anu, la anu umomomo

✧ **12:33:** Luk 18:22   ✧ **12:35-36:** Mat 25:1-13   ✧ **12:39:** Mat 24:43-44; 1Te 5:2

sou upelemasaxanu itema sou pakali ne u'una no taasou uasi. ⁴⁰ Aloxo ne, la sou ngingi kalumo ngaxolu sou ngautitisi, xo Itema 'Olu une'e no anu voxo ngiou ane ngingi ngaxavutala lexe Anu une'e uasi.”

⁴¹ Pita mulomu aloxo ne, la mutali'isou Iesu aloxo 'o, “Tilasixe, nini nevikala tovola'i une'e noxixesi, uasi ulai noxi'a ta mitema ukalusi kalumo?”

⁴² Tila mukolinu aloxo 'o, “Toxe, moosou tani mu'italone'i ta mitema sou xaixai noxou no avolu itema vile noxou sou usaxila'a. Ia anu itema ne, anu uvikala lexe u'oxonu mii vile, la anu u'oxonu manina mo u'oxonu laixe ukalusi. Anu ulosi'a ta mitema sou xaixai la'ilalixa'a no aso iou e moosou tani musosovosou, la 'ena'ei ane itema laixe sou u'oxonu xaxai ane loxo ne?

⁴³ Anu laixe lexe moosou tani ulivu une'e, la uxalisou itema sou xaixai noxou ne u'oxo xaixai aloxo ne. ⁴⁴ ✧Eni avikalangengi manina musuku lexe moosou tani ne, anu u'italonu mimii noxou ukalusi no avolu sou anu usaxila'u. ⁴⁵ Ia lexe itema sou xaixai noxou moosou tani ne, uxavutala lexe, ‘Tila noxilo ne ulivu palea uasi.’ La sou anu uavuti sou uve'a ta mulu mo ta sema sou xaixai noxou moosou tani xe u'ani'ani mo uie xoo mole u'oxovulaulau. ⁴⁶ Xe tila noxou itema sou xaixai ne, ulivu une'e no anu voxo e anu uxavutala lexe anu une'e no anu uasi mo no voxo ngiou ane ulavusou uasi, la anu ulosou navunavu tatila misevile mo uxexee ulai upita noxi'a ta mitema ane ilavusou Lataua uasi.

⁴⁷ ✧Itema sou xaixai noxou tila vile ane anu mulavusou masaxa noxou tila noxou, ia ulalaxi mo u'oxonu mii ane tila noxou mumasaxau ne

uasi, la upuapuasou alaxu tavu'alo manina. ⁴⁸ Ia 'ena'ei ane ulavusou masaxa noxou tila uasi, ia ususunoxu xaixai e umomomo sou tila noxou upuapuasouxu, la anu upuapuasou alaxu ta'eisi. Xo ane'i ane ta mitema milosi'a mimii tapiena ne, la ta mitema ilinga lexe ikolinu tapiena sio. Xe ane'i ane ta mitema milosi'a mimii tavu'alo noxi'a ne, la ta mitema ivikala lexe ikolinu tavu'alo la.”

Kalipala

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ Iesu muvikalane'i la aloxo 'o, “Eni ene'e 'o sou alea navu ulu'e no lialia 'o. Mo eni emasaxa lexe navu ane ne, u'ani paleasi la eni a'osa. ⁵⁰ ✧Ia, ulai ili'i, la eni a'ulo no anu 'ulo sou soli. Mo vaimomo 'o, eni opoole tu'umaxu sio xo xaixai ane ne, eni akalusou uao. ⁵¹ Loxo 'o io, ngingi ngaxavutala lexe eni ene'e 'o sou akalusou 'oto'oto no lia 'o. Uasi, eni avikalan-gengi lexe eni ene'e 'o sou akalikalipalane'i ta mitema. ⁵² Vaimomo 'o mo ulai ili'i, la ta mitema ta'uve no tani vile ne, ikalipala mo ixali tamei. Tatalu i'oto noxi'a tamei xe tamei i'oto noxi'a tatalu. ⁵³ ✧Ikalipala, la mami'a u'oto noxou 'olu xe 'olu u'oto noxou momu, xe neni'a i'oto noxie 'ilie sema xe 'ilie sema i'oto noxie nenie, xe nenie i'oto noxie ua'a'ne xe ua'a'ne i'oto noxie.”

Lavulavusou Imuxaxu Kila Sou Voxo Ngiongionu

(Mat 16:2-3; 5:25-26)

⁵⁴ Iesu muvikalane'i ta molomolo noxou mukalu, la Anu muvikalane'i ta mitema laoluxa'a aloxo 'o, “Lexe ngingi ngamaisou tamuxala utulu utelo no xalee ane aso u'una no anu, la ngingi

ngapalea ngavikala lexe, ‘Uali asou usili.’ La anu usili manina. ⁵⁵ Xe no voxo ane atume uili molu lu'e no luaki utelo, la ngavikala lexe, ‘Vaimomo 'o, la tani ialuxu.’ La anu uxali manina. ⁵⁶ Ngingi ta mitema sou kalakalavoi! Ngingi ngelavusou voxo sou mimii ane uxali no lia 'o mo teitexi no loxotolo. Ia loxovaa, la sou ngingi ngalavusou mii ma'ia ane uxaxali no anu voxo ano 'o uasi 'o? ⁵⁷ Ia tava'u loxovaa, la sou ngingi minge ngatilovosou mii ane laixe xe mii ane masua uasi 'o? ⁵⁸ No anu voxo ane ngingi nongou itema ane utelo vaikala noxine ngamuamua'i ngalai noxou itema sou utilovosou vaikalamengi, la natovonu peki'aine sou namomosou vaivaikala no mine ngingi nongou uao no vote'i io. Nini na'oxo aloxo ne uasi, la anu usu'aneni nalai noxou itema sou uvelunu vaikalamengi. La itema sou utilovosou vaikala u'italoneni nalai noxou itema sou xaixai noxou, la anu usu'aneni na'una no taasou navu-navu. ⁵⁹ La eni avikalaneni aloxo 'o. Nini naxolu no anu taasou navunavu ne, utalo no anu voxo ane nini naleanu Leputa vile kaluxusou.”

13

Itema Uxiu Opoonu Uasi, La Anu Uulua

¹ Ioxe, no mine Iesu movika-lane'i mukalu, la sou ta mitema mose'i mia'alou si'a ta mitema ne Xalilaia e Pilato mupalusi'a sou muve'ave'a la sialuxa'a ilou musiali mukei ilou sialuxa'a ta sip-sip e ane'i i'oxe i'elaxa'a ulai noxou Lataua. ² ✧ La Iesu movikalane'i aloxo 'o, “Ngingi ngexavutala lexe 'ili'ilixu masumasua noxi'a ta mitema ane ne, muuaulixu 'ili'ilixu masumasua noxi'a ta

---

✧ 13:2: Ioa 9:2

mitema ane mose'i sie Xalilaia ne, la sou anu muve'ave'a ne? ³ Eni avikalangengi lexe uasi manina. Ia lexe ngingi ngaxiu opongengi uasi, la ngingi latala ukalusi kalumo ne ngaulua aloxo ne. ⁴ Xe ta mitema mavulovexa mo mulu'e no lia ta'uve mo muxatele tatalu e tani veveeni ne Siloamu mulapau la muatasi'a mo misoisoli ne, la ngingi ngexavutala lexe 'ili'ilixu masumasua noxi'a ne muuaulixu 'ili'ilixu masumasua noxi'a ta mitema ane ixoxolu ne Ielusalemu ne? ⁵ Eni avikalangengi lexe uasisi manina. Ia lexe ngingi ngaxiu opongengi uasi, la ngingi kalumo ngaulua aloxo nesi.”

⁶ Mukalu, la sou Anu muvikalane'i no anu vaikala tovola'i vile aloxo 'o, “Itema vile mutounu lovo vile no anu xai sou ovu uaini noxou, ia ili'i la anu mune'e sou mumaisou lexe munene'a. Ia uxalisou temanu uasi. ⁷ ✧ La sou anu muvikalanu itema ane usaxila'u xai sou ovu uaini noxou ne aloxo 'o, ‘No 'a tauu ie tatalu mukalu, la eni ene'e ekakamuli ovu ano 'o temanu. Ia axalisou vile uasi. La sou naxeta'u mo uxexee! Xo loxovaa, la sou anu upaipalunu lialia lovoxu vitanisi 'o.’

⁸ ✧ La sou itema sou usaxila'u xai ne, mukolinu aloxo 'o, ‘Tila, namalanixu uxolu no anu tauu ie vile 'o la, mo amamulonu lialia no tava'u xe asuanu mosomoso no tava'u sou uleme laixe. ⁹ Ia lexe unene'a no tauu ie ane uuli o, la anu laixe musuku. Ia lexe unene'a uasi, la sou naxeta'u mo uxexee.’”

Iesu Mupamauline Sema Vile Ane Xine Tavulenu Mukilikalu

¹⁰ No anu voxo Tavuna vile, la Iesu ulolosi'a ta mitema lavulavu no anu vaikala noxou Lataua no

nano no taasou lalotu noxi'a ta Iutaia. ¹¹ La sema vile ane mixoxolu ne, ulee masua vile muxolu noxie, la sou mu'oxonu xine tavulenu mukilikalu maxuveeni umomomo loxo tauu ie mavulovexa mo mulu'e no lia ta'uve mo muxatele tatalu. Milanga aloxo nesi, ia umomomo sou imexi itelo uasi. ¹² Xe Iesu mumaisie, la mu'avalie mine'e noxou sou muvikalane aloxo 'o, "Eiseo, eni exeenu pipiena noxine mukalu ne." ¹³ Mukalu, la Anu mu'italonu avolu noxie, xe alaxu vilesisi 'o, la ane mimexi mutelo mo mi'itinu Lataua ualasu.

¹⁴ ✧ Ia itema sou usaxila'u taasou lalotu noxi'a ta Iutaia mumaisou Iesu mupamauline no anu voxo Tavuna, la la'iaxu misevile. La sou muvikalane'i ta mitema aloxo 'o, "Nenge voxo sou xaixai noxinge muxatele vilesi. La ngingi ngane'e noxou Iesu sou upamaulingengi no anu voxovoxo ane ne, io no anu voxo Tavuna uasi."

¹⁵ ✧ Ioxe, Tila mulomu aloxo ne, la muvikalanu itema ne aloxo 'o, "Ngingi ta mitema sou kalakalavoi! Xo ngingi vilevilesi ngalavusou ngalulusi'a ta mimiimengi loxo ta bulumakaumengi ilo'a ta donkimengi no taasi'a sou ngalaixa'a sou iie no voxo Tavuna ne. ¹⁶ Ia sema ane 'o ne, ane Avalaamu 'ilusunu vile, ia Satani musakisakiine mumomomo loxo tauu ie mavulovexa mo mulu'e no lia ta'uve mo muxatele tatalu. La sou umomomo sou eni axexeenu tu'umaxu noxie 'o no anu voxo Tavuna 'o uasi?"

¹⁷ Anu muvikalala aloxo ne, la ta ulua noxou ne mimaela masua. Ia ta mitema ne mi'osa manina no anu xaixai lailaixe mukalusi ane Anu u'oxo'oxonu ne.

✧ **13:14:** Mul 20:9-10; Lap 5:13-14   ✧ **13:15:** Luk 14:5

*Vaikala Tovola'i sou Masitati Ngiaxu Ilou Iisi
(Mat 13:31-33; Mak 4:30-32)*

¹⁸ Iesu muavuti la mutali'isi'a aloxo 'o, “Saxisaxila'u noxou Lataua ne, anu aloxo mii ma'ia? Eni atovola'inu a loxovaa? ¹⁹ Anu aloxo masitati ngiaxu kitu'a e itema vile mutounu no xaixu. Ia ili'i xe muleme muxali tatila loxo oву vile, la ta ngiangiala i'oxonu iomusi'a no anu avoavolu.”

²⁰ Anu mutali'i la aloxo 'o, “Mii ma'ia ane sou, eni atovola'inu saxisaxila'u noxou Lataua no anu? ²¹ Anu aloxo iisi seville kitu'a e sema vile mino'u sou mipitanu mixiunu ilou veleti ane tatila, la musoxolixu veleti ane ne.”

*Pekia'inge sou Nga'una no Anu Aitenga Kitu'a
(Mat 7:13-14, 21-23)*

²² Ioxe, Iesu mumuamua'i sou ulai ne Ielusalemu, la mu'una no tuatuala sou mulosi'a ta mitema lavulavu no anu vaikala noxou Lataua. ²³⁻²⁴ La mitema vile mutali'isou Iesu aloxo 'o, “Tila, ta mitema ta 'eisi mane ino'u mauli ane kaluxu uasi, ne?”

La Iesu muvikalane'i ta mitema aloxo 'o, “Ngapita xavingengi sou nga'una no anu aitenga ane kitu'a ne. Xo avikalangengi lexe ta mitema tavu'alo itovonu sou i'unalai, ia imomomo uasi. ²⁵ ✧Xo loxo moosou tani uavuti xe utatusou aitengaxu tani, la ngingi ngane'e ka ngatulu no ale sou ngapolopolo, io ngalinga aloxo 'o, ‘Tila, nakisi aitengasixe.’

Ia, anu ukolinu vaikalamengi aloxo 'o, ‘Eni alavusinge lexe ngingi minge ne'ei uasi.’

²⁶ La ngingi ngavikalanu aloxo 'o, ‘Nenge nenge'a tepita sou te'ani mo teie ano. Mo nini

---

✧ **13:25:** Mat 25:10-12

netulu no vote'isixe sou nelosiexixu lavulavu no anu vaikala noxou Lataua.'

²⁷ ✧Ia anu ukolinengi la aloxo 'o, 'Eni alavusinge lexe ngingi minge ne'ei uasi. Ngingi ta mitema sou 'ili'ilixu masumasua, ngaxexee mo ngalai va'axu.'

²⁸ ✧Io, ngingi ngamaisi'a Avalaamu ilou Aisaki mo Iakovo ilo'a ta mitema sou palomatana ixoxolu no tuala noxou Lataua, la ngingi ngatama mo anangenge ukalakiki. Xo ngingi ngaxolu no ale.

²⁹ ✧Ia ta mitema ilutu me'a no tuatuala no xalee lia tami'a ine'e ixolu no luusi'a sou la'ilali no tuala noxou Lataua. ³⁰ ✧Manina musuku lexe ta mitema ane ixavutala lexe ili'i, la ane'i ixali iuli, xe ane'i ane ixavutala lexe ixolu iuli, la ane'i ilai ili'i."

Iesu Mutamasi'a ta Mitema ne Ielusalemu

³¹ No voxo ane ne, la ta Palisaio se'i mine'e noxou Iesu sou mivikalanu aloxo 'o, "Nalutu mo naxexesou tuala ano 'o, io nalai no tuala vile va'axu. Xo Elodesi umasaxa lexe uvene."

³² La Anu muvikalane'i aloxo 'o, "Ngalai mo ngavikalanu mivulaulau ne lexe eni akusai'a ta ulee ta masumasua mo apamauline'i ta mitema vaimomo 'o mo ne'ielu. Xe no anu voxo tatalusou, la eni akalusou xaixai noxilo. ³³ Mii ma'ia ane uxali noxilo vaimomo 'o mo ne'ielu mo ualisa ne, ia eni axaxaisi. Xo itema sou palomatana vile umomomo sou usoli no ale ne Ielusalemu uasi!

³⁴ Iauo, ngingi ta Ielusalemu o, ta Ielusalemu o, ngingi ta mitema sou ngave'a ta mitema sou palomatana mo ngave'a ane'i ane Lataua mupalusi'a mine'e noxinge no anu kulu mo isoli. Alaxu

✧ 13:27: Lex 6:8   ✧ 13:28: Mat 8:11-12   ✧ 13:29: Lex 107:3

✧ 13:30: Mat 19:30

tapiena musuku, la eni emasaxa sou apitane'i ta 'ilinge loxo koko'a neni'a ipitane'i ta 'ilie no laaxu vivisie. Ia ngingi ngamasaxa uasi. ³⁵ ✧ Ngamaisou. Ili'i, la Lataua umamulonu tualasinge mo anu usaxila'u la uasi. Eni avikalangengi lexe umomomo sou ngamaisilo la uasi, ulai utalo no voxo ane ngingi ngavikala lexe Lataua ualusou anu ane Tila mupalusou mune'e 'o.”

14

Iesu Mupamaulinu Itema Vile no Taasou Palisaio Vile

¹ No voxo Tavuna vile, la Iesu mulai mu'ani no tani noxou tila noxi'a ta Palisaio. La ta mitema ane mipita no tani ne, miutitidou laixe. ² Ia itema vile e muxolu no talaxu Iesu ne, pipiena vile mu'oxonu la avolu ilou tava'u ne musoxosoxo. ³ ✧ Iesu mumaisou itema ne, la Anu mutali'isi'a ta Palisaio ilo'a ta mitema ane milavu manina no anu lapuloto noxou Mosesi ne aloxo 'o, “Loxovaa, lapuloto noxou Mosesi muvikala laixe lexe tapamaulinu itema no anu voxo Tavuna, uasi?” ⁴ Ia ane'i mixolu tani mukiisi. La sou Anu mutetelidou mitema ne sou mupamaulinu. Mukalu, la mupalusou mulai.

⁵ ✧ Io mutali'isi'a aloxo 'o, “Lexe ngingi vile 'olu vile, uasi la bulumakau vile ulapau ulu'e no taxa sou lexa no voxo Tavuna, la umomomo sou ngingi ngapalea ngatokinu ngatelonu uasi?” ⁶ La ane'i i'a vaikala vile sou ikolinu uasi.

✧ 13:35: Lex 118:26 ✧ 14:3: Luk 6:9 ✧ 14:5: Mat 12:11; Luk 13:15

⁷ Ioxe, Iesu mumaisi'a ta mitema ane mine'e mipita sou i'ani ne, mitomutomusou luuluu laixesi sou ane'i mixolu no anu, la Anu muvikalane'i no anu vaikala tovola'i aloxo 'o, ⁸ ✧ “No voxo ane itema vile u'avalinge sou ngalai no anu la'ilali sou taula'i, la mamu sou ngatomutomusou luuluu laixe. Xo loxo 'o io anu mu'avalou itema vile tatila noxinge kalumo a uxali uao. ⁹ Lexe anu uxali, la itema e mualinge ne une'e la uvikalangengi lexe, ‘Ngaxexesou luu ne mo mitema tila 'o uxolu no anu.’ La ngingi ne, ngamaela maninasi ka ngalai ngaxolu ili'i. ¹⁰ Ia lexe ialinge sou ngalai nga'ani, la ngalai ngaxolu no luu ili'i manina. Mo sou itema e mualinge ne une'e la uvikalangengi lexe, ‘Ta menexilo, ngasuku ngatelo no anu luu ane laixe uuli o.’ La ta mitema ane mine'e mipita sou i'ani ne, i'itinu ualasinge. ¹¹ ✧ Xo ta mitema ane ane'i me'a itelailixa'a, la Lataua ulu'elailixa'a, xe ane'i ane me'a ilu'elailixa'a, la Lataua utelailixa'a.”

¹² Muvikalane'i ta mitema e mixali mipita sou la'ilali ne mukalu, la sou Anu muvikalanu mitema e mualiu ne aloxo 'o, “No mine nini na'oxonu la'ilali sou aso, xe sou 'olo'olovoxo, la mamu sou naali'a ta menexine mo ta vivine mo ta tulaneni ilo'a ta minemineni xe ta tema tualasine e i'a lavuluti piena. Xo nini naali'a maasi, la ane'i ialine kalumo sou ikolinu la'ilalixene ne. ¹³ Ia uasi. Nini na'oxo la'ilali, la naali'a ta mitema ane i'a lavulutii'a uasi mo ane'i ane vasime'a musoisoli mo ane'i ane tava'a mukikalalu xe ane'i ane ieli selevelenu. ¹⁴ ✧ Mo sou Lataua ualusine. Xo ane'i ta mitema ane loxo ne, imomomo sou

✧ **14:8:** Xav 25:6-7 ✧ **14:11:** Mat 23:12; Luk 18:14 ✧ **14:14:** Ioa 5:29

ikoli la'ilalixene ne uasi. Ia Lataua ukolinu xaixai noxine ne no anu voxo ane ta mitemau itulu sou imauli.”

*Vaikala Tovola'isou La'ilali Toxoxa'a
(Mat 22:1-10)*

¹⁵ ✧ Itema vile no taine'i no anu luusou la'ilali ne, mulomusou Iesu movikala aloxo ne, la anu movikalanu Iesu aloxo 'o, “Lataua ualusia ta mitema ane'i ane ili'i la i'ani no anu la'ilali no tuala noxou.”

¹⁶ La Iesu movikalanu aloxo 'o, “Itema vile mulalaxiinu la'ilali vile toxoxa'a ka mualia ta mitema tavu'alo sou lexe ine'e i'ani no anu la'ilali ane ne. ¹⁷ Io, voxo sou 'ani'ani muxali, la anu mupalusou itema sou xaixai noxou vile sou lexe ulai uvikalane'i ane'i ane anu mu'avali'a ne lexe, ‘Ngane'e, xo la'ilali mulalaxii mukalu.’

¹⁸ Ia ta mitema latala ane ne, ane'i miavuti sou mivikala lexe ane'i imomomo sou ilai uasi xo ane'i 'au'au. Vile noxi'a movikala tei aloxo 'o, ‘Eni amomomo sou alai uasi, xo eni elotonu xai vile alavuasi, mo eni alai mo amaisou.’

¹⁹ Xe tameisi'a movikala aloxo 'o, ‘Eni amomomo sou alai uasi, xo eni elotone'i ta bulumakau mavulovexa mo eni amuamua'i alalaisou atovone'i lexe ixaxai alovoxaa?’

²⁰ ✧ Xe tatalusi'a kalumo movikala aloxo 'o, ‘Eni amomomo sou alai uasi, xo eni a uao etaula'i alavua 'o.’

²¹ Aloxo ne, la sou itema sou xaixai noxou ne mulivunoxu vaikalai'a mulai noxou tilasou. La tilasou ne la'iaxu ka movikalanu itema sou xaixai noxou ne aloxo 'o, ‘Napalea nalai no vote'i ta tatila xe vote'i kitukitu'a sou tuala ane ne, mo

nataxusi'a ta mitema ane i'a lavulutii'a uasi mo ane'i ane vasime'a musoisoli xe ane'i ane ie'i seveenu ilo'a ane'i ane tava'a mukikalalu mo nane'ene'i no taasilo.'

²² Ioxe, la sou itema sou xaixai noxou ne mu'oxonu aloxo ne mukalu, la muvikalanu tilasou aloxo 'o, 'Tila, eni e'oxo loxo nini nevikalaleli, ia tani u'ana'ana uao.'

²³ La tilasou muvikalanu la aloxo 'o, 'Nalai no ale no vote'i ta tatila mo namulinu vote'i kitukitu'a sou xai xe naxalisi'a, la nane'ene'i no taasilo. Mo sou taasilo u'ana'ana. ²⁴ Eni avikalangengi lexe ta mitema ane'i ane e'avali'a, ia ine'e uasi ne umomomo sou i'ou la'ilalixo 'o seville uasi.' ”

Ilixo sou Tamulinu Iesu
(Mat 22:1-10)

²⁵ Ta mitema tavu'alo mimulinu Iesu, la anu muxiu vaxa noxi'a sou muvikalane'i aloxo 'o, ²⁶ ✧ “Lexe itema vile une'e noxilo, ia tanu vulusi'a momu ilee nenu mo semau ilo'a ta 'olu mo ta vimovimou xe tanu vulusiu maulixu kalumo uasi, la anu umomomo sou uxali molomolo noxilo uasi. ²⁷ Mo loxo itema vile utavulenu tu'utu'umaxu mo usoli loxo eni asoli o uasi, la anu umomomo sou uxali loxo molomolo noxilo uasi.

²⁸ Ia lexe vile noxinge ne umasaxa lexe utulusou tani vile veveeni, la uxolu mo uxavutala laixe tei lexe misomisou tani ane ne lamolisou ta'ei xe umaisou lexe anu lamoliu umomomo sou ukalusou xaixai sou utulusou tani ne. ²⁹ Xo loxo 'o io, anu usokou tani ne, io ukalusou uasi xe ta mitema imaisou aloxo ne, la ane'i ikekeiou. ³⁰ Io ivikala lexe, 'Ngamaisou! Maulamenge soxu ne,

---

✧ 14:26: Luk 9:23

musokou sou mutulusou tani ne, ia umomomo sou ukalusou uasi.'

³¹ Mo lexe tatananu tuala vile 'ala'alai sou u'oto noxou tatananu tuala ane vile 'olele, la anu uxolu mo uxavutala laixe tei o lexe anu umomomo sou ilo'a ta mitema sou 'oto'oto noxou ane itemaxu mavulovexa mavulovexa ta'uve (10,000) i'oto, la imomomo sou iuaulixa'a ane vile ilo'a ta mitema sou 'oto'oto noxou ane itemaxu mavulovexa mavulovexa mavulovexa (20,000) ne. ³² Ia lexe anu ulavu lexe umomomo sou uuaulixu tatananu tuala ane vile 'olele uasi xe anu uao no paxa sio, la anu usosovosou noxou itema vile sou ulai uvikalanu tatananu tuala ane vile lexe nenge nenge ta'oto mamu. ³³ Anu aloxo nesi, lexe vile noxinge usu'anu miumiu ukalusi uasi, la anu umomomo sou uxolu molomolo noxilo uasi.

³⁴ Au ne, anu laixe. Ia lexe tu'axu ne tasia'uxu, la nenge talivunoxu tu'axu ne a loxovaa? ³⁵ Anu umomomo sou u'oxo lialia lovoxu uasi mo umomomo sou tapita ilou mosomoso sou u'oxonu lialia lovoxu sou la'ilali uleme no anu uasi. Ane'i isuanu vitanisi.

Itema ane sangalou a uxolu sou ulomu, la anu ulomusou vaikala noxilo 'o.”

15

Vaikala Tovola'isou Sipsip Vile Mu'oxovau (Mat 18:12-14)

¹ Ioxe, ili'i la ta mitema sou itaxusou lamoli ilo'a ta mitema sou 'ili'ilixo masumasua mine'e mipita mixaliliou Iesu sou ilomu noxou. ² ✧ Ia ta Palisaio ilo'a ta mitema sou lapuloto mimunumunuxu Iesu aloxo 'o, “Itema ane ne, ulavusou upita

---

✧ 15:2: Luk 5:30

noxi'a ta mitema sou 'ili'ilixu masumasua mo ilo'a i'ani ipipita kalumo.”

³ Xe Iesu mulavusou xavutalai'a aloxo ne, la sou Anu muvikalane'i no anu vaikala tovola'i vile aloxo 'o, ⁴ ☆ “Lexe ngingi vile ta sipsipiu itemaxu ta'uve, ia vile noxi'a tasia'uxu. La anu u'umesi'a ane'i ane itemaxu tami'a mo mavulovexa mo muxatele tami'a ne ixolu no tani taatexa ne sou i'ani'ani, io anu ulai ukakamulinu ane vile e tasia'uxu ne xoo mo uxalisou. ⁵ Xe uxalisou ukalu, la u'osasou la utavulenu no laxasou, ⁶ sou ulaixu no tuala. Uxali no tuala, la u'avali'a ta menexu ilo'a ta tema tualasou ine'e ipita, io uvikalane'i lexe, ‘Nenge nenge'a ta'osa. Xo eni exalisou sipsipxeni e tasia'uxu 'ole.’ ⁷ Eni avikalangengi lexe anu aloxo nesi, lexe itema vile sou 'ili'ilixu masumasua uxu opoonu, la 'osa'osasou toxoxa'a ane uxali teitexi no opo loxotolo, uuaulixu 'osa'ila ane'i ane itemaxu tami'a mo mavulovexa mo muxatele tami'a ane'i mixiu opone'i tei mo mi-lapu no iou Lataua.

Vaikala Tovola'isou Lamoli Tasia'uxu

⁸ Mo lexe sema vile lamolie siliva mavulovexa, ia vile tasia'uxu. La ane i'elaxu telu ka isilapa tani mo ikamuli laixe mo ixalisou. ⁹ Xe ixalisou ukalu, la ane i'avali'a ta menexie ilo'a ta tema tualasie ine'e ipita, io ivikalane'i lexe, ‘Nenge nenge'a ta'osa. Xo eni exalisou lamolixeni e tasia'uxu 'ole.’ ¹⁰ Eni avikalangengi lexe anu aloxo nesi, lexe itema vile sou 'ili'ilixu masumasua uxu opoonu, la 'osa'osasou toxoxa'a uxali no talaxa'a ta angelo noxou Lataua.”

Vaikala Tovola'isou Itema Mu'umesou Momu

☆ 15:4: Ese 34:11, 16; Luk 19:10

¹¹ Iesu muavuti sou musolonu vaikala noxou aloxo 'o, “Itama vile ilo'a ta 'olu ta mulu tamei ne mixoxolu. ¹² La 'olu ane kitu'a movikalanu momu aloxo 'o, ‘Mamilo, nini nalosilo mixemixeni e nini nemulaxu muai va'axu sou lexe nini nasoli la eni ano'u ne, nalosilo a vaimomo 'o.’ La sou momu muvelunu miumiu mulosi'a ta 'olu tamei ne.

¹³ Maxuveeni uasi, io 'olu ane kitu'a ne mutaxusou miumiu mukalusi sou mulutu mulai no tuala vile no paxa manina. La muvelunu miumiu mukalusi no anu 'ilixosou lexamana noxou. ¹⁴ Xe mukalusou miumiu avile aloxo ne, io tausoli toxoxa'a muxali no xalexalee tuala ne mukalusi, la anu muxamuli lexe anu xou 'ani vile la sou u'ou uasi. ¹⁵ La sou anu mulai sou lexe uxaxai noxou itama vile sou tuala ane ne. La itama ane ne, mupalusou mulai no xalee lia ane ta memeeu ixolu sou i'ani'ani no anu sou lexe u'a'ane'i. ¹⁶ Anu muxamulinu lexe musolixu manina mo umomomo sou u'ou la'ilalixa'a ta memee. La itama vile ulosou mii vile sou u'ou uasi.

¹⁷ Muxamuli tu'utu'umaxu aloxo ne, la sou xavutalau mulivu. La movikala aloxo 'o, ‘Ta mitema ta piena sou xaixai noxou mamilo ne, i'ani'ani ia la'ilalixa'a pa'usou a uai sio. Ia eni ne, esolixo manina mo 'aso asoli. ¹⁸ ✧Eni aavutisi mo alutu alivu alai noxou mamilo mo avikalanu lexe, “Mamilo, eni e'oxonu 'ili'ilixu masumasua mulai noxou Lataua teitexi no opo loxotolo mo noxine kalumo. ¹⁹ Mo umomomo sou nini namoxo'ilo lexe eni 'iline la uasi. Eni axolu loxo itama vile sou xaixai noxinesi.” ’ ²⁰ La sou anu muavuti sou mulivu mulai noxou momu.

Xe anu uao unene'e no paxa sio, io momu mutamasou manina. La sou

---

✧ **15:18:** Lex 51:4

anu muiave mulai noxou 'olu ne, sou muaulaxu xe mutimunu xaleenu sou mu'osasu. ²¹ La 'olu muvikalanu aloxo 'o, 'Mamilo, eni e'oxonu 'ili'ilixo masumasua mulai noxou Lataua teiteixi no opo loxotolo mo noxine kalumo. Mo umomomo sou nini namoxo'ilo lexe eni 'iline la uasi.'

²² Ia momu muvikalane'i ta mitema sou xaixai noxou aloxo 'o, 'Ngapalea! Ngano'u tokolomo lailaixe noxilo ne ngane'enu mo ngatokolomonu no anu. Mo ngano'u 'ola'ola mo ngane'e nataanu no avolu. Xe ngano'u siove mo nataanu sou tava'u. ²³ Xe ngano'u bulumakau 'ilie vile mulu ane lovoxu manina mo ngavau. Ngavau sou ta'oxo la'ilali tila mo ta'osa. ²⁴ ✧ Xo 'alixeni mulu 'o mu'umesilo loxo musoli, ia mulivu mune'e noxilo loxo anu mumauli la.' La sou ane'i miavuti sou mi'osasu.

²⁵ No voxo ngiou ane ne, la 'olu laposalaxu ne, anu muxolu no xai. Xe no mine mulivu mune'e muxali 'alai no tani, la mulomusi'a ta mitema ilelexe mo ilelei. ²⁶ La sou anu mu'avalou itema sou xaixai noxou momu vile mune'e sou mutali'isou lexe mii ma'ia ane ane'i i'oxo'oxonu ne? ²⁷ La anu itema sou xaixai noxou momu ne, mukolinu aloxo 'o, 'Vivine anu a muxali mo mamine muvau bulumakau 'ilie vile mulu ane lovoxu manina. Xo anu mulivu mune'e muxali noxou laixesi mo uulua uasi.'

²⁸ Vimou mulomusou aloxo ne, la la'iaxu mo umasaxa sou u'una no tani uasi. La sou momu muuatulai sou muxolixolinu sou lexe u'unalai no tani. ²⁹ Ia anu muvikalanu momu aloxo 'o, 'Nalomu, no tauutauu ie tavu'alo mukalu o ne, eni exaxai noxine loxo itema sou napalupalu-sousi mo alavusou aloloxoloxu vaikalameni uasi.

✧ 15:24: Ep 2:1, 5

Ia nini nalavusou sou nalosilo mee 'olu vilesi loxo 'o sou nexi noxi'a ta menexilo ta'ou mo ta'osa uasi. ³⁰ Ia 'iline soxu ane ne, anu mulai muvelunu mimemimeni no anu 'ilixo sou lexamana noxou, ia mulivu mune'e la nini nevauxou bulumakau vile mulu ane lovoxu!'

³¹ La momu muvikalanu aloxo 'o, 'Alixeni, nini ne nexoxolu noxilosi mo mimii latala noxilo ne, nini na'aninisi. ³² Ia laixe lexe nenge nenge'a tapita sou ta'ani mo ta'osa, xo vivine soxu ne mu'umesinge loxo musoli, ia mulivu mune'e 'o loxo mumauli la.' ”

16

Vaikala Tovola'isou Itema sou Kalavoi Mu'oxonu Xaixai Laixe

¹ Mukalu, la Iesu muvikalane'i ta molomolo noxou aloxo 'o, "Itema vile sou usaxila'u lamoliu itema sou lavuluti vile mupaipalunu lamoliu tila noxou. La sou ta mitema mose'i milai mia'aloxu noxou tilasou ne. ² La sou tila noxou mu'avalou sou mutali'isou lexe, 'Nini ne'oxo mii ma'ia, la sou ta mitema mia'aloxene noxilo? Nini naxolu loxo itema sou usaxila'u lamolixeni la uasi. Nini nakalu, io nini nakaukavunu a'alosou lamolixeni ukalusi mo nalosilo.'

³ La sou itema sou usaxila'u lamoliu tilasou ne, anu molu muvikalala aloxo 'o, 'Tila noxilo uxexeleli no anu xaixai ane anu mulosilo 'o, la eni a'oxonu mii ma'ia? Xo eni xavileli sou a'asi'asi uasi mo eni amaelasou alingalinga mimii noxi'a ta mitema. ⁴ Anu ane, eni exalisou vote'i vile sou a'oxonu no mine tila noxilo uxexeleli no anu xaixai noxilo lai 'o, la ta mitema i'osasilo mo i'avalilo a'unalai no taasi'a.'

⁵ Anu muxalisou vote'i vile aloxo ne, la sou anu mu'avali'a ta mitema vilevilesi e mino'u tilasou miumiu ia ikolinu uao. Ane'i mine'e, la sou mutali'isou vile noxi'a tei aloxo 'o, 'Nini neno'u miumiu tila noxilo ta'ei sou nakolinu?'

⁶ La anu mukolinu aloxo 'o, 'Eni eno'u vata sou oву olivu temanu lexaxu vexasou itemaxu ta'uve (100).'

La sou anu movikala lexe, 'Nano'u uoli voloxu e ekaukavunu mii ane nini neno'u ne, mo naxolu no lia palea sou naxiu mo nakaukavu mavulovexa ta'uve.'

⁷ Mukalu, la mutali'isou tameisi'a lexe, 'Nini neno'u ta'ei sou nakolinu?'

La anu mukolinu aloxo 'o, 'Eni eno'u tiva sou uti temanu itemaxu ta'uve.'

La anu movikala lexe, 'Nano'u uoli voloxu e ekaukavu mii ane nini neno'u ne mo naxiu uxali loxo itemaxu tami'a (80).'

⁸ Anu itema sou kalavoi, ia mu'oxonu xaixai laixe no anu lavulavu noxou aloxo ne, xe tila noxou mulavusou, la mu'itinu ualasou. Xo ta mitema ane ilavusou Lataua uasi no lia 'o, iuaulixa'a ane'i ane milavusou Lataua no anu xaixai sou lialia 'o. ⁹ La sou eni avikalangengi ta molomolo noxilo lexe, ngaxaxai laixe no anu mimii sou lialia 'o sou ngamolo ta menexinge ane imaxa'u 'ili'ilixomengi, mo sou ili'i xe mimemimengi ne ukalu, la Lataua u'avalinge ngalai ngaxolu no tuala ane kaluxu uasi.

¹⁰ ✧ Aloxo ne, la sou lexe itema vile umomomo sou usaxila'u mii ane kitu'a laixe, la anu umomomo sou usaxila'u mii ane tatila laixe kalumo. Ia lexe itema vile umomomo sou usaxila'u mii

ane kitu'a laixe uasi, la anu umomomo sou usaxila'u mii ane tatila laixe uasi kalumo. ¹¹ La sou lexe ngingi ngamomomo sou ngasaxila'u mimii ane sou lia 'o laixe uasi, la 'ena'ei u'italongengi sou ngasaxila'u mimii ane maninasou? ¹² Mo lexe ngingi ngamomomo sou ngasaxila'u itema vile miumiu laixe uasi, la 'ena'ei uitimengi mimii sou ngasaxila'u?

¹³ ✧ Mo eni avikalangengi kalumo lexe, itema sou xaixai vile umomomo sou uxaxai noxi'a ta tatila noxou tamei uasi. Xo maasi, xe xavutalau ukalipala, la anu umasaxau vile uasi, io umasaxau ane vile. Xe anu uxaxai noxou vilesi, ia tanu vulusiu ane vile. Aloxo ne, la sou ngingi ngamomomo sou ngaxaxai noxou Lataua xe ngaxaxaisou lamoli kalumo uasi.”

¹⁴ Ta Palisaio ane tane'i uxolu no anu lamoli musuku milomusou Iesu muvikalala aloxo ne, la ane'i mipilikeu. ¹⁵ ✧ La sou Iesu muvikalane'i aloxo 'o, “Ngingi ta mitema sou ngatoongenge lexe ngingi ta mitema ta laixe no ie'i ta mitema, ia Lataua mulavusou mii ma'ia ane muxolu no tangengi ne. La sou 'ena'ei ane ta mitema i'itinu ualasu ne, Lataua umasaxau uasisi manina.”

Iesu Mulosi'a Lavulavu Mose'i La

¹⁶ ✧ Iesu muvikalane'i ta Palisaio la aloxo 'o, “Vaikala sou lapuloto noxou Mosesi mo vaivaikala noxi'a ta mitema sou palomatana mune'e mutalo noxou Ioanesi. Musoko no voxo ane ne, la eni esokou a'alo laixe sou saxisaxila'u noxou Lataua sou alutunoxu ulai no tuatuala. La ta mitema tapiena xavine'i sou imasaxa lexe

---

✧ **16:13:** Mat 6:24 ✧ **16:15:** Mat 23:28; Luk 18:9-14 ✧ **16:16:** Mat 11:12-13

i'una no anu. ¹⁷ ✨Ia mimii latala teitexi no loxotolo mo lialia 'o, ili'i la ukalu. Ia vaikala seville kitu'a no nano no 'a lapuloto noxou Mosesi ne, umomomo sou ukalu uasi.

¹⁸ La sou itema ukusaie semau, io u'uluxe sema vileli, la anu mususunoxu taula'i. Xe mulu vile ane uno'e sema e mulue musu'ane ne, la anu mususunoxu taula'i noxou kalumo.”

Itema sou Lavuluti Tapiena Ilou Lasaro

¹⁹ Iesu musolo vaikala noxou la aloxo 'o, “Itema vile sou lavuluti tapiena muxoxolu. Ia utaa tokolomoxu lauoinu veveeni no ale, xe utaa ane keakea laixe no nano. Mo u'ou la'ilali lailaixesi no voxovoxo. ²⁰ Io, no aitengaxu taasou ne, la itema vile sou lingalinga ualasou lexe Lasaro e xalexalevi mutomunu vasimolu, anu a uxoxolu ne. ²¹ Anu umasaxa lexe u'ou la'ilali 'utu'utuxu ane ulapau no luusou la'ilali noxou itema sou lavuluti piena ne. Ia ta a'aa ine'e la ixamexam-esou xalexalevinu.

²² Ioxe, ili'i xe itema sou lingalinga ne musoli, la ta angelo mitavule mulai mipamotonu muxolu muvaisa'inu Avalaamu. Xe ili'i la itema sou lavuluti tapiena ne kalumo musoli, la mi'asixu. ²³ La mulai muxolu no tualasi'a ta mitema ane misoisoli la anu muxamulinu navunavu tatila. Xe iou mutelo, la mumaisou Avalaamu muxolu no paxa, ia Lasaro anu muvaisa'inu. ²⁴ La sou mu'ava mulai noxou aloxo 'o, 'Ae, 'ilisuleli Avalaamu, eni examuli navunavu tatila no anu navu 'o. La sou nini tanenixo mo napalusou Lasaro utoo avolu simisou no lexa mo une'e umulaxu no lewego mo u'oxo lelemesou.’

✨ **16:17:** Mat 5:18

²⁵ Ia Avalaamu muvikalanu aloxo 'o, 'Ilusuleli, naxavutala lexe no mine nini nemauli nexoxolu no lia, la nini neno'u mimii ane lailaixe. Ia Lasaro ne, anu muno'u mimii ane masumasuasi. Ia vaimomo 'o, la anu uxolu laixe mo u'osa 'o, ia nini a naxolu no anu navunavu ne. ²⁶ Xe kalumo xo, vanunu toxoxa'a anu a uxolu no nixi noxinge nenge'a, la sou evile lai 'o umasaxa lexe ulai noxine ne, la umomomo uasi, xe evile lai noxine ne, umasaxa lexe une'e noxixe 'o, la umomomo uasi kalumo.'

²⁷ La sou anu muvikalanu Avalaamu aloxo 'o, 'Toxe, la sou eni alingaine nini 'ilusuleli. Napalou sou Lasaro ulai no tani noxou mamilo, ²⁸ xo eni ta vivilo ta'uve ane a ixoxolu no anu ne. La sou Lasaro upeletotosi'a, mo sou ane'i kalumo la ine'e no tuala sou navunavu 'o uasi.'

²⁹ Ia Avalaamu muvikalanu aloxo 'o, 'Nalomu, lapuloto noxou Mosesi mo vaivaikala noxi'a ta mitema sou palomatana anu a muxolu ne sou ane'i ilomu no anu.'

³⁰ Xe anu muavuti la muvikalanu la aloxo 'o, 'Ilusuleli Avalaamu, navikala aloxo ne uasi. Xo lexe itema vile musoli, ia utulu mo ulai noxi'a la sou ane'i ixiau opone'i.'

³¹ La Avalaamu muvikalanu aloxo 'o, 'Lexe ane'i ilomousou lapuloto noxou Mosesi mo vaivaikala noxi'a ta mitema sou palomatana uasi, la ane'i imomomo sou ilomuxu itema vile e musoli ka mumauli ne sou ixiau opone'i uasi kalumo.' ”

17

Tli'ilixo Ane Uolexa'a ta Mitema sou Isusu

*Noxou Lataua**(Mat 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)*

¹ Iesu muvikalane'i ta Palisaio mukalu, la muvikalane'i ta molomolo noxou la aloxo 'o, "Mimii ane uolexa'a ta mitema sou isusu noxou Lataua ne, anu a uxoxolu. Ia itema ane uolexa'a ta mitema sou isusu noxou Lataua ne, Lataua ulosou navunavu. ² Lexe itema vile uolexu vile noxi'a ta mitema ane imuxamuxaxu tane'i noxilo loxo ta molomolo ta kitu'a sio sou isusu noxou Lataua, la laixe lexe isakiinu lavo'o vile tatila no xolanu mo ilea ulu'elai no luaki, mo sou Lataua ulosou navunavu uasi. ³ ✧ Aloxo ne, la sou ngingi ngasaxila'inge laixe.

Ia lexe menexinge vile ane mumulaxu tanu noxou Lataua io u'oxonu 'ilixu vile masua, la nakaitolonu. Xe lexe anu upala'alixu susu noxou noxine mo uxiu opoonu, la nini naxiu tumalineu. ⁴ Mo lexe anu u'oxonu 'ili'ilixu masumasua noxine alaxu muxatele tamei no anu voxo vile, ia anu une'e noxine alaxu muxatele tamei sou upala'alixu 'ili'ilixu masumasua noxou ne, la nini naxiu tumalineu."

⁵ Ta mitema sou xaixai noxou Iesu mivikalanu Tila aloxo 'o, "Na'oxonexi mo tamuxamuxaxu tanexi pekia'u noxou Lataua!"

⁶ ✧ La sou anu muvikalane'i aloxo 'o, "Lexe ngingi ngamuxamuxaxu tangengi noxou Lataua kitu'asi umomomo loxo ovu masitati ngiaxu, la ngingi ngamomomo sou ngavikalanu ovu vile 'o lexe, 'Naluvuneni no mukuluxene mo nalai natouneni no luaki,' la anu ulomungengesi."

⁷ Iesu musolonu vaikala noxou aloxo 'o la, "Lexe ngingi vile ne, upalusou itema sou xaixai

noxou sou lexe uxaxai no xaixu mo usaxila'a ta sipsipiu, xe ulivu une'e, la loxovaa anu uvikalanu lexe, 'Nane'e avile mo naxolu mo na'ani.' Uasi. ⁸ Ia anu uvikalanu lexe, 'Nalalaxii la'ilalixo mo natavulenu ilou lexasou une'e sou a'ou mo aiemolu, io nini natutulumaieli. Xe eni a'ani mo aie ukalu, la sou nini na'ani xe naie.' ⁹ Mo loxovaa anu uvikala laixe noxou itema sou xaixai noxou ne xo anu mulomusou mu'oxonu mii ane anu muvikalanaxu ne? Uasi. ¹⁰ Aloxo ne, la sou ngingi kalumo lexe nga'oxonu mii ane tilasinge uvikalangengixu ne, la sou ngavikala lexe, 'Nexi minu ne ta mitema sou xaixai noxine vitanisi. Nexi te'oxo xaixaimexisi ane nini nelosixe.' "

Iesu Mupamauline'i ta Mitema Mavolovexa Ane Vulukali Mu'i'a

¹¹ Iesu muvikalane'i mukalu, la mulutu sou lexe ulai ne Ielusalemu. La mumuamua'i mulai mumulinu pilixasou xalee lia tila ne Samalia xe Xalilaia. ¹² Anu sou u'una no tuala vile, la ta mitema mavulovexa ane vulukali mu'i'a ne, mine'e mimaisou Iesu no vote'i. La ane'i mitulu no paxasi, ¹³ ✧ia mi'ava tatila mulai noxou lexe, "Tila Iesu, nini taneninexe!"

¹⁴ ✧Ia no mine Iesu mumaisi'a, la muvikalane'i aloxo 'o, "Ngalai mo ngamaxa'inge noxi'a ta aili'i." Xe ane'i mimuamua'i milalai no vote'i, la vasime'a laixe mukalu.

¹⁵ La sou vile noxi'a mumaisou vasimolu lexe muxali laixe mukalu, la mu'ava'ava tatila sou mu'itinu Lataua ualasou mo mulivu mune'e noxou Iesu. ¹⁶ Mune'e, la mulapau mulu'e noxou Iesu tava'u sou muvikala laixe mulai noxou. Ia itema ane ne sie Samalia mo.

17 Iesu mumaisou itema ne aloxo ne, la mutali'isou aloxo 'o, “Eni epamaulingengi ta mitema mavulovexa, ia muxatele tami'a ane'i 'ava? 18 La ilivu ine'e mo i'itinu Lataua ualasou ua. Ia itema aasila soxu vilesisi 'o, mulivu mune'e sou mu'itinu Lataua ualasou 'o.” 19 Mukalu, la Iesu muvikalanu aloxo 'o, “Natulu mo nalai. Xo nini nemuxamuxaxu taneni noxilo, la sou nini vasimene muxali laixe.”

Saxisaxila'u Noxou Lataua a Muxali ne
(Mat 24:23-28, 37-41)

20 Ioxe, no voxo vile, la ta Palisaio mitali'isou Iesu lexe saxisaxila'u noxou Lataua une'e talu? La sou Iesu mukolinu tali'i noxi'a aloxo 'o, “Saxisaxila'u noxou Lataua ne uxali loxo mii e nenge tamaisou no anu ienge uasi. 21 Mo umomomo sou ta mitema ivikala lexe, ‘Anu 'a lai 'o.’ mo ivikala lexe, ‘Anu 'a 'olele.’ uasi. Xo ngamaisou, Lataua Anu 'a usasaxila'inge ne.”

22 Mukalu, la muvikalane'i ta molomolo noxou aloxo 'o, “Ngemasaxa lexe ngamaisou Itema 'Olu no anu voxo vilesisi 'o, ia voxo sou umomomo sou ngamaisou la uasi, a unene'e. 23 ✧Ia ta mitema ivikalangengi lexe, ‘Anu 'a 'olele.’ mo ivikala lexe, ‘Anu 'a lai 'o.’ Ia mamu sou ngalomuxa'a mo ngamuline'i. 24 Xo voxo noxou Itema 'Olu ne, uxali loxo lele'e ulami e ukaasou opo loxotolo ukalusi. 25 Ia tei no anu, la Anu utavulenu tu'utu'umaxu tapiena mo ta mitema vaimomo 'o ixiu tumali'a noxou.

26 Mii ma'ia ane uxali no xovo ane ne, anu iou vilesisi aloxo no anu voxo noxou Noa. 27 No anu voxo ane ne, la ta mitema i'ani'ani mo iie mo

✧ 17:23: Mak 13:21; Luk 21:8

itataula'ixa'a ngatongato'o mulai muxali no voxo ane Noa mu'unalai no anu lasipi tatila. Io alipaa toxoxa'a muxali mole mu'uo'uosi'a mikalu avile.

28 ✧ Mo anu iou vilesisi aloxo no anu voxo noxou Loti kalumo. No anu voxo ane ne, la ta mitema i'ani'ani mo iie mo ilotolotonu mimii mo imomolo mimii sou ta mitema iloto noxi'a mo itotou la'ilali xe itutulou sou tatani. 29 Ia no anu voxo ane Loti mulutu mu'umesou tuala ne Sodomu, la navu ilou lavo'o axeaxexaxu mulapalapau molu no opo loxotolo mulu'e mu'elaxa'a mikalu avile.

30 Voxo ane Itema 'Olu uxali ne, anu iou vilesisi kalumo aloxo ne. 31 ✧ No anu voxo ane ne, la umomomo sou mitema ane uxolu teitexi no tani laxa'u ne, ulivu ulu'e no taasou sou utaxusou miumiu la uasi. Xe anu aloxo nesi, la itema ane mulai no xaixu ne, ulivu une'e no taasou sou uno'u mii vile la uasi. 32 ✧ Ngaxavutalane Loti semau. 33 ✧ Lexe itema ane tanuxu maulixu sou lia 'o, la anu uxovulaunu mauli ane kaluxu uasi, xe itema ane uxovaunu maulixu sou lia 'o, la anu uno'u mauli ane kaluxu uasi. 34 Eni avikalangengi lexe no anu 'olovoxo ane ne, la ta mitema tamei iai ipita no luu vile, ia ta angelo ino'u vile ulai io vile usu'a uai ne. 35-36 Mo ta sema ta tamei i'ulaluu la'ilali, la ta angelo ine'e ino'e vile, io vile isu'a ixolu ne.”

37 Xe ta molomolo noxou milomusou aloxo ne, la mitali'isou aloxo 'o, “Tila, mii ane ne, uxali 'a ne'ei?”

La Iesu mukoline'i aloxo 'o, “No anu xalee lia ane vasime'a ta mitema misoisoli uta'olu no anu,

---

✧ 17:28: Tav 18:20; 19:25 ✧ 17:31: Mat 24:17-18 ✧ 17:32: Tav 19:17, 26 ✧ 17:33: Luk 9:24

la ta suluvi nenu ine'e ipita sou i'i'a ta mitema e misoisoli ne.”

18

Vaikala Tovola'isie Sema Vaalu Vile Milinga Pekia'ū Noxou Itema sou Uilevinu Vaivaikala

¹ ✧ Ioxe ili'i, la Iesu muvikalane'i ta molomolo noxou no anu vaikala tovola'i vile sou ulosieixa'a lexe ikilaka utotomu, io isuanu 'ilixo sou lakilaka uasi. ² La sou Anu muvikalane'i aloxo 'o, “No anu tuala vile, la mitema sou itilovosou vaivaikala vile a muxolu ne. Ia anu ulavusou umama'u noxou Lataua mo uxavutalane'i ta mitema uasi. ³ Mo sema vaalu vile ane a mixolu no tuala ane ne kalumo. Ia ane ine'e utotomu noxou itema sou utilovosou vaivaikala ne sou ilinga noxou lexe, ‘Nasu'ulileli no anu vaivaikala ane uluaxeni utulusilo no anu.’

⁴ Ane mine'e milinga noxou alaxu tavu'alo mukalu tei, la anu ulomuxe uasi. Ia ili'i, la tanu muvikala aloxo 'o, ‘Eni ne, amama'u noxou Lataua uasi mo axavutalane'i ta mitema uasi, ⁵ ia xo sema vaalu ano 'o imolo'inasilo utotomu 'o, la eni asu'uline no anu vaivaikala ane uluaie utulusie no anu. Mo sou mamu sou ane ine'e utotomu sou itotosaleli.’”

⁶ La Anu musolo vaikala aloxo 'o, “Ngalomusou mii ma'ia ane itema masua sou utilovosou vaivaikala mulemolu. ⁷ La sou loxovaa, ta mitema ane Lataua musosovosi'a lexe ta na'u itama noxou no voxovoxo utotomu, la Anu umomomo sou usu'uline'i no anu vaivaikala ane ta uluai'a itulusi'a no anu uasi? Mo anu u'oxololooxa'a, io usu'uline'i uasi? ⁸ Eni avikalangengi aloxo 'o. Lataua usu'uline'i no

---

✧ 18:1: Kol 4:2; 1Te 5:17

anu vaivaikala paleasi. Ia loxovaa, Itema 'Olu une'e, la umomomo sou Anu umaisi'a ta mitema no lialia 'o imuxamuxaxu tane'i noxou Lataua? Uasi.”

Vaikala Tovola'isi'a Palisaio Ilou Itema sou Utaxusou Lamoli

⁹ Ta mitema mose'i mixavutala lexe ane'i mimulinu lapuloto noxou Mosesi, la sou ane'i ta mitema ta laixe, io ilu'elailixa'a ta mitema mo'sei sou ixavutala lexe ane'i ta laixe uasi. La sou Iesu muvikalane'i no anu vaikala tovola'i vile aloxo 'o, ¹⁰ “Ta mitema tamei milai no tani tila noxou Lataua sou ilinga. Vile noxi'a ilou ne, anu Palisaio xe vile ne anu itema sou utaxusou lamoli. ¹¹ Io, ilou milai, la Palisaio mutulu sou mukilakasou no tanu aloxo 'o, ‘Lataua, eni alemo laixe ulai noxine xo eni loxo ta mitema mo'sei ane ipakali mo i'oxonu 'ili'ilixo masumasua mo isusu no anu taula'i xe loxo itema ane sou utaxusou lamoli e utulu no pa'umelo 'o uasi. ¹² ✧Ia eni amitema sou alavusou apelemu alaxu tamei no anu voxo ta'uve mo muxatele tamei mo alavusou avelunu mimii ukalusi noxilo sou aitinu mavulovexasou ulai noxine.’

¹³ ✧Ia itema sou utaxusou lamoli ne, mutulu va'axu noxou Palisaio mo iou utelo no opo loxotolo uasi. Ia mutangatulu sou mu'otu'otunu lutunu, io muvikalala lexe, ‘Lataua, tanenixo xo eni itema sou 'ili'ilixo masumasua.’

¹⁴ ✧La sou avikalangengi lexe itema ane sou utaxusou lamoli ne mulivu no tani, la Lataua mumoxo'u lexe anu itema mulapu. Ia Palisaio ne aloxo ne uasi. Xo ta mitema tavu'alo ane'i

ane i'itinu ualasi'a ne, la Lataua ulu'elailixa'a, xe ane'i ane ilu'elailixa'a, la Lataua u'itinu ualasi'a.”

Mine'ene'i ta Molomolo Noxou Iesu

¹⁵ Iesu muvikalane'i aloxo ne xe mukalu, la ta mitema mine'ene'i ta 'ili'a ta keakea noxou sou lexe Iesu umulaxu avolu noxi'a sou ualusi'a. Xe ta molomolo noxou mimaisi'a aloxo ne, la mikaitolone'i. ¹⁶ Ia Iesu mu'avalu'a ta molomolo ta kitukitu'a mine'e noxou, io muvikalane'i ta molomolo noxou aloxo 'o, “Ngaxexesi'a ta molomolo ta kitukitu'a nesi mo ine'e noxilo. Io nga'apixa'a uasi. Xo ta mitema ane loxo ta molomolo ta kitukitu'a 'o, ane'i imomomo sou ixolu no anu saxisaxila'u noxou Lataua. ¹⁷ ✧Eni avikalangengi manina musuku aloxo 'o. Itema vile umasaxa sou uxali loxo ta molomolo ta kitukitu'a 'o uasi, la umomomo sou Lataua usaxila'u uasi.”

Tila sou Lalotu Noxi'a ta Iutaia E Anu Itema sou Lavuluti

(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ ✧Tila vile sou lalotu noxi'a ta Iutaia mutali'isou Iesu aloxo 'o, “Itema laixe sou ulosixe lavulavu, mii ma'ia ane lexe eni a'oxonu la sou eni ano'u mauli ane kaluxu uasi no anu?”

¹⁹ Xe Iesu muavuti la mukolinu aloxo 'o, “Tava'u loxovaa ane nini nemoxo'ilo lexe eni laixe 'o? Itema vile laixe uasi, ia Lataua Anusisi. ²⁰ ✧Nini nelavu no anu lapuloto noxou Mosesi e muvikala lexe, 'Ngingi ane ngetaula'i, la ngasusunoxu taula'ingenge uasi. Mo mamu sou ngavau itema vile usoli. Mo mamu sou ngapakali. Mo mamu sou ngakalavoinu itema

---

✧ **18:17:** Mat 18:3   ✧ **18:18:** Luk 10:25   ✧ **18:20:** Mul 20:12-16; Lap 5:16-20

vile vitanisi sou ngavikala lexe manina teitexi. Xe ngatoxone'i ta maminge ilo'a ta neninge.' ”

²¹ Xe anu muavuti, la muvikalanu Iesu aloxo 'o, “Lapuloto ane ne, eni emulinu no mine eni molomoloxo mo mune'e mutalo vaimomo 'o.”

²² Xe Iesu mulomu noxou aloxo ne, la sou muvikalanu lexe, “Mii vilesisi a na'oxo uao. Nalai mo nano'u lavulavulutimeni ukalusi mo ta mitema ilotonu, xe nano'u lamolisou la sou naiti'a ane'i ane i'a mimii uasi. Xe nini na'oxo aloxo ne, la sou mimii lailaixe ane uai teitexi no opo loxotolo ne, nini na'anini. Ia nane'e mo namulileli.”

²³ Xe itema ne mulomusou vaikala noxou aloxo ne, la iou mupalulu. Xo anu mulavusou lexe anu lavulavulutiu tavu'alo misevile. ²⁴ Iesu mu- maisou itema ne la muvikalanu aloxo 'o, “Ta mitema ane lavulutii'a tavu'alo musuku ne, anu pekia'u musuku noxi'a sou i'unalai no anu saxisaxila'u noxou Lataua! ²⁵ Manina lexe anu se'isisi sou kameli vile u'unalai no anu umo vile taxanu, ia itema ane lavulutiu piena musuku ne, anu pekia'u misevile noxou sou u'unalai no anu saxisaxila'u noxou Lataua.”

²⁶ Xe ane'i ane milomusou vaikala noxou aloxo ne, la ane'i mitali'isou Iesu aloxo 'o, “La sou 'ena'ei ane sou uno'u mauli ane kaluxu uasi ne?”

²⁷ La Iesu mukoline'i aloxo 'o, “Mii ma'ia ane ta mitema imomomo sou i'oxonu uasi ne, Lataua umomomo sou u'oxonu.”

²⁸ Xe Pita muavuti la muvikalanu aloxo 'o, “Nexi texiu tumalixeu mimii latala noxixe ne mukalu, ia tene'e 'o sou temulineni!”

²⁹ Xe Iesu muavuti la muvikalane'i aloxo 'o, “Eni avikalangengi manina musuku aloxo 'o. Lexe itema vile u'umesou taasou mo semau mo ta vimovimou mo momu ilee nenu xe ta 'olu'olu

sou lexe u'italonu mauixu ulai noxou Lataua sou usaxila'u, ³⁰ la anu uno'u mimii tavu'alo uuaulixu mimii ane anu mu'umesou tei no mine anu uxolu no lia 'o xe ili'i no mine anu usoli, la uno'u maui ane kaluxu uasi.”

Iesu Mutotokasou Soli Noxou Alaxu Tatalu-
sou

(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ ✧ Ioxe, Iesu muvikalane'i aloxo ne xe mukalu, la muno'a ta molomolo noxou mavulovexa mo mulu'e no lia tamei mine'e 'alai noxou sou muvikalane'i aloxo 'o, “Nenge nenge'a sou tanuna ne Ielusalemu 'o, mo sou mimii latala ane ta mitema sou palomatana mikaukavunusou Itema 'Olu ne, uxali manina. ³² ✧ La sou ta mitema ino'u sou i'italonu ulai no avo'a ta mitema ane'i ane ilavusou Lataua uasi, sou imolovila'isou mo ikekeiou mo ituvesou xe ipuapuasou mo ivau usoli. ³³ Uai no anu lulu voxo tamei xe tatalusou, la Anu utulu.”

³⁴ ✧ Ia ta molomolo noxou ilamana no anu mimii ane Iesu mulemolu ne uasi. Xo laaxu ne mutalume noxi'a, la sou ane'i ilavusou mii ma'ia ane Anu ulelemolu ne uasi.

Iesu Mupamaulinu Itema Vile Iou Seleveenu

(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Ioxe, Iesu ilo'a ta molomolo noxou milai mixali 'alai ne Ieriko, la itema vile iou seleveenu a muxoxolu no vote'i pa'umolu ne. Anu uxoxolu ne sou ulingalinga mimii noxi'a ta mitema. ³⁶ No voxo ane ne, anu mulomusi'a ta mitema tavu'alo imuamua'i inene'e, la mutali'isi'a aloxo 'o, “Mii

---

✧ **18:31:** Luk 24:44   ✧ **18:32:** Luk 9:22, 44   ✧ **18:34:** Mak 9:32

ma'ia ane, uxaxali ne?” ³⁷ La ane'i mikolinu aloxo 'o, “Iesu sie Naseleti Anu a une'e ulai ne.”

³⁸ La anu mu'ava mulai noxou Iesu aloxo 'o, “Iesu, nini Deviti 'ilusunu, nini tanenixo!”

³⁹ Ia ane'i ane miulaxunu Iesu ne mikaitolonu, la mivikalanu lexe anu uxolu tasiau, ia anu ulomuxa'a uasi, anu mu'ava mu'oki mulai noxou Iesusi aloxo 'o, “Deviti 'ilisunu, nini tanenixo.”

⁴⁰ Xe Iesu mulomu aloxo ne, la sou mutulu sou muvikalane'i lexe ine'enu itema ne noxou. Xe mine'e mixalixu 'alai noxou, la Iesu mutali'isou aloxo 'o, ⁴¹ “Nini nemasaxailo lexe eni a'oxonu mii ma'ia noxine ne?”

La anu mukolinu aloxo 'o, “Tila, emasaxa lexe ieli ukala mo amalei laixe.”

⁴² La sou Iesu muvikalalanu aloxo 'o, “Eni emasaxa lexe nini ieni ukala mo namalei laixe. Xo nini nemuxaxu taneni noxilo, la sou ieni mukala.” ⁴³ Alaxu vilesisi 'o, la iou mukala sou mumalei, la sou anu mu'iti Lataua ualasonu mo mumulinu Iesu. Xe ta mitema mukalusi ne mi- maisou, la ane'i kalumo mi'itinu Lataua ualasonu.

19

Iesu Mu'avalou Sakiasi

¹ Ioxe, Iesu mu'unalai no tuala ne Ieriko, la mulai a vile sou lexe ulai ne Ielusalemu. ² La itema vile a muxolu no tuala ne, ualasonu lexe Sakiasi. Anu tila noxi'a ta mitema sou itaxusunu lamoli, xe anu itema sou lavuluti tavu'alo. ³ Ia mumasaxa lexe umaisou Iesu ne lexe Anu itema ma'ia. Ia umomomo sou umaisou uasi. Xo anu aii ataxu xe ta mitema tapiena musuku mitaluxu. ⁴ La sou anu muiave muuli no anu vote'i ane Iesu unene'e no anu, la mutelai no ovu lovo vile sou lexe umaisou Iesu no mine anu une'e.

⁵ Ioxe, Iesu mune'e xe muxali no lia no ovu tava'u, la Anu iou mutelo xe mumaisou Sakiasi no anu ovu ne, la sou muvikalanu lexe, “Sakiasi, napalea nalu'e no lia. Xo vaimomo 'o, eni alai avile sou axolu no tani noxinesi.” ⁶ La sou anu mupalea mulu'e no lia sou mu'osasonu Iesu sou mulailixu no taasou.

⁷ ✧Ta mitema mukalusi ne, mimaisou aloxo ne, la miavuti sou mimunumunuxu aloxo 'o, “Ngamaisou, Anu a mulai muxolu sou u'ani no tani noxou itema sou 'ili'ilixu masumasua.”

⁸ ✧Ia Sakiasi muavuti, la mutulu sou muvikalanu Tila aloxo 'o, “Tila nalomu noxilo. Eni akalipalanu mimii noxilo ukalusi mo avelu xalee vilesi'a ta mitema ane i'a lavuluti uasi. Mo lexe eni e'oxo loloxu itema vile sou epakalinu miu vile, la eni akolinu miu ne alaxu tami'a.”

⁹ ✧La Iesu muvikalanu aloxo 'o, “Vaimomo 'o, Lataua mupamauline'i ta tema tani ane 'o. Xo itema ane 'o ne kalumo anu Avalaamu 'ilusunu vile. ¹⁰ ✧Xo Itema 'Olu ne mulu'e no lialia 'o sou ukamuline'i ta mitema, xe upamauline'i ane'i ane mixovulau.”

Vaikala Tovola'isou Mina* Mavulovexa
(Mat 25:14-30)

¹¹ Ane'i ixolu sou ilolomu noxou, la Anu muvikalane'i no anu vaikala tovola'i vile. Xo anu muxali 'alai ne Ielusalemu loxo ne, la ta mitema mixavutala lexe imaisou saxisaxila'u noxou Lataua no ie'i paleasi. ¹² La sou Anu muvikalala aloxo 'o, “Itema tila vile mulutu sou mulai

---

✧ **19:7:** Luk 15:2 ✧ **19:8:** Mul 22:1; Iti 5:6-7 ✧ **19:9:** Luk 13:16; Apo 16:31 ✧ **19:10:** Luk 15:4; Ioa 3:17; 1Ti 1:15 * **19:10:** Mina ne, lamoli noxi'a ta Iutaia sosovosou loxo Denalia itemaxu ta'uve.

no tuala vile no paxa, sou lexe isosovosou sou uxali tatananu tuala, ka io sou ulivu une'e. ¹³ La sou anu mu'avali'a ta mitema sou xaixai noxou mavulovexa mine'e noxou sou muvelunu lamoli e ilemolu lexe Mina ne vilevilesi momoxa'a. Io movikalane'i aloxo 'o, 'Ngaxaxaisou lamoli ano 'o utalo no anu voxo ane eni alivu ane'e.'

¹⁴ Ia ta tema tualasou imasaxau uasisi manina, la sou misosovosi'a ta mitema se'i sou mipalusi'a mimulinu sou mivikalane'i ta mitema no tuala ane anu mulai no anu ne aloxo 'o, 'Nexi tamasaxau itema ane ne sou uxali tatananu tualasixe uasi.'

¹⁵ Ia ane'i misosovosou sou muxali tatana tuala mukalu, la mulivu mune'e no tualasou. Muxali no tualasou, la mukala anaxui'a ta mitema sou xaixai noxou ane anu muvelunu lamoliu noxi'a, mo sou ulavu lexe ane'i mixaxaisou mo mixal-isou xolanu ta'ei mukalu.

¹⁶ Vile noxi'a mune'e noxou tei la movikalanu aloxo 'o, 'Tila, Mina noxine vile ane nini nelosilo ne, muxalixu xolanu Mina mavulovexa la.'

¹⁷ ✧ La tila noxou movikalanu aloxo 'o, 'Itema laixe sou xaixai noxilo, nini nexaxai laixe musuku. Xo nini nexaxai laixe no anu mii se ane kitu'a 'o, la eni amuxaxene sou nasaxila'u tuala mavulovexa.'

¹⁸ Xe ili'i, la ane tameisi'a mune'e sou movikalanu aloxo 'o, 'Tila, Mina noxine vile ane nini nelosilo ne, muxalixu xolanu Mina ta'uve la.'

¹⁹ La tila noxou movikalanu aloxo 'o, 'Eni amulaxene sou nini nasaxila'u tuala ta'uve.'

²⁰ Xe ili'i, la ane tatalusi'a mune'e la movikalanu aloxo 'o, 'Tila, Mina noxine vile ane nini nelosilo ne, anu 'a. Eni ekuponu mo etalumeu

---

✧ 19:17: Luk 16:10

muaisi. ²¹ Xo nini namitema sou xaixai pekia'u. Mo nini nalavusou na'umenu mimii ane nini namulaxu uasi xe nalavusou naluvunu xai temanu ane nini natounu uasi. La sou eni e'umolu laxuneni.'

²² La tila noxou muvikalalanu aloxo 'o, 'Nini namitema sou xaixai masua manina noxilo, la sou eni alosine navunavu aloxo nini nelemolu ne. Xo nini nelavu lexe eni amitema sou xaixai pekia'u mo eni alavusou a'umenu mimii ane eni amulaxu uasi xe alavusou aluvunu xai temanu ane eni atounu uasi. ²³ Ia tava'u loxovaa, la sou nini namulaxu lamolixeni no anu taasou lamoli, mo sou eni alivu ane'e la ano'u ilou xolanu ua?'

²⁴ Mukalu, la sou anu muvikalane'i ane'i ane itulutulu no pa'umolu aloxo 'o, 'Nga'umenu Mina vilesisi ane noxou ne, mo ngalosou itema ane muxalixu Mina mavulovexa.'

²⁵ La ane'i mivikalalanu aloxo 'o, 'Tila, anu ne muno'u Mina mavulovexa mukalu!'

²⁶ ✨La sou anu muvikalane'i aloxo 'o, 'Eni avikalangengi aloxo 'o. Ta mitema ane mino'u mimii se'i ne, la Lataua ulosi'a mose'i la, xe ane'i ane ino'u mii sevile kitu'asi, la Lataua uxexeenu avile. ²⁷ Ia ane'i ta uluaxeni ane imasaxa lexe eni axali tatananu tuala noxi'a uasi ne, ngano'a ine'e noxilo mo ngave'a isolisoli no talaxo 'o.' ”

Iesu Mu'unalai ne Ielusalemu
(*Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Ioa 12:12-19*)

²⁸ Iesu muvikala aloxo ne mukalu, la Anu muavuti sou mulutu muvaxa ne Ielusalemu. ²⁹ Xe muxali 'alai no tuala ne Vetepaxe ilee Vetania e 'alai no laxa'ilu vile ilemo lexe Olivu, la

---

✨ **19:26:** Mat 13:12; Luk 8:18

mupalusi'a ta molomolo tamei noxou mo muvikalane'i aloxo 'o, ³⁰ “Ngongou ngalai no tuala e no laxungengi ne, xe nga'unalai, la ngamaisou donki 'ilie mulu vile ane mitalisou ka misakiinu mo a ututulu ne. Donki ne, evile utelo mo uxolu no anu uao. Ia ngongou ngalulusou mo ngano'u une'e noxilo. ³¹ Lexe ngongou ngalulusou, io lexe itema vile utali'isinge ngongou lexe, ‘Loxovaa ane ngingi ngongou ngalulusou donki ne?’ la ngongou ngakolinu lexe, ‘Tila noxixe mumasaxau sou u'oxonu xaixai no anu.’”

³² Ane'i tamei ane Iesu mupalusi'a miuli ne, milai mixali. La mixalisou mimii ane Iesu mulemo noxi'a ne mu'isalilisi. ³³ Xe no mine ane'i ilou ilulusou donki 'ilie mulu ne, la ta moosou mitali'isi'a aloxo 'o, “Loxovaa ane ngingi ngongou ngalulusou donki 'ilie ne?”

³⁴ La ane'i ilou mikoline'i aloxo 'o, “Tila noxixe mumasaxau sou u'oxonu xaixai no anu.”

³⁵ Ilou mino'u xe milai mixalixu noxou Iesu, la sou ane'i ilou mino'u 'ala'alasou vasime'a veveveni ne sou mixavulalanu vaxa no latanu donki ne, ka sou Iesu mutelo mutalupexa no anu.

³⁶ Xe mulutu mulai, la ta mitema mixavulalanu 'ala'alasou vasime'a veveveni ne no vote'i.

³⁷ Anu mune'e xe muxali 'alai no vote'i molu no laxa'ilu ne Olivu mulue, la ta molomolo noxou tavu'alo mipita sou misoko mi'osa mo mi'ava'ava sou mi'itinu Lataua ualasou, xo tane'i mumulinu xavi no 'a sosovo tavu'alo ane anu mu'oxonu no ie'i.

³⁸ ✧ La ane'i mi'ava'ava aloxo 'o, “Lataua ualusou tatananu tuala ane IAUE mupalusou mo a unene'e 'o.

✧ 19:38: Lex 118:26; Luk 2:14

Mo ta'itinu Lataua ualasou teiteixi manina,
 xo Anu mulosinge opo se'isisi molu no opo
 loxotolo mune'e noxinge no lia 'o."

³⁹ Ia ta Palisaio mose'i no taiine'i ta mitema
 tavu'alo ne, mivikalanu Iesu aloxo 'o, "Itema
 sou ulosixe lavulavu, nakaitolone'i ta molomolo
 noxine."

⁴⁰ La Iesu muvikalane'i aloxo 'o, "Eni avikalan-
 gengi lexe ane'i ixolu tasia'usi, la lavolavo'o 'o
 molu uavuti sou u'ava'ava."

⁴¹ Iesu mune'e muxali 'alai ne Ielusalemu xe
 mumaisou tuala tila ane ne, la mutamasi'a ta
 mitema ane mixolu no anu ne. ⁴² La muvikala
 aloxo 'o, "Ngingi, laixe lexe vaimomo 'o ngingi
 ngalavusou mii ma'ia ane ulosinge opo se'isisi,
 ia mii ane ne anu mutalume mo ngingi ngamo-
 momo sou ngamaisou uasi. ⁴³ Ia ili'i no anu voxo
 vile, la ta uluamengi ine'e ivimelungenge mo
 ixalilingenge sou ialivulangengi avile. ⁴⁴ ✧Ane'i
 ialivulangengi, la ipalepeipeingengi ngongi'a ta
 'ilinge ane ngexolu no nano ne. Mo umomomo
 sou ane'i imalanixu lavo'o vile uai no latanu
 vile uasi, xo ngingi ngatongonu voxo ane Lataua
 mune'e noxinge o uasi."

*Iesu Mukusai'a ta Mitema no Nano no Taasou
 Lalotu Tatila Noxou Lataua
 (Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Ioa 2:13-22)*

⁴⁵ Ili'i, la Anu mu'unalai no nano no taasou
 lalotu tatila noxou Lataua, la musoko sou muku-
 sai'a ta mitema e mitata'olu mimii sou ta mitema
 ilotonu. ⁴⁶ ✧La muvikalane'i aloxo 'o, "Ane'i
 mikaukavu no nano no Lavuku Tavuna teinu
 aloxo 'o. 'Taasilo ne, ilemo lexe anu taasou

lakilaka ulai noxou Lataua,' ia ngingi nge'oxo muxali loxo taasi'a ta mitema sou pakali sou italume no anu."

⁴⁷ ✧ No voxovoxo utotomu, la Iesu ulosieixa'a ta mitema lavulavu no anu vaikala noxou Lataua no nano no taasou lalotu tatila noxou Lataua. Ia ta tatila noxi'a ta aili'i mo ta mitema sou lapuloto ilo'a ta tatila noxi'a ta Iutaia e mixolu no nano no taiine'i ta mitema, itovo lexe ivau. ⁴⁸ Ia ane'i ixalisou vote'i vile sou ivau no anu uasi. Xo ta mitema tavu'alo mukalusi ne, ane'i mimasaxa manina sou ilomusou vaikala noxou Iesu.

20

Ane'i Mitali'isou Iesu Lexe 'Ena'ei Mulosou Xavi ne

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ No voxo vile, la Iesu mulolosi'a ta mitema lavulavu no anu vaikala noxou Lataua mo mua'aloxu a'alo laixe noxou no nano no taasou lalotu tatila noxou Lataua. La ta tatilasi'a ta aili'i mo ta mitema sou lapuloto ilo'a ta tatila noxi'a ta Iutaia mipita mine'e noxou Iesu, ² sou mitali'isou aloxo 'o, "Navikalanexi lexe xavi ma'ia ane muxolu noxine ne, la sou nini na'oxo'oxonu mimii ane ne no anu 'o? Mo 'ena'ei mulosine xavi ane ne?"

³ La sou Anu mukoline'i aloxo 'o, "Eni kalumo atali'isingexu tali'i vile. Ngavikalaleli. ⁴ Ioanesi, anu itema sou u'ulosi'a ta mitema 'o ne, anu molu no opo loxotolo? Uasi, anu molu noxi'a ta mitema?"

⁵ La sou ane'i mivikalane'i ngatongato'o aloxo 'o, "Maasi, xe nenge tavikala lexe anu molu no

---

✧ 19:47: Luk 21:37

opo loxotolo, la Anu utali'isinge lexe, 'Ia loxovaa, la sou ngingi ngamuxamuxaxu tangengi noxou uasi 'o?' ⁶ Xe nenge tavikala lexe anu molu noxi'a ta mitema, la ta mitema tavu'alo 'o ivenge no anu lavo'o, xo ane'i milavusi lexe Ioanesi ne, anu itema vile sou palomatana."

⁷ La sou ane'i mikolinu aloxo 'o, "Nexi talavu-sou lexe anu molu ne'ei uasi."

⁸ La Iesu muvikalane'i lexe, "Eni kalumo apala'alixu xavi ma'ia ane eni a'oxo'oxonu mimii ane ne no anu 'o uasi."

Vaikala Tovola'isi'a ta Mitema Ane Isaxila'u Xaisou Ovu Uaini

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ ✧ Muvikalane'i aloxo ne xe mukalu, la musolonu vaikala noxou no anu vaikala tavola'i vile aloxo 'o, "Itema vile mutounu xaisou ovu uaini vile. Xe mukalu, la mu'italonu xai ane ne no avo'a ta mitema se'i sou ane'i ixaxaisou ia anu mulutu sou mulai no tuala vile no paxa sou lexe anu uxolu maxuveeni manina. ¹⁰ Ioxe no anu voxo ane sou xaisou ovu uaini ne temanu xe momoxo sou i'elexu, la anu mupalusou itema sou xaixai noxou vile mulai noxi'a ta mitema ane misaxila'u xai ne, sou lexe uno'u temanu se'i noxi'a. Ia ane'i mivau mukalu, la mipalusou mulivu vitanisi. ¹¹ Xe anu muavuti, la mupalusou itema sou xaixai noxou vile sou mulai la. Ia ane'i mivau kalumo, mo mipamaelanu manina, ka mipalusou mulivu vitanisi la. ¹² Xe anu muavuti, la mupalusou tatalusi'a la, sou mulai. Ia ane'i mivau mo siasialuxu, ka misu'a mulai no ale no xai.

✧ 20:9: Ais 5:1

13 Mi'oxone'i aloxo ne, la sou moosou xai ne muvikala aloxo 'o, 'Eni a'oxonu mii ma'ia la? Ioxe, eni apalusou 'alixeni e emasaxau misevile 'o ulai noxi'a, la mane ane'i itoxonusi.'

14 Ia ta mitema e ixaxai no xai ne mimaisou moosou xai 'olu ne, la mivikalane'i ngatongato'o aloxo 'o, 'Itema ane 'o ne, ulai ili'i la ualasou utelo no anu momu xaixu 'o ane. Ngane'e mo nenge'a tava'u mo usoli, mo sou ulai li'i la nenge ualasinge utelo no anu xai ano 'o.' 15 La sou ane'i misu'anu mulai no ale no vimelusou xai mo mivau musoli.

Ioxe, ili'i la sou moosou xai ne, anu u'oxonu mii ma'ia noxi'a ta mitema ane ne? 16 Anu molu ulutu une'e ka uve'ave'a ta mitema ane ne isoisoli ukalusi, io sou anu u'italonu xai ane ne ulai noxi'a ta mitema se'i va'axu li."

Ta mitema milomusou aloxo ne, la mivikala lexe, "Mamu sou mii ane loxo ne uxali."

17 Xe Iesu muavuti la mumatakisi'a, io mutali'isi'a aloxo 'o, "Ngingi ngelavusou vaikala ane mikaukavunu no nano no Lavuku Tavuna teinu 'o laaxu? Muvikala aloxo 'o, 'Lavo'o e ta mitema sou itulusou tani misu'anu ne,

anu muxali lavo'o vile laixe manina sou utetelisou tani.'

18 ✧ Ta mitema latala ukalusi ane ilapau xe ituvu no anu lavo'o ane ne, la imamulo manina. Xe lavo'o ane ne, ulapau utuvu noxou itema vile, la umutanu avile."

19 Ta mitema sou lapuloto ilo'a ta tatilasi'a ta aili'i mikamulinu vote'i sou lexe itetelisou avile no anu, xo ane'i milavu lexe Anu muvikala tovola'i ne mu'isalili noxi'asi. Ia ane'i mimama'u

---

✧ 20:18: Ais 8:14-15

noxi'a ta mitema tavu'alo ne, la sou itetelidou Iesu uasi.

Tali'isou Talea Lamoli Ulai Noxou Kaisari
(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ ✧Ioxe, ane'i ikakamuli vote'i vile sou itetelidou Iesu no anu, la sou ane'i mipalusi'a ta mitema mose'i sou itovotovole Iesu, io ane'i mikalavoi lexe ane'i ne ta mitema ta laixe. Ane'i mimasaxa lexe ilomusou Iesu ulemolu mii vile ususu, la sou ane'i itetelidou mo i'italonu no avolu itema anu ane mutetelidou xavi sou usaxila'u tuala. ²¹ La sou ane'i mitali'isou Iesu aloxo 'o, “Itema sou ulosixe lavulavu, nexi telavu lexe nini navivikala mo nalosiexixu mii ma'ia ane mulapu, io nini naxavutala ualasi'a ta mitema uasi, ia nini nalavusou nalosiexixu vote'i laixe noxou Lataua no anu vaikala manina noxou. ²² Io, loxovaa, anu laixe lexe nenge talea lamoli ulai noxou Kaisari?”

²³ La Iesu mulavusou kalakalavoi noxi'a, la mutali'isi'a aloxo 'o, ²⁴ “Ngano'u Denalia vile une'e mo amaisou. 'Ena'ei kisu mo ualasu ane muxolu no anu lamoli 'o?”

²⁵ La ane'i mikolinu lexe, “Kaisari noxou.”

Xe Iesu muavuti la movikalane'i aloxo, “Mii ane noxou Kaisari, la ngalivunoxu ulai noxou Kaisari, xe mii ane noxou Lataua, la ngalivunoxu ulai noxou Lataua.”

²⁶ Aloxo ne, la sou ane'i imomomo sou ixalisou susu vile no anu vaikala noxou no ie'i ta mitema sou itetelidou no anu uasi. Ia ane'i mikuluke no anu vaikala lakolisou molu noxou, la mixolu tasia'uxa'a avile.

✧ **20:20:** Luk 11:54

Tali'i Noxi'a ta Sadokaio
(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Xe ili'i, la ta Sadokaio mose'i mine'e mixali noxou Iesu sou mitali'isou. Xo ane'i xavutalai'a lexe ta mitema isoli, io ulai ili'i la umomomo sou imauli la uasi. ²⁸ ✧ Ioxe, la sou ane'i mitali'isou Iesu aloxo 'o, "Itema sou ulosixe lavulavu, vaikala muai no anu kaukavu noxou Mosesi mune'e noxixe aloxo 'o. 'Lexe itema vile utaula'i xe ili'i la usoli. Ia upalane'i ta 'olu noxie semau ne uasi, la laixe lexe vimou kokope u'uluxe vimou vaaluu ne, mo sou upalane'i vimou ta 'olu noxie.'

²⁹ Ioxe, no voxo vile, la itema vile ta 'olu muxatele tamei ixoxolu. Ilo'a mixoxolu, la ane aili'isi'a ne mutaula'i, xe ili'i la musoli. Ia upalane'i ta 'olu noxie semau ne uasi. ³⁰ Xe vimo'a ane tameisi'a ne muavuti, la mu'uluxe sema vaalu ne. Ia anu kalumo musoli, ia upalane'i ta 'olu noxie uasi. ³¹ Mo vimo'a tatalusi'a kalumo ne aloxo nesi. Anu aloxo nesi, mole ane'i muxatele tamei mukalusi ne, miuluxe sema vilesisi ne, ia vile noxi'a upalaa 'olu vile noxie uasi. ³² Xe ili'i, la sema ne kalumo misoli. ³³ Ioxe, ulai ili'i no anu voxo ane sou ta mitema ane misoisoli itulu sou imauli, la 'ena'ei noxi'a ane'i muxatele tamei ne, semau maninasou, xo loxo ane'i mukalusi ne mi'uluxe sema vilesisi ne?"

³⁴ Xe Iesu muavuti la mukoline'i aloxo 'o, "Ta mitema sou voxo vaimomo 'o ne, ane'i itaula'ixa'a ngato'o. ³⁵ Ia ta mitema ane Lataua mupelemasaxane'i sou isoli, ia imauli ili'i ne, la ane'i imomomo sou itaula'ixa'a ngato'o la uasi. ³⁶ Mo ane'i imomomo sou isoli la uasi. Ane'i ixali loxo ta angelo. Mo ane'i ixali Lataua ta

'olu, xo Anu mutulusi'a no anu soli mo mimauli.
³⁷ ✧ No anu a'alosou oву mukaakaa, la Mosesi mupala'anixu lexe itema ane musoli ne umauli la. Xo anu mulemolu Tila lexe, 'Anu Lataua noxou Avalaamu mo noxou Aisaki xe noxou Iakovo.'
³⁸ La sou Tila ne, anu Lataua noxi'a ane'i ane misoisoli uasi, ia Anu noxi'a ane'i ane imauli. Xo ta mitema latala ukalusi ne, ane'i imauli noxou Latauasi."

³⁹ Mose'i noxi'a ta mitema sou lapuloto milomusou aloxo ne, la mivikala aloxo 'o, "Itema sou ulosixe lavulavu, nini nekoline'i laixe." ⁴⁰ Aloxo ne, la sou ane'i itovo sou itali'isou la uasi.

*'Ena'ei 'Olu Ane Kalisito 'o?
 (Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)*

⁴¹ Mukalu, la sou Iesu mutali'isi'a aloxo 'o, "Tava'u loxovaa, la sou ane'i ivikala lexe Kalisito ne, Deviti 'ilusunusi? ⁴² ✧ Ia Deviti molu mupala'alixu no anu Lavuku sou Lexe aloxo 'o. 'IAUE muvikalanu Tila noxilo aloxo 'o.

"Navaisa'ileli no avolo tema
⁴³ ulai utalo no anu voxo ane sou
 eni amuxaxa'a ta uluameni no tava'ine
 laaxu.'"

⁴⁴ Deviti molu mumoxo'u lexe anu Tila noxou. Ia loxovaa, la anu Tila ne, Deviti 'ilusunu la?"

⁴⁵ Ta mitema tavu'alo ne uao ilolomu sio, la Iesu muvikalane'i ta molomolo noxou aloxo 'o,
⁴⁶ "Ngasaxila'inge laixe noxi'a ta mitema sou lapuloto. Xo ane'i imasaxa lexe itaanu tokolomoi'a veveeni, io sou ixixaoxao. Mo imasaxa lexe ta mitema ixalisi'a no tilovolovo la itoxone'i xe isexelaxa'a. Xe no taasou lalotu noxi'a ta Iutaia, la imasaxa lexe ixoxolu no anu puloulou ane uuli

laixesi. Xe ixalisou la'ilali toxoxa'a, la imasaxa lexe ixolu no anu puloulou ane uulisi ne kalumo aloxo ne. ⁴⁷ Xe iavuti, la ikalavoine'i ta sema ta vaalu sou ikalusou miami'a no nano no taasi'a. Xe ikalavoi sou ilinga veveeni misevile sou lexe ta mitema imaisi'a. Ta mitema ane loxo ne, ulai ili'i, la Lataua ulosi'a navunavu tatila manina.”

21

Sema Vaalu Vile Mi'italonu Lamoli Mulai Noxou Lataua
(Mak 12:41-44)

¹ Iesu muvikalane'i mukalu xe iou mutelo, la mumaisi'a ta mitema sou lavulavuluti piena mine'e sou mi'italonu lamolii'a sou ulai noxou Lataua no anu taasou lamoli ne. ² La Anu mumaisie sema vaalu vile kalumo ne ie lamoli se kitu'asi, mine'e mi'italonu Leputa* tamei. ³ ✧Xe Iesu mumaisie aloxo ne, la muvicala aloxo 'o, “Eni avikalangengi manina musuku lexe sema vaalu ane 'o ne, ie lamoli se kitu'asi, ia lamoli soxu e ane mileanu ne, anu tatila musuku mo mua'alixu noxi'a ane'i ane mileanu 'o. ⁴ Xo ane'i ane latala e mileanu lamoli ne, ane'i mileanu loxo ne, ia lamolii'a pienanu a uai sio. Ia ane sema vaalu 'o ne, ie mii vile la sou uai uasi. Soxu e mino'u ne, ane mileanu mulai mukalusi ne. Ia vile uai sou iloto la'ilali no anu la uasi.”

Sosovosou Voxo Kaluxusou
(Mat 24:1-14; Mak 13:1-13)

⁵ Xe ta molomolo noxou mose'i mivikalanusou taatani ane muxolu no nano no taasou lalotu

---

* **21:2:** Leputa ne, ta Iutaia lamolii'a. Lexe ipitanu Leputa 128, la uxali loxo Denalia vile. ✧ **21:3:** 2Ko 8:12

tatila noxou Lataua ne aloxo 'o, “Namaisou taatani ano 'o ne, mitulusou no anu lavolavo'o lailaixe mo mitokolomonu no anu mimii lailaixe ane ta mitema milosou Lataua.” Ia Iesu muvikalane'i aloxo 'o, ⁶ ✧ “Ngingi ngemaisou taatani e lailaixe 'o, ia ulai ili'i la lavolavo'o ano 'o ne, umomomo sou vile uvoutulo no lataanu menexu vile uasi. Xo tapiena ukalusi ne imamulonou, ka ipeinu ulu'elai no lia.”

⁷ La ane'i mitali'isou Iesu aloxo 'o, “Itama sou ulosixe lavulavu, nini navikalanexi lexe, Talu, la mimii ane ne uxali? Xe sosovo ma'ia uxali tei sou uvikala lamana noxixe lexe mimii ane ne, anu 'aso uxali maninasou?”

⁸ Xe Iesu muavuti, la mukoline'i aloxo 'o, “Ngasaxila'inge laixe, xo loxo 'o io ta mitema ikalavoingengi. Ta mitema tavu'alo ixali, la imoxo'u ualasilu, io ivikala lexe, ‘Eni anu 'a.’ mo ivikala lexe, ‘Voxo kaluxusou anu 'a uxali.’ Ia ngingi ngalomuxa'a uasi. ⁹ No mine ngingi ngalomusou a'alosi'a ta mitema i'oto'oto mo ngalomusou a'alosou tu'utu'umaxu ane uxali no lialia 'o, la nga'olo'olo mo nga'ume mamu. Xo mimii ane ne, anu uxali tei o, ia voxo kaluxusou ne anu a uxali avile ne uasi.”

¹⁰ Iesu muvikalane'i la aloxo 'o, “Ta mitema sou tuala vile iavuti, la i'oto noxi'a ta mitema sou tuala vile ane va'axu. Mo ta mitema noxou tatananu tuala vile iavuti, la ilo'a ta mitema noxou tatananu tuala vile ane va'axu ne i'oto. ¹¹ Xe no xalexalee tuatuala mose'i, la uniuni toxoxa'a ukunikuni mo soli uxali mo pipiena iouiou uxali no tuatuala mo mimii ane nenge

---

✧ 21:6: Luk 19:44

ta'umolu ne uxali xe sosovo toxoxa'a molu no opo loxotolo uxali kalumo.

12 Ia mimii ane ne uxali uao, la ta mitema itetelisinge sou ivenge mo ane'i ilalingenge no taasou lalotu noxi'a ta Iutaia mo no taasou navu-navu mo ilai itulusinge no talaxa'a ta tatananu tuatuala ilo'a ane'i ane isaxila'u tuatuala, xo ngingi ngemulileli. 13 No anu vote'i ane ne, la ngingi ngaa'aloxu ualasilo ulai noxi'a. 14 ✧Ia mamu sou ngaxavutala piena tei lexe maasi la ngavikala loxovaa no mine ane'i itali'isinge. 15 ✧Xo eni melo alosinge lavulavu sou vaikala ane umomomo so ta uluamengi ne ikolinu vaikalamengi mo italoxolingenge uasi. 16 ✧Ia ta maminge ilo'a ta neninge mo ta vivinge ilo'a ta mingemingengi mo ta menexinge ne kalumo i'italongengi ngalai no avo'a ta uluamengi, la ane'i ivenge ngingi moseli ngasoli. 17 Ta mitema ukalusi ne, imasaxainge uasisi manina xo ngingi ta noxilo. 18 Ia Lataua usaxila'inge, la sou kisinge laxisou vile umomomo so tasia'uxu uasi. 19 Ia loxo ngingi ngatulu pekia'inge, la ngano'u mauli ane kaluxu uasi.

20 Ia no mine ngingi ngamaisi'a ta mitema sou 'oto'oto ixalilixu tuala tila ne Ielusalemu, la ngalavu lexe voxo sou ane'i imamulonu tuala ne, anu a mune'e 'alai. 21 La sou ane'i ane ixolu no xalee lia tila ne Iutaia ne, i'ume ilai no la'olao'lu mo ane'i ane ixolu no nano ne Ielusalemu ne, i'ume ilai no ale xe ane'i ane ixolu no aleale ne, la i'una no tuala tila ne uasi. 22 ✧Xo voxo ano 'o ne sou Lataua ulosi'a ta mitema navunavu loxo

---

✧ **21:14:** Luk 12:11-12   ✧ **21:15:** Apo 6:10   ✧ **21:16:** Mat 10:21-22   ✧ **21:22:** Iel 5:29; 46:10; Ose 9:7

mimii latala ane ane'i mikaukavunu no nano no Lavuku Tavuna teinu uxali manina. ²³ Anu voxo ane ne uxali, la anu voxo masua manina noxi'a ta sema ane opoopone'i ilo'a ane'i ane isusune'i ta 'ili'a sio! Xo tu'utu'umaxu tatila uxali no lialia 'o mo Lataua la'iaxui'a ta mitema ne Ielusalemu, la sou Anu ulosi'a navunavu. ²⁴ ✧ Ane'i ta mitema sou 'oto'oto ne, ive'a mose'i no anu lavisu mo isoisoli xe ane'i itaxusi'a mose'i sou ipaxelene'i ilai no tuatuala va'ava'axu ukalusi. Ia ta mitema ane ilavusou Lataua uasi ne, imalomaloxo'u tuala tila ne Ielusalemu ne, ulai utalo no anu voxo noxi'a ukalu.

²⁵ ✧ No anu voxo ane ne, la sosovo iouiou uxali no anu aso mo so'io ilo'a ta oto. La xasi toxoxu uvausu no luaki mo luluxu, la ta mitema latala no tuatuala no lialia 'o ne, ane'i i'olo'olo mo ixavutala piena. ²⁶ Xe ane'i milavu lexe mii ma'ia ane sou uxali no lialia 'o, la sou ane'i mi'ume manina mole ie'i muxalixalili sou ilapau. Xo ta mimii loxo ta oto mo ta'umali ilo'a koi'uxaxai mo tavaivolo no opo loxotolo ikunikuni ukalu. ²⁷ ✧ No voxo ane ne, la ta mitema imaisou Iteima 'Olu mine ulu'e no anu xavi mo lamanaxu toxoxa'a, ia uxolu no anu tamuxala. ²⁸ Lexe mimii ane ne usoko sou uxali, la ngaavuti ngatulu mo ngamexi xolangengi utelo sou ngamalei teiteixi, xo Lataua anu 'aso upamaulingengi.”

²⁹ Xe Anu muavuti la muvikalane'i no anu vaikala tovola'i vile aloxo 'o, “Ngamaisou ovu lovo vile ilo'a ovuovu tavu'alo. ³⁰ No voxo ane ovuovu xolanu uxali xe uxataxata, la ngingi ngalavu lexe voxo sou aso muxali 'alai mukalu.

✧ **21:24:** Lex 79:1; Pal 11:2   ✧ **21:25:** Ais 13:10; Ese 32:7; Ioe 2:31; Pal 6:12-13   ✧ **21:27:** Tan 7:13; Mat 26:64; Pal 1:7

³¹ Anu aloxo ne, la sou ngingi ngamaisou mimii ane ne uxali, la ngalavu lexe saxisaxila'u noxou Lataua a muxali 'alai mukalu.

³² Eni avikalangengi manina musuku aloxo 'o. Ta mitema sou voxo ano 'o isoisoli uao, ia mimii ane eni elemolu lamana noxinge ne, anu uxali.

³³ Mimii latala teitexi no opo loxotolo mo no lialia 'o ne, ulai la ukalu. Ia vaivaikala noxilo ne umomomo sou ukalu uasi.

³⁴ La sou ngingi ngasaxila'inge laixe, xo loxo 'o io opongengi tu'umaxu no anu mimii sou lialia 'o, loxo la'ilali lailaixe mo lexa pekipekia'u xe mimii lailaixe sou vasimenge. Lexe ngingi nga'oxo aloxo ne xe voxo ane ne uxali noxinge, la ngakuluke loxo memee u'amo no anu uoi, ³⁵ xo anu uxali noxi'a ta mitema ukalusi ane'i ane ixoxolu no anu lialia 'o. ³⁶ Mo ngingi ngaxolu sou ngautiti mo ngakilaka ulai noxou Lataua utotomu, mo sou ngingi ngamomomo sou ngamaxalexu mimii ukalusi ane sou uxali ne mo ngamomomo sou ngatulu no talaxu Itema 'Olu."

³⁷ No voxovoxo utotomu, la Iesu ulolosieixa'a ta mitema lavulavu no anu vaikala noxou Lataua no nano no taasou lalotu tatila noxou Lataua. Ia no 'olo'olovoxo utotomu, la Anu ulai no ale no la'olu e ilemolu lexe Olivu sou uxolu lai ne no 'olovoxo.

³⁸ Xe no kakau manina, la ta mitema tavu'alo mukalusi mine'e noxou sou ilolomu noxou no nano no taasou lalotu tatila noxou Lataua.

22

*Iudasi U'italonu Iesu no Avo'a ta Mitema
(Mat 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Ioa
11:45-53)*

¹ Ioxe, voxo sou Ixutuxu Veletixa'a Vitanisi sou isosovosou voxo ane Lataua Mupolopepeene'i Ta Isilaeli a muxali 'alai. ² La ta tatilasi'a ta aili'i ilo'a ta mitema sou lapuloto mimasaxa lexe ivau Iesu mo usoli, ia i'ume'a ta mitema, la sou ikakamuli vote'i se'i la, sou lexe ixexeenu no anu. ³ ✧ Ia Satani mu'una noxou Iudasi e ilemo lexe Isikarioti e anu vile noxi'a ta molomolo noxou Iesu mavulovexa mo mulu'e no lia tamei. ⁴ La sou Iudasi mulutu mulai noxi'a ta tatilasi'a ta aili'i ilo'a ta mitema sou isaxila'u tani tila noxou Lataua sou ilo'a mivikalasou lexe anu u'italonu Iesu noxi'a a loxovaa? ⁵ Ilo'a mivikala, la sou ane'i misakii vaikala lexe ane'i mimasaxa sou ilosou lamoli. ⁶ La Iudasi mu'osasou xavutalai'a ane ne, la sou anu mukakamulinu voxo taiinu vile lexe ta mitema ipita noxou uasi, la sou anu u'italonu no avo'a.

Iesu Ilo'a ta Molomolo Noxou Mi'ani Kaluxu-sou

(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Ioa 13:21-30)

⁷ ✧ Xe voxo sou Ixutuxu Veletixa'a Vitanisi muxali, la ane'i ilavusou ive'a ta sipsip ta 'ili'a sou i'oxonu la'ilali sou ixavutalanu voxo ane Lataua mupolopepeene'i. ⁸ La Iesu mupalusi'a Pita ilou Ioanesi la muovikalane'i aloxo 'o, “Ngingi nongou ngalai mo ngalalaxinenge la'ilali ane usosovosou voxo ane Lataua Mupolopepeenenge Ta Isilaeli no anu.”

⁹ La sou ane'i ilou mitali'isou lexe, “Nemasaxa lexe nexi talalaxii la'ilalinenge ne a ne'ei?”

¹⁰ La Anu mukoline'i aloxo 'o, “Ngingi nga'unalai no tuala tila ne, la ngaxalisou itema vile utatavulenu lexa vexasou mutau lexa no anu.

La ngamulinu ngalai nga'unalai no tani e anu u'unalai no anu ne. ¹¹ La ngavikalanu tatananu tani ne aloxo 'o, 'Itama sou ulosixe lavulavu mutali'i lexe, "Tani kaveutuxu ane sou nexi noxi'a ta molomolo noxilo ta'ani sou tasosovosou voxo ane Lataua Mupolopepeenenge Ta Isilaeli ava?" ' ¹² La sou anu ulosiengixu kaveutu vile tila muxolu teitexi. Valovalo mo luulusou mo mimii se'i kalumo ne mulalaxii mukalu, ia ngongou ngalai, la sou ngalalaxiinu la'ilainenge ane."

¹³ Xe ane'i ilou milai, la mimaisou mimii ne aloxo Iesu mulemolu noxi'a ilou nesi. la sou ilou milalaxiinu la'ilalixa'a ilo'a.

¹⁴ Xe voxo ngiou sou ane'i i'ani muxali, la sou Iesu ilo'a ta mitema sou xaixai noxou mixolu no luusou la'ilali. ¹⁵ La Iesu muvikalane'i aloxo 'o, "Eni emasaxa manina lexe nenge nenge'a ta'ani la'ilali sou usovosou voxo ane Lataua Mupolopepeenenge Ta Isilaeli 'o ukalu, la sou eni a'una no anu tu'utu'umaxu. ¹⁶ Eni avikalangengi aloxo ne, xo umomomo sou eni a'ou la'ilali ano 'o la uasi, ulai utalo no anu voxo ane nenge nenge'a tapita sou ta'ani teitexi no tuala noxou Lataua."

¹⁷ Anu muno'u paku xe muvikala laixe mulai noxou Lataua mukalu, la muvikalane'i aloxo 'o, "Ngano'u paku 'o mo ngingi ukalusi ngaie no anu. ¹⁸ Xo eni avikalangengi lexe eni aiexu uaini temanu lexaxu 'o la uasi, ulai utalo no anu voxo ane Lataua molu usaxila'inge nenge'a ukalusi."

¹⁹ Muvikalane'i aloxo ne xe mukalu, la Anu muno'u veleti vile ka muvikala laixe mulai noxou Lataua. Xe mukalu, la muse'ise'inu sou mulosi'a, io muvikala lexe, "Eni vasimelo ano 'o ane alosinge 'o. Nga'oxonu mii ano 'o sou ngaxavutalaleli no anu."

20 Ane'i mi'ani mukalu, la Anu muno'u paku ka mu'oxo aloxo ne la, io muvikalane'i aloxo 'o, "Eni asoli xe sialuxo unixi, la paku ano 'o ne usosovosou vaikala alavua e nenge nenge'a Lataua tasakiinu. Sialuxo ne, anu sou unixisinge.

21 ✧Ia itema ane sou u'italoleli no avo'a ta mitema ne, anu a noxou ta'a'ani tapita no luusou la'ilali 'o. 22 Ia xo itema 'Olu ne Anu usoli aloxo Lataua mulemolu, ia itema ane u'italonu no avo'a ta mitema ne, Lataua ulosou navunavu tatila." 23 La sou ane'i miavuti sou mitalitali'isi'a ngatongato'o lexe 'ena'ei noxi'a ane u'oxonu mii ane loxo ne.

24 ✧Xe kalumo ane'i mi'otosou anaxa'a sou lexe 'ena'ei noxi'a ane anu tilasi'a. 25 ✧La sou Iesu muvikalane'i aloxo 'o, "Ta tatananu tuatuala noxi'a ta mitema ane ilavusou Lataua uasi ne, ane'i isaxila'a ta mitemai'a pekia'u, xe ane'i ane isaxila'a ta mitemai'a ne, ane'i me'a ileme'a lexe ane'i ta mitema sou i'oxonu mimii ane laixesi ulai noxi'a ta mitemai'a. 26 ✧Ia noxinge ne, aloxo ne uasi. Ane utila noxinge, la anu uxolu loxo anu kitu'asi, mo anu ane usaxila'a ta menexu, la anu uxolu loxo itema sou xaixai noxi'asi. 27 ✧Xo itema vile uxolu sou u'ani, xe vile ulalaxiinu la'ilali mo utavalinu une'e noxou, la 'ena'ei noxi'a ilou ane anu tila? Nenge telavu lexe anu ane uxolu sou u'ani ne, anu tila. Ia eni exolu no nixi noxinge loxo amitema sou xaixai noxinge vitanisi. 28 Ia ngingi ngetulu no pa'umelo no mine tovtovo iouiou muxali noxilo. 29 La sou eni alosinge xavi sou ngasaxila'a ta mitema loxo mamilo mulosilo

---

✧ 22:21: Lex 41:9; Ioa 13:21-22 ✧ 22:24: Luk 9:46 ✧ 22:25: Mat 20:25-27; Mak 10:42-45 ✧ 22:26: Mat 23:11; Mak 9:35 ✧ 22:27: Ioa 13:12-15

xavi sou asaxila'a ta mitema noxou. ³⁰ ✧ Mo sou ngingi nga'ani mo ngaie no luusou 'ani noxilo no tualasilo mo ngaxolu no anu luusi'a ta tatananu tuatuala sou ngatilovosi'a ta mitema la'oluxa'a mavulovexa mo mulu'e no lia tamei sie Isilaeli.

³¹ Saimoni, Saimoni, nalomu. Satani mutali'isou Lataua, la anu mupelemasaxanu sou lexe utovo u'umu'umungengi loxo i'umu'umunu uiti temanu. ³² ✧ Ia eni ekilakasine nini Saimoni, mo sou na'umesilo avile uasi. Xe no mine nini nalivu nane'e noxilo, la na'oxo pekia'a ta menexine."

³³ Ia anu muvikalanu aloxo 'o, "Tila, eni emasaxa lexe amulineni sou nenge nengei talai taxolu no anu taasou navunavu mo nengei tasoli."

³⁴ La Iesu muvikalanu aloxo 'o, "Pita, avikalakeni lexe vaimomo 'o, koko'a mulu vile u'ava uao, la nini nasingisilo alaxu tatalu lexe nini nalavusilo uasi."

³⁵ ✧ Xe mukalu, la Iesu muvikalane'i ta molo-molo noxou aloxo 'o, "No mine eni epalusinge ngelai vitanisi, io ngingi ngano'u tiva sou lamolimengi mo lakelangenge xe siovesou tava'inge uasi. La ngingi ngemasaxau mii vile?"

La ane'i mikolinu aloxo 'o, "Nexi tamasaxau mii vile la uasi."

³⁶ La Anu muvikalane'i la aloxo 'o, "Ia vaimomo 'o, lexe ngingimengi tiva sou lamoli a uai, la ngano'u ilou lakelangenge kalumo. Xe lexe ngingimengi laviso uasi, la ta mitema ilotonu

---

✧ **22:30:** Mat 19:28   ✧ **22:32:** Ioa 17:15   ✧ **22:35:** Luk 9:3; 10:4

tokolomomengi xe ngano'u lamolisou, la ngalotomengi laviso vile. ³⁷ ✧ Xo avikalangengi lexe kaukavusilo vile muxolu no anu Lavuku Tavuna ne aloxo 'o, 'Ta mitema mivikala lexe Anu itema vile noxi'a ta mitema sou 'ili'ilixo masumasua.' La sou kaukavusilo ane ne, anu uxali maninasi, mo anu asou uxali maninasou noxilo 'o."

³⁸ La ta molomolo noxou mivikala lexe, "Tila, namaisou. Laviso tamei ano 'o."

La Anu muvikalane'i lexe, "Anu mumomomo ane."

*Iesu Mukilaka no La'olu ne Olivu
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)*

³⁹ Ili'i, la Iesu mulutu sou mulai no ale no la'olu ne Olivu loxo Anu ulavusou u'oxonu utotomu, la ta molomolo noxou mimulinu. ⁴⁰ Ane'i milai mixali no la'olu ne, la Anu muvikalane'i aloxo 'o, "Ngaxolu mo ngakilaka, mo sou tovo tovo uxalisinge, io utaloxonixinge uasi." ⁴¹⁻⁴² Anu muvikalane'i mukalu, la musuku mulai va'axu seville loxo talea lavo'o la uxali no anu, io muxola'u tava'u mo mutangatulu sou mukilaka. La mulinga noxou momu aloxo 'o, "Mamilo, lexe nini namasaxa la naxexeenu soli noxilo 'o mo uxexesilo. Ia namulinu masaxa noxilo uasi, namulinu masaxa noxinesi." ⁴³ Anu mulinga aloxo ne, la angelo vile molu no opo loxotolo mupala'a noxou sou mu'oxonu pekia'unu. ⁴⁴ Ia Anu muxamuli tu'umaxu musuku sio, la sou mukilaka pekia'u la, mole sasaio musiali mulapalapau loxo sialu mulu'e no lia.

⁴⁵ Xe Anu muavuti, la muliyu mulai noxi'a ta molomolo noxou. La muxalisi'a no mine iai, xo xavine'i mukalu sou tama. ⁴⁶ La muvikalane'i

aloxo 'o, “Tava'u loxovaa, ane ngingi ngaai 'o? Ngaavuti mo ngakilaka, mo sou tovtovo uxalisinge, io utaloxonixinge uasi.”

Mitetelisu Iesu

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Ioa 18:3-11)

⁴⁷ Iesu uao uvivikala sio, io ta mitema tavu'alo mixali mine'e noxou. Ia vile noxi'a ta molomolo noxou mavulovexa mo mulu'e no lia tamei e ualasu lexe Iudasi ne, muulaxune'i ta mitema ane ne. Anu mune'e 'alai noxou Iesu sou mutimunu xaleenu. ⁴⁸ La Anu Iesu mutali'isou aloxo 'o, “Iudasi, nini netimunu itema 'Olu xaleenu sou na'italonu no avo'a ta mitema?”

⁴⁹ Xe ane'i ane mimulinu Iesu mimaisou mii ane muxali noxou ne, la mitali'isou aloxo 'o, “Tilasixe, loxovaa nexi tapooposi'a no anu lavilavisomexi 'o?” ⁵⁰ La sou vile noxi'a mumainu laviso la muxotonu itema vile sou xaixai noxou tilasi'a ta aili'i ne sangalou no xalee tema.

⁵¹ Ia Iesu movikalanu aloxo 'o, “Na'oxo aloxo ne la uasi!” Io, mu'italonu avolu no anu tanixu laviso, la sialuxu la uasi.

⁵² Mukalu, la sou Iesu movikalane'i ta tati-lasi'a ta aili'i ilo'a ta mitema sou isaxila'u tani tila noxou Lataua mo ta tatila noxi'a ta Iutaja aloxo 'o, “Nge'oxo lexe eni eulaxunu 'oto'oto vile, la sou ngingi ngene'e la ngetaxusou lavilaviso ilou kulukuluvololou 'o? ⁵³ No voxovoxo 'o nenge nenge'a texoxolu a no nano no taasou lalotu tatila noxou Lataua ne, ia ngingi ngakasilo sou ngatetelisilo uasi. Ia ane 'o voxo ngiou nga'angingi sou ngatetelisilo no mine xavi sou isivoxo uxaxai.”

Pita Musingisou Iesu

(Mat 26:57-58, 67-75; Mak 14:53-54, 66-72; Ioa 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ ✧Xe Iesu muvikala mukalu, la ane'i mitetelidou sou mino'u milaixu mi'unanu no tani noxou kisi'a ta aili'i. La Pita mumuline'i muili'i va'axu no paaxa. ⁵⁵ La ane'i mitauxu navu no nano no nixinu vimelusou tani noxou ne, ia mixolu mixixaonu. La Pita kalumo a muxolu no taiine'i ne. ⁵⁶ Ia sema sou xaixai noxou kisi'a ta aili'i ne, mimaisou mine muxoxolu ne, la navu mukaasou. La sou ane mimalei 'alai vaxa noxou, io mivikala lexe, "Itema ano 'o ne, anu muxolu noxou Iesu 'a."

⁵⁷ Ia anu musingisou aloxo 'o, "Seo, eni alavusou itema ane ne uasi."

⁵⁸ Xe ili'i seville la, la itema vile la mumaisou, la muvikala aloxo 'o, "Nini kalumo ne, nini vile noxi'a anesi."

Ia Pita mukolinu la aloxo 'o, "Soxu 'o, eni uasi."

⁵⁹ Ioxe, ili'i no anu aso vo'uxu vile mukalu, la itema vile la muvikala pekia'u aloxo 'o, "Maninasi lexe aliku 'o ne anu muxolu noxou, xo ane'i ilo'a ne sie Xalilaia."

⁶⁰ Ia Pita mukolinu aloxo 'o, "Soxu 'o, eni alavusou mii ma'ia ane nini navivikalasou ne uasi." Xe anu uao uvivikala sio, la koko'a mulu vile mu'ava. ⁶¹ La sou Tila noxou muxiu sou mumatakisou Pita, la Pita muxavutalanu vaikala ane Tila muvikananuxu aloxo 'o, "Vaimomo 'o, koko'a mulu vile u'ava uao, la nini nasingisilo alaxu tatalu lexe nini nalavusilo uasi." ⁶² La sou anu mulai no ale sou mutama tatila musuku.

Ta Mitema sou 'Oto'oto Mimolovila'isou Iesu

⁶³ Ioxe, ta mitema ane misaxila'iu Iesu ne, mi-avuti sou mimolovila'isou xe mivavau. ⁶⁴ Mi'oxo aloxo ne mukalu, la sou misakii iou no anu lavalava, io mimolovila'isou lexe, “Nalemolu 'ena'ei ane uveve ne?” ⁶⁵ Xe ane'i milavixu no anu vaivaikala masumasua mose'i la.

*Iesu Mutulu no Laxune'i Pilato Ilou Elodesi
(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Ioa 18:19-24)*

⁶⁶ Ane'i mi'oxonu Iesu aloxo ne xe lamana mupau, la la'oluxa'a ta tatila noxi'a ta Iutaia ilo'a ta tatilasi'a ta aili'i mo ta mitema sou lapuloto mine'e mipita, io mitulusou Iesu no laxune'i. ⁶⁷ ✧Io mivikalanu aloxo 'o, “Lexe nini Kalisito, la navikalanexi.”

La Iesu mukoline'i aloxo 'o, “Lexe eni avikalan-gengi lexe eni Kalisito, la ngingi ngamomomo sou ngamuxaxu tangengi no anu vaikala noxilo ne uasi. ⁶⁸ Xe lexe Eni atali'isinge lexe Eni 'ena'ei, la ngingi ngamomomo sou ngakolileli uasi. ⁶⁹ ✧Ia usoko vaimomo 'o mo ulai ili'i, la Itema 'Olu ne uxolu no luusou no xalee tema noxou Lataua sou xavi.”

⁷⁰ La sou ane'i mukalusi ne mitali'isou aloxo 'o, “La sou lexe nini ne, Lataua 'Olu?”

La Iesu mukoline'i aloxo 'o, “Ngingi nge-tali'isilo ne maninasou lexe eni Lataua 'Olu.”

⁷¹ Mukoline'i aloxo ne, la sou ane'i mivikala aloxo 'o, “Loxovaa, la sou nenge takamulinu itema vile sou une'e upala'alixu susu noxou la? Uasi, xo nenge telomusou Anu molu mulemolu no anaxu aloxo ne.”

23

¹ La sou ane'i latala e mipita ne, miavuti sou milutunoxu milaixu noxou Pilato. ² Milaixu noxou, la ane'i misokou sou mitelo vaikala noxou aloxo 'o, “Nexi texalisou mitema 'o ne lexe mu'oxovulaulaunu xavutalai'a ta mitema no tualasixe. Xe Anu muvikala lexe mamu sou talea lamoli ulai noxou Kaisari, xe Anu molu muvikala lexe anu Kalisito e tatananu tuala.”

³ La sou Pilato mutali'isou Iesu aloxo 'o, “Nini ne, tatananu tuala noxi'a ta Iutaia ne?”

La Iesu mukolinu aloxo 'o, “Ani, anu aloxo nini nelemolu nesi.”

⁴ Mukalu, la sou Pilato muvikala lamana mulai noxi'a ta tatilasi'a ta aili'i ilo'a ta mitema tavu'alo ne aloxo 'o, “Eni axalisou tava'u susu vile sou talosou itema ane 'o navunavu no anu uasi.”

⁵ Ia ane'i mi'olosou vaikalasi lexe, “Anu musoko mulosi'a ta mitema lavulavu no xalee lia tila ne Xalilaia, la sou mune'e ne Iutaia mo mune'e muxali avile lai 'o. La sou Anu muavutinoxu ta mitema opone'i sou i'oto'oto.”

⁶ Pilato mulomusi'a mivikala aloxo ne, la mutali'isi'a lexe anu itema ne sie Xalilaia. ⁷ ✧ Xe anu mulavusou lexe Iesu ne muxolu no anu saxila'u noxou Elodesi, la anu mupalusou mulai noxou, xo anu kalumo a muxolu ne Ielusalemu no anu voxo ane ne.

⁸ No mine Iesu mulai muxali xe Elodesi mu-maisou, la anu mu'osa manina. Xo mulomusou a'alosou mimii ane anu mu'oxo'oxonu, la mumasaxa lexe umaisou Iesu ne maxuveeni musuku mo mumasaxa lexe umaisou sosovo se'i e Anu uo'xonu kalumo. ⁹ La sou anu mutali'isou no anu tali'i tapiena, ia Iesu ukolinu

---

✧ 23:7: Luk 3:1

uasi. ¹⁰ La sou ta tatilasi'a ta aili'i ilo'a ta mitema sou lapuloto ane mitulutulu ne, mitelo anaxa'a pekia'u noxou. ¹¹ Mukalu, la sou Elodesi ilo'a ta mitema sou 'oto'oto noxou mi'oxomaulanu mo mimolovila'isou sou mitaa tokolomo lailaixe noxou, ka io sou mipalusou mulivu mulai noxou Pilato. ¹² Tatei, la Elodesi ilou Pilato ne, imolosi-lane'i ngatongato'o. Ia no anu voxo ane nesi, la ilou mivaitami laixe.

¹³ La Pilato mu'avali'a ta tatilasi'a ta aili'i ilo'a ta tatila noxi'a ta Iutaia mo ta mitema e mine'e mipita, ¹⁴ la muvikalane'i aloxo 'o, “Ngingi ngene'enu itema 'o noxilo sou ngevikala lexe anu mu'oxovulaulaunu xavutalai'a ta mitema sou iavutinoxu 'oto'oto. Ia eni etali'i masianu laixe sou mimii e ngevikala lexe Anu mu'oxonu no iengi 'o, la axalisou tava'u susu vile sou talosou itema ane 'o navunavu no anu uasi. ¹⁵ Mo Elodesi kalumo ne anu uxalisou susu tava'u vile noxou uasi, la sou anu mupalusou mulivu mune'e noxixe 'o. Nenge telavusou lexe itema ano 'o, u'oxo susu vile e umomomo sou eni avikala lexe anu usoli no anu uasi. ¹⁶⁻¹⁷ Aloxo ne, la sou eni apuapuasousi, ka io sou alulusou ulai.”

¹⁸ Ia ane'i ta mitema mikeinoxu anaxa'a toxoxa'a lexe, “Naxexeenu itema ane ne mo usoli! Ia nalulusou Valavasi une'e noxixe!” ¹⁹ [Xo Valavasi ne, anu itema vile e muavutinoxu 'oto'oto vile noxi'a ta mitema sou isaxila'u tuala tila 'o, la muve'ave'a ta mitema. La sou ane'i mitatuxu muxolu no nano no taasou navunavu.]

²⁰ Pilato mumasaxa lexe anu ululusou Iesu mo ulai, la sou anu mulinga la, sou lexe ilulusou Iesu. ²¹ Ia ane'i mi'ava'ava toxoxa'a la aloxo 'o, “Ngalilixu no ovu valautu! Ngalilixu no ovu valautu!”

²² Alaxu tatalusou la, la anu muvikalane'i aloxo 'o, "Anu itema ano 'o mu'oxonu susu ma'ia manina? Eni axalisou tava'u susu vile sou tava'u usoli no anu uasi. La sou eni apuapuasousi, ka alulusou mo ulai."

²³ Ia ane'i miuolotete manina sou milinga pekia'u ulai noxou Pilato lexe anu ulilixu no ovu valautu. Ane'i milinga pekia'u aloxo ne, la sou Pilato mulomuxa'a ²⁴ sou mumulinu masaxa noxi'a. ²⁵ La sou itema e muavutinoxu 'oto'oto mo muve'ave'a ta mitema misoli, ne ane'i mitatuxu no nano no taasou navunavu ne, anu mululusou aloxo ane'i ta mitema milingau. Ia mu'italonu Iesu mulai no avo'a ta mitema sou 'oto'oto sou lexe i'oxonu mii ma'ia noxou no anu masaxa noxi'a ta mitema ne.

*Ane'i Mililinoxu Iesu no Anu Ovu Valautu
(Mat 27:31-44; Mak 15:21-32; Ioa 19:17-27)*

²⁶ La sou ta mitema sou 'oto'oto milaixu Iesu sou lexe ililixu no ovu valautu, la mitetelisou itema vile ualasou lexe Saimoni e tualasou ne Kilene, sou mutavulenu ovu valautu noxou Iesu, io Iesu mumuamua'i mumuli sou ilou milai. Anu molu no tuala vile 'alai ne Ielusalemu, ia mune'e mupolopepeene'i sou lexe u'unalai no tuala tila.

²⁷ La ta mitema tavu'alo mimulinu Iesu, la ta sema se'i itatama tatila sou imumulinu Iesu.

²⁸ La Iesu muxiu vaxa noxi'a io muvikalane'i aloxo 'o, "Ngingi ta sema sie Ielusalemu, mamu sou ngatatamasilo, ia lexe ngingi ngatatamasinge ngong'i'a ta 'ilinge." ²⁹ ✧Xo ili'i, xe voxo vile uxali, la ngingi ngavikala lexe, 'Lataua ualusi'a ta sema ane imomomo sou ivo'o keakea uasi xe ualusi'a ane'i ane xaluasi'a ta 'ili'a uxalixu keakea uasi

---

✧ 23:29: Luk 21:23

mo ualasi'a ane'i ane susune'i, ia imomomo sou isusune'i ta 'ili'a uasi.' ³⁰ ✧ No anu voxo ane ne, la ane'i ivikalanu la'ola'olu 'o lexe, 'Ngingi ngalu'e mo ngasu'asixe!' mo ivikalanu laxalaxa'ilu 'o lexe, 'Ngingi ngalu'e mo ngatalumeixe!' ³¹ Xo lexe itema u'oxonu mimii ane ne no mine loxo ovu xale'asi io, la mii ma'ia uxali no mine ovu uxalo?

³² Ioxe, no voxo ane ne, la ta mitema sou 'oto'oto mino'a ta mitema tamei sou 'ilixu masua kalumo milaixi'a lexe ive'a ilo'a Iesu. ³³ Ia ane'i milaixa'a xe mixali no tani vile ilemo lexe Itema Xavananu, la ane'i mililixu Iesu no ovu valautu. Mo ane'i ta mitema sou 'ilixu masua ne kalumo, mililixa'a ilou, la mililixu vile no avolu tema xe vile no avolu ae. ³⁴ ✧ La Iesu muvika aloxo 'o, "Mamilo, nini naxiu tumalineu 'ilixu ane ane'i i'oxonu noxilo 'o, xo ane'i ilavusou lexe mii ma'ia ane ane'i i'oxonu ne uasi." Ia ane'i mi'oxonu vila'i vile sou mimila'anu tokolomou Iesu noxi'a vilevilesi.

³⁵ ✧ Io, ta mitema mitutulu sou mimamalei, ia ta tatila noxi'a ta Iutaia mimolovila'isou la mivikalanu aloxo 'o, "Anu mupamaulini ta mitema va'ava'axu, ia lexe anu Kalisito noxou Lataua e Anu musosovosou lexe Anu na'u, la Anu molu upamaulinu."

³⁶ ✧ La ta mitema sou 'oto'oto kalumo mimolovila'isou, ka mine'e 'alai noxou sou lexe ilosou uaini ane sixula. ³⁷ La ane'i mivikala aloxo 'o, "Ia lexe nini tatananu tuala ne Iutaia, la nini mene napamaulineni."

³⁸ Ane'i mililixu Iesu no ovu valautu, la mikaukavu vaikala lamana vile misakiinu teitexi

✧ **23:30:** Ose 10:8; Pal 6:16 ✧ **23:34:** Lex 22:18; Ais 53:12

✧ **23:35:** Lex 22:7-8 ✧ **23:36:** Lex 69:21

noxou Iesu kisou aloxo 'o, “Itama ane 'o ne, Anu tatananu tuala noxi'a ta Iutaia.”

³⁹ Ia vile noxi'a tamei e mililixa'a ilo'a Iesu ne, movikala masua mulai noxou Iesu aloxo 'o, “Lexe nini Kalisito, la napamaulinenge nenge'a!”

⁴⁰ Ia ane vile mulomusou mine movikala loxo ne, la mukaitolonu sou movikala aloxo 'o, “Nini namama'u noxou Lataua uasi? Nenge nenge'a, teno'u navunavu iou vilesisi. ⁴¹ Ia navunavu noxinge nengei 'o, anu umomomo no anu 'ilixoxo e nenge nengei te'oxonu. Ia itama ane 'o, u'oxonu 'ilixoxo vile masua uasi.”

⁴² La anu movikalanu Iesu aloxo 'o, “Iesu, lexe nini nalai xe naxali no tuala noxou Lataua, la naxavutalaleli.”

⁴³ La Iesu movikalanu aloxo 'o, “Eni avikalani manina lexe vaimomo 'o, la nenge nengei taxolu no opo loxotolo e Lataua uxolu no anu.”

Iesu Musoli

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Ioa 19:28-30)

⁴⁴ Xe ili'i no mine aso anu asou ukulupa, la isivoxo mutaasou xalexalee tuatuala mukalusi, mole aso iou tatalu no 'olo'olovoxo. ⁴⁵ ✧ Xo aso lamanaxu ne, mukalu xe lavalava e mulili no nano no tani tila noxou Lataua ne, mukakaa tamomolu teitexi mulai mupe'e no lia. ⁴⁶ La Iesu mu'ava toxoxa'a aloxo 'o, “Mamilo, eni a'italonu uleeleli ulai no avone.” Anu movikala aloxo ne mukalu, la mulapulapu ulu sou musoli.

⁴⁷ Ioxe, itama tila sou uulaxune'i ta mitema sou 'oto'oto itemaxu ta'uve mumaisou mii ane muxali noxou Iesu, la mu'itinu Lataua ualasou, la movikala aloxo 'o, “Manina musuku lexe

---

✧ **23:45:** Eva 6:19-20; 10:19-20

itema ano 'o ne, Anu mulapu manina.” ⁴⁸ Ia ta mitema tavu'alo ane mine'e mipita sou misas-axisou mimii e mi'oxo noxou Iesu ne, la ane'i tane'ixu mo mitamasou toxoxa'a, ka milivu milai no taasi'a. ⁴⁹ Ia ta mitema tavu'alo ane milavusou Iesu ilo'a ta sema ane mimulinu Iesu ilo'a me'a ne Xalilaia ne, mitutulu no paxa, io mimaisou mimii ane ane'i mi'oxonu noxou ne.

Iosepu Mu'asixu Iesu

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Ioa 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵² Xe Iesu musoli mukalu, la itema vile uala-sou lexe Iosepu mulai noxou Pilato sou mulingau Iesu vasimolu. Anu vile noxi'a ta tatila sou ipotosou tu'utu'umaxu noxi'a ta mitema mo anu itema vile laixe mo mulapu manina. Ia anu u'osasou vaikala ane ta menexu misakiinu sou mi'oxonu noxou Iesu ne uasi. Ia anu molu no tuala ne Alimatia no xalee lia tila ne lutaia mo anu uxomaiou saxisaxila'u noxou Lataua une'e. ⁵³ Pilato muvikala ee noxou Iosepu, la sou anu mulai mulaxalixu Iesu vasimolu teitexi no ovu valautu sou mulu'e no lia. Mukalu, la sou muno'u lavalava vile keakea sou mukupoonu Iesu vasimolu no anu. Mukupoonu mukalu, la sou mutavulenu vasimolu mulailixu no lulu vile no lavo'o taxanu. Io lulu ane ne i'asixu itema vile no anu uao. ⁵⁴ Xo voxo ane ne, anu voxo sou lalaxii sou voxo Tavuna. Mo anu a 'alai sou voxo Tavuna usoko.

⁵⁵ Ta sema ane ilo'a Iesu me'a ne Xalilaia, mine'e ne mimulinu Iosepu sou milai mimaisou lulu xe mimaisou Iosepu lexe u'asixu Iesu a loxovaa. ⁵⁶ ✧Ane'i mimaisou mukalu, la ane'i milivu milai no tani sou milalaxiinu lamalasil

✧ 23:56: Mul 20:10; Lap 5:14

ilou lexa ane tuma'u lailaixe. Ia ane'i mima'ila no voxo Tavuna sou mimulinu lapuloto sou voxo ane ne.

24

Iesu Mutulu no Anu Soli
(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Ioa 20:1-10*)

¹ Voxo Tavuna mukalu, xe ili'i no anu voxo vile no kakau manina, la ta sema mino'u lamalasilé ane ane'i milalaxiinu ne sou milaixu no lulu. ² Ane'i milai la mimaisou lavo'lo e mipipalou sou mutaluxu lulu anaxu ne, mipipalou mo mux-exee. ³ Ia ane'i mi'una sou lexe imaisou Tila Iesu vasimolu, la uai la uasi. ⁴ Ane'i mitutulu tane'i lili, io alaxu vilesisi, la ta mitema tamei tokolomoxa'a keakea loxo lele'e lamixu ne, ilou mixali mitulu no pa'ume'a. ⁵ La ta sema ne, mi'ume la mitangatulu mulai no lia. Ia ta mitema tamei ne mivikalane'i aloxo 'o, "Tava'u loxovaa, la sou ngingi ngakakamulinu itema ane mumauli ne no tualasi'a ta mitema ane misoisoli 'o? ⁶ ✧ Anu uxolu 'o la uasi. Anu mumauli ne! Ngingi ngax-avutalanu vaivaikala ane Anu movikalangengixu no mine uao ngingi ngongi'a ngexolu ne Xalilaia sio. ⁷ Anu movikalangengi lexe Itema 'Olu ne, i'italonu ulai no avo'a ta mitema sou 'ili'ilixu masumasua sou ililixu no oву valautu mo ivau usoli, xe voxo tatalusou, la Anu umauli la." ⁸ Ane'i ta mitema tamei ne, mivikalane'i aloxo ne, la sou ane'i mixavutalanu vaikala noxou Iesu.

⁹ No mine ane'i me'a no lulu milivu milai, la mia'aloxu mimii ane ane'i mimaisou ne noxi'a ane'i mavulovexa mo mulu'e no lia vile ilo'a ta mitema ane ilo'a mixolu ne. ¹⁰ Ta sema ane

---

✧ 24:6: Luk 9:22

mia'aloXu mimii ane ne noxi'a ta mitema sou xaixai noXou Iesu ne, ualaualasi'a aloxo. Vile noxi'a ualasio lexe Malia sie Maxatale xe vile ualasio lexe Ioana xe vile ualasio lexe Malia ane Iakovo nenu mo ta sema mose'i la. ¹¹ Ta sema mia'alo'i'a aloxo ne, ia ane'i imuxamuxaxu tane'i no anu vaikalai'a ne uasi, xo vaikalai'a ne mutama mii vitanisi. ¹² Xe Pita muavuti, la muiave mulai no lulu. Xe muxali, la mulanga sou muia'ili mu'unasi, la mumaisou lavalava keakea ne muxexe muta'olu vitanisi. La sou anu mulivu mulai, ia muxavutala piena no anu mii ane muxali ne.

Iesu Ilo'a ta Mitema Tamei Mivivikala no Vote'i U'ai ne Emausi
(Mak 16:12-13)

¹³ Xe no voxo ane nesi, la ta molomolo tamei noXou Iesu ilou milutu ne Ielusalemu sou lexe ilai no tuala vile ilemo lexe Emausi. Tuala tila ne Ielusalemu xe tuala ne Emausi ne, lovaxa'a ilou loxo Kilo Mita mavulovexa mo mulu'e no lia vile. ¹⁴ Ane'i ilou mimuamua'i milai, la ilou mivivikalasou mimii tavu'alo e muxali noXou Iesu. ¹⁵ Ilou mivivikala aloxo ne, la Iesu mune'e 'alai noxi'a ilou sou ilo'a mimuamua'i miki. ¹⁶ Ia ane'i ilou imomomo sou itongonu lexe anu Iesu ane uasi, xo mii vile mutaluxa'a.

¹⁷ La Anu mutali'isi'a aloxo 'o, "Ngingi ngongou ngamuamua'i 'o, la ngavaaveisou mii ma'ia ne?"

Anu mutali'isi'a aloxo ne, la ane'i ilou mitulusi mole ie'i mupalulu. ¹⁸ Xe vile noxi'a ilou ualasu lexe Kileopa muavuti, la mutali'isou aloxo 'o, "Nini vile noxi'a ta mitema tavu'alo mine'e mipita ne Ielusalemu, ia loxovaa la sou

ninisisi nalavusou mimii ane muxali malao ne Ielusalemu ne uasi?”

¹⁹ La Iesu mukoline'i lexe, “Mii ma'ia ane muxali ne Ielusalemu ne?” La ane'i mikolinu aloxo 'o, “Nexi tevaaveisou mimii e muxali noxou Iesu sie Nasaleti. Anu itema sou palomatana mo mii ma'ia ane Anu muvikala mo mu'oxonu ne, xaviinu misevile no iou Lataua mo noxi'a ta mitema kalumo. ²⁰ Ia ta tatilasi'a ta aili'i ilo'a ta tatilasinge ne, mi'italonu no avolu Pilato sou misakii vaikalasou la mivau mo mililixu no ovu valautu. ²¹ ✧Ia nexi temolo tanexi lexe Anu itema ane ne sou ululusixe no anu sakisaki noxi'a ta Romu. La ane'i mililixu no ovu valautu mo mivau musoli. Mo voxo tatalusou ane vaimomo 'o. ²² La ta sema se'i noxixe mi'oxonexi tekuluke. Xo no mine kakau manina 'o, la ane'i milai no lulu, ²³ ia imaisou Iesu vasimolu uasi. La sou ane'i milivu mine'e la mivikalanexi lexe ane'i mimaisi'a ta angelo mo ta angelo mivikalanexi lexe anu mutulu no anu soli. ²⁴ ✧Xe ane'i mose'i noxixe kalumo milai no lulu, la mimaisou mimii iouvilesisi aloxo ta sema milemolu ne, ia ixalisou Iesu vasimolu uasi.”

²⁵ Xe Iesu muavuti, la muvikalanexi ilou aloxo 'o, “Ngingi ngongou ne, ta mitema sou xovu-laulau! Mo kalumo ngingi kisinge lamana sou ngamuxaxu tangengi no anu vaivaikala noxi'a ta mitema sou palomatana uasi! ²⁶ ✧Aloxo ne, la loxovaa la sou ngingi ngalavusou lexe Kalisito ne utavule tu'utu'umaxu tei, ka io sou u'unalai no lamana noxou Lataua no opo loxotolo uasi?” ²⁷ ✧Xe Anu muavuti, la muvikalanexi

---

✧ **24:21:** Luk 19:11; Apo 1:6 ✧ **24:24:** Ioa 20:3-10 ✧ **24:26:** Luk 9:22 ✧ **24:27:** Lex 22:1-21; Ais 53

ilou sou mululusou vaivaikala laaxu e Lavuku Tavuna mukalusi loxo usoko no anu lavuku noxou Mosesi mo noxi'a ta mitema sou palomatana mikaukavunusou anu Iesu.

²⁸ Xe ane'i ilo'a mimuamua'i milai mixali 'alai no tuala ane lexe ane'i ilou ilai no anu ne, la Iesu mumaxa'u lexe Anu uluale sou ulai avile. ²⁹ La sou ane'i ilou mitalosou lexe, "Nenge'a taxolu xo aso mulu'elai mo anu asou 'olovoxo." La sou Anu mu'una sou ilo'a mixolu no nano no tani ne.

³⁰ Xe ili'i, la ane'i ilo'a mixolu no luusou la'ilali sou lexe ilo'a i'ani. La Iesu muno'u veleti vile sou movikala laixe no anu mulai noxou Lataua, ka muse'ise'inu sou mulosi'a ilou. ³¹ Anu mu'oxonu aloxo ne, la mii e mutaluxu ie'i ilou ne, muxexe mo mitongonu lexe Anu Iesu. Ia alaxu vilesisi 'o, la Anu tasi'uxu mo ane'i ilou imaisou la uasi. ³² La sou ane'i ilou mivivikalane'i ngato'o aloxo 'o, "No mine nenge nenge'a temuamua'i no vote'i, io Anu mivivikalanenge sou mululusou vaikala laaxu e muxolu no anu Lavuku Tavuna teinu ne, la nenge nengei texamuli lexe oponenge mu'osa manina."

³³ Ane'i mivikala aloxo ne mukalu, la alaxu vilesisi 'o, la ilou miavuti sou mitulu milivu ne Ielusalemu. Mixali, la mixalisi'a ane'i mavulovexa mo mulu'e no lia vile ilo'a ta menexi'a a ipipita ixoxolu. ³⁴ ✧ La ane'i mivikalane'i aloxo 'o, "Manina musuku lexe Tilasinge ne, mutulu no anu soli ne mo Anu mupala'a noxou Saimoni!" ³⁵ La sou ilou mia'alo'i'a no anu mimii ane muxali noxi'a ilou no vote'i, mo mia'alo'i'a kalumo lexe no mine Iesu muse'inu veleti ka mulosi'a ilou, la ane'i ilou mitongonu lexe Anu Iesusi Anu anesi.

✧ 24:34: 1Ko 15:4-5

Iesu Mupala'a Noxi'a ta Molomolo Noxou
(*Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Ioa 20:19-23; Apo 1:6-8*)

³⁶ Ta molomolo noxou uao ia'alo'i'a ngaton-gato'o, io Iesu molu muxali mutulu no taiine'i sou muvikalane'i aloxo 'o, "Opo se'isisi noxou Lataua uxolu noxinge."

³⁷ ✧ La ane'i mikuluke mo mi'ume, xo mixavutala lexe ane'i mimaisou ulee xale'a ane. ³⁸ Ia Anu mutali'isi'a aloxo 'o, "Tava'u loxovaa, la sou ngingi ngekuluke mo ngexavutala piena? ³⁹ Ngamaisou avolo ilou tava'ilo mo ngakasilo. Xo enisi ano 'o mo xiasileli ilou xileli a uxolu 'o. Ia ulee xale'a vile ne, vasimolu loxo eni e ngingi ngamaisilo 'o uasi."

⁴⁰ Anu muvikalane'i aloxo ne mukalu, la sou mumaxa'u avolu ilou tava'u noxi'a. ⁴¹ La ane'i mi'osa mo mikuluke manina musuku, ia imomomo sou imuxamuxaxu tane'i noxou manina uasi. La anu Iesu mutali'isi'a aloxo 'o, "Ngingi ngenge la'ilali se'i 'a uai ne?" ⁴² La sou ane'i milosou sinana pa'usou vile e mixutuxu sou lexe Anu u'ou. ⁴³ La Anu muno'u sou mu'ou no ie'i.

⁴⁴ ✧ Mu'ou mukalu, la muvikalane'i la aloxo 'o, "No voxo ane uao nenge nenge'a texoxolu 'o, la eni evikalangengi aloxo 'o. Mimii mukalusi e mikaukavunusilo no anu Lavuku noxou Mosesi mo noxi'a ta mitema sou palomatana xe no anu Lavuku sou Lexe ne, uxali manina."

⁴⁵ Mo Anu mulamanalixu xavutalai'a sou ilavusou vaivaikala muxolu no anu Lavuku Tavuna. ⁴⁶ La Anu muvikalane'i la aloxo 'o, "Vaivaikala ane muxolu no anu Lavuku Tavuna

teinu ne muvikala aloxo 'o. Kalisito ne, Anu utavule tu'utu'umaxu xe voxo tatalusou, la Anu utulu no anu soli, ⁴⁷ sou lexe ane'i ane ixiu oponē'i mo ipala'anixu 'ili'ilixu masumasua noxi'a noxou Lataua mo imuxaxu tane'i noxilo, la anu Lataua uxiu tumalouu 'ili'ilixu masumasua noxi'a. La sou ane'i isoko ia'aloxu a'alo ane ne ne Ielusalemu tei, ka sou ia'aloxu ulai noxi'a ta mitema no xalexalee tuatuala ukalusi. ⁴⁸ ✧Ngingi ngemaisou mimii ane muxali no iengi, la sou ngingi ngaa'aloxu a'alo ane ne. ⁴⁹ ✧Ioxe, ili'i la eni alosinge mii ane Mamilo musakiinu vaikala sou lexe Anu ulosinge. Ia ngingi ngaxolu mo ngaxomaiou mii ane ne no tuala tila 'o, ulai utalo no anu voxo ane Lataua ulosinge xavi ane molu teitexi.”

Lataua Mulivunoxu Iesu Mulai no Opo Loxotolo

(Mak 16:19-20; Apo 1:9-11)

⁵⁰ Iesu muvikalane'i aloxo ne mukalu, la Anu muno'a sou ilo'a milai ne Vetania la Anu mutolosou avolu mulai teitexi sou mualusi'a. ⁵¹ Anu uao ualusi'a sio, la Lataua muno'u Iesu sou mu'umesi'a mulai teiteixi no opo loxotolo. ⁵² La ane'i mixola'u tava'a sou milotu mulai noxou. Mukalu, la ane'i mi'osa manina sou milivu milai ne Ielusalemu. ⁵³ Xe ili'i, la ane'i ixoxolu no nano no taasou lalotu tatila noxou Lataua ne, sou i'iti'itinu Lataua ualasu utotomu.

✧ **24:48:** Ioa 15:27; Apo 1:8   ✧ **24:49:** Ioa 14:16; 15:26; Apo 1:4

Vaikala Noxou Lataua
The New Testament plus Genesis and Jonah in the Ata
language of West New Britain, Papua New Guinea
Buk Stat, Jona, na Nupela Testamen long tokples
Pele-Ata long Niugini

Copyright © 2009 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Pele-Ata

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

4bfa18b4-9930-59a7-95c7-466b1629bee3